

Begroting 2020

Aanlevering aan de raad d.d. 8 oktober 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Inleiding	4
Leeswijzer	23
I. Beleidsbegroting.....	25
<i>Programmaplan</i>	27
1. Ruimtelijk domein.....	29
2. Openbaar domein	31
3. Sociaal domein.....	32
4. Bestuur.....	34
5. Algemene dekkingsmiddelen.....	35
6. Overhead.....	37
7. Vennootschapsbelasting	38
8. Onvoorzien.....	39
<i>Paragrafen</i>	41
§ A Lokale heffingen	43
§ B Weerstandsvermogen.....	54
§ C Onderhoud kapitaalgoederen	61
§ D Financiering.....	66
§ E Bedrijfsvoering.....	69
§ F Verbonden partijen.....	72
§ G Grondbeleid.....	80
§ H Subsidies	81
II. Financiële begroting.....	87
<i>Overzicht exploitatie</i>	89
1. Overzicht van baten en lasten.....	91
2. Meerjarenraming	92
3. Incidentele baten en lasten	94
<i>Uiteenzetting van de financiële positie</i>	95
1. Geprognosticeerde Balans 2020-2023	96
2. Geprognosticeerd EMU-saldo.....	98
3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves	99
4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen	100
5. Financiering.....	101
6. Investeringen	102
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten	104
III. Bijlagen	105
1. Uitvoeringsinformatie 2020-2023.....	106
2. IV4 2020-2023.....	112

Inleiding

Toekomstbestendig, duurzaam en sociaal: dat is het Waterland waar het goed wonen is en waar mensen zich nauw bij elkaar betrokken voelen.

In de Begroting 2020 gaan wij verder met het op orde brengen van de financiën, binnen de mogelijkheden die de trap-op, trap-af methodiek van het gemeentefonds ons geeft. Er wordt hard gewerkt aan het onder controle houden van de uitgaven in het Sociaal domein. Dit is van het grootste belang, aangezien hier inmiddels ruim 30% van de gemeentelijke begroting mee gemoeid is. Op basis van het door Cebeon uitgevoerde onderzoek groeien we toe naar een lager structureel kostenniveau. Het Sociaal domein is volop in beweging en we zullen regelmatig onze aanpak actualiseren.

Doordat de inflatie niet wordt doorberekend in de budgetten moet de gemeente efficiënter met geld omgaan en groeien de subsidies aan verenigingen niet mee met het prijspeil. Ook vragen wij een bijdrage van onze inwoners door het verhogen van de OZB. Zo realiseren wij deze meerjarig sluitende begroting.

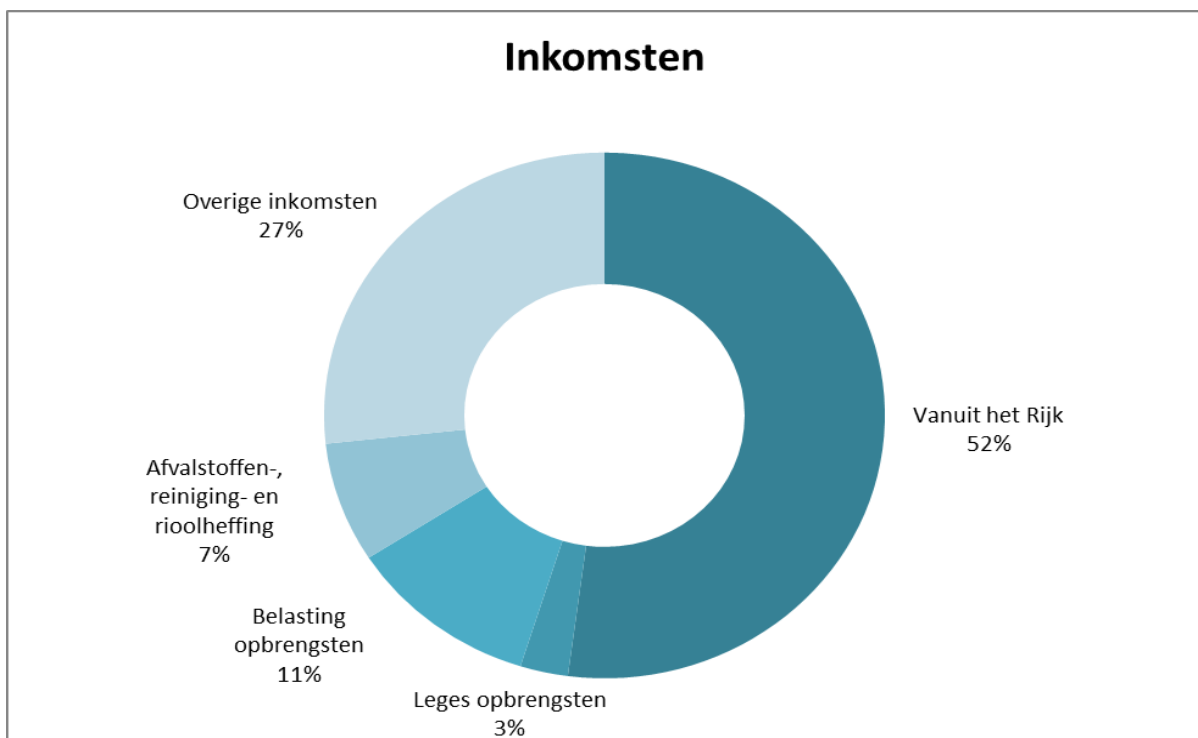
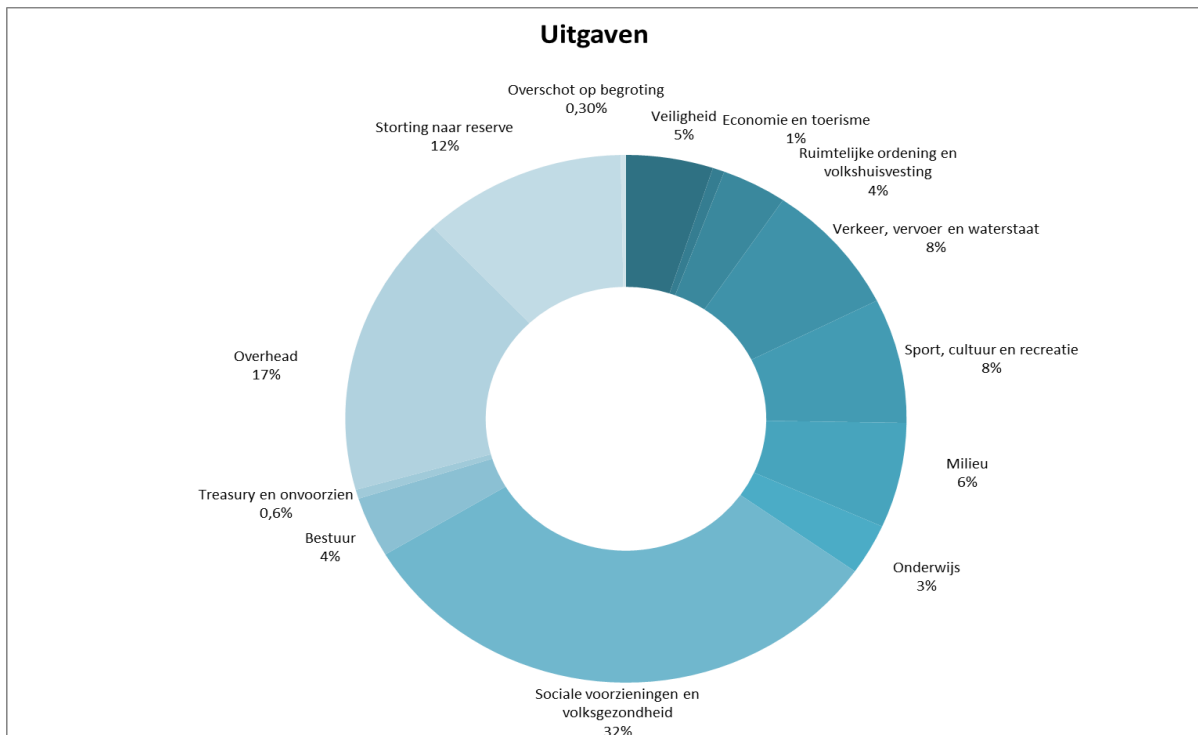
Op het Galgeriet verrijzen de komende jaren ruim 600 grondgebonden woningen en appartementen. Dit is een uitdagend project voor de interne organisatie en ook een bron van vernieuwing en gemeentelijke extra inkomsten. Wij zijn volop bezig met de energietransitie. We onderzoeken waar duurzame energie opgewekt kan worden en hoe we onze woningen duurzaam kunnen verwarmen. Zowel voor nieuwbouw als voor de bestaande woningen. Daarnaast staat er nog een aantal kleinere bouwprojecten op stapel en realiseren wij nieuwe scholen.

Ook onze andere ambities worden niet vergeten. Aan plannen voor sportfaciliteiten, duurzaamheid en de bestuurlijke toekomst wordt gewerkt, binnen de mogelijkheden die de organisatie heeft.

Wij staan voor grote uitdagingen waar wij samen de schouders onder zetten. Een mooi landschap, een veilige en fijne leefomgeving, goede voorzieningen, kortom een gemeente waar je goed kunt wonen, werken en recreëren. Dat is het Waterland waar het college voor staat!

Hieronder wordt een overzicht weergegeven van de verschillende inkomsten en uitgaven binnen de gemeente Waterland betreffende de begroting 2020:

Ruimtelijk domein

Bouwen, wonen en voorzieningen

In 2020 starten wij met de bouw op het Galgeriet. Wij starten met de bouw van in totaal zo'n duizend woningen in deze collegeperiode. Gezien de grote vraag naar woningen blijft het beleid ook de komende jaren gericht op voldoende nieuwbouw. Wij gaan echter niet bouwen in het groen. Dus ook niet op Waterlands grondgebied in de Purmer en Ilpendam-Noord.

Wij handhaven bij nieuwbouwprojecten de bestaande verdeling dertig procent sociaal (huur en/of koop), tien procent sociaal-plus (huur en/of koop) en zestig procent vrije sector. Wij zoeken aansluiting bij de discussie in de Metropoolregio Amsterdam om bij de toewijzing van sociale huurwoningen meer op urgentie van woonzoekenden te letten dan op de formele inschrijvingsduur.

Naast Galgeriet liggen er plannen voor de Kohnstammlocatie, Regenboog, Van Disweg en de sportvelden op Marken. Deze plannen moeten voortvarend uitgevoerd worden. Wij vinden het bovendien belangrijk dat er gedifferentieerd wordt gebouwd. Levensloopbestendig en voor jongeren. Dat zorgt voor een goede doorstroom op de woningmarkt. Daarom ondersteunen wij in de kernen initiatieven voor tijdelijke jongerenwoningen. Bij grote bouwprojecten wordt ruimte geboden aan woonconcepten voor ouderen, zoals verzorgd wonen.

Duurzaamheid en energietransitie

Nederland heeft zich gecommitteerd aan het klimaatverdrag van Parijs. De energietransitie, overgang van olie en gas naar duurzame vormen van energie, vraagt ook van de gemeente Waterland een forse inspanning. De afgelopen periode is al veel geïnvesteerd in duurzaamheid. Hier gaan wij mee door. Niet alleen bij nieuwbouw maar ook bij verbouw en grootschalige renovatie is aardgasloos het uitgangspunt. Ook bestaande bouw willen wij zoveel mogelijk verduurzamen ter voorbereiding op de energietransitie. Daarnaast moeten gemeenten in het kader van het klimaatakkoord Regionale Energie Strategieën opstellen. De eerste oplevering daarvan vindt plaats in 2020. Hierin wordt een verkenning gepresenteerd van de potentiële locaties voor energieopwekking (MRA Noord-Holland Zuid) en de energie-infrastructuur die daarvoor nodig is. Daarnaast beginnen wij in 2020 met een visie op hoe aardgasloze woningen van warmte kunnen worden voorzien, deze visie wordt uiterlijk in 2021 gepubliceerd.

Een duurzaamheids/energietransitiefonds moet inwoners helpen de overstap naar aardgasloos vergemakkelijken. In 2020 bekijken wij of de financiële positie van de gemeente toestaat om hier een fonds voor op te richten. In de tussentijd zetten wij in op voorlichting, bewustwording en het ondersteunen van duurzame initiatieven.

Wij zijn voorstander van alternatieve vormen van energie en staan positief tegenover uitbreiding van windenergie bij de Nes. Daarbij kijken wij kritisch naar de landschappelijke gevolgen en hoe het extra rendement ten goede komt aan de inwoners van Waterland. Om aan de toenemende vraag voor het opladen van elektrische auto's te voldoen, werken wij mee aan meer laadpalen. Bij het bepalen van de locaties daarvan sluiten wij onder meer aan bij ideeën en initiatieven van de SDW, ondernemers en inwoners.

Economie, toerisme en recreatie

Ondernemers zijn onmisbaar in Waterland. Wij zetten de uitvoering van de economische agenda voort. De focus ligt op contacten met ondernemers, starters, ZZP'ers, de Waterlandse Uitdaging, Waterland Werkt en de Zomerondernemer. Ook worden de overleggen met de ondernemersvereniging Ondernemend Waterland en de agrarische sector (LTO Noord en Water, Land en Dijken) gecontinueerd. Wij willen het toerisme in regionaal verband verder ontwikkelen, met oog voor de balans tussen inwoners en toerisme. Wij zetten daarom in op kwaliteitstoerisme van individuen en kleine groepen, die zowel genieten van het landschap als van de historische kernen van Waterland en die gebruikmaken van de horeca en de mogelijkheden tot overnachten.

De omvangrijke dijkversterkingen die gaan plaatsvinden langs de Markermeerdijk en op Marken bieden recreatieve meekoppelkansen. Deze worden optimaal benut. Het mooie Waterlandse landschap verdient actieve bescherming, conform de afspraken in de Metropoolregio Amsterdam. Waterland geldt als voorbeeld hoe wij het veenweidegebied kunnen behouden en tegelijkertijd de recreatieve waarden kunnen stimuleren. Daarvoor blijven wij ons actief inzetten.

Maatschappelijk doel:		
Faciliteren van een veilige en gezonde leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.		
<i>Wat willen wij bereiken ?</i>		
Beleidsdoel A: Het realiseren van toekomst bestendige woningen voor onze inwoners	Beleidsdoel B: Gebruik maken van de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt om een veilige en gezonde leefomgeving te waarborgen	Beleidsdoel C: Het toerisme in regionaal verband verder ontwikkelen, met oog voor de balans tussen inwoners en toerisme.
<i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i>		
Activiteiten 1. Het realiseren van zo'n 1000 nieuwbouw woningen tussen nu en 2022. 2. Het college handhaaft de bestaande verdeling bij nieuwbouw projecten, te weten: 30% sociale (huur en/of koop), 10% sociaal-plus (huur en/of koop) en 60% vrije sector. 3. Nadruk op urgentie woningzoekenden bij huurwoningen. Ongeveer 25 % van het aanbod gaat naar urgenten. Er wordt in de Metropoolregio Amsterdam gekeken naar een andere manier om de schaarse woningen in de regio Amsterdam te verdelen. De koers op hoofdlijnen is dat de inschrijfduur de basis blijft voor de woonruimteverdeling, aangevuld met ondersteuning (bijvoorbeeld in de vorm van extra inschrijfduur). Bij deze uitwerking wordt rekening gehouden met lokaal maatwerk. 4. Het gedifferentieerd bouwen voor doelgroepen 5. Uitvoering woonvisie Waterland. Het college voert de opgestelde woonvisie Waterland verder uit. Waarbij er in 2020 een nieuwe Woonvisie moet worden vastgesteld. 6. Stimuleren dat Waterlanders de mogelijkheid krijgen om in Waterland te blijven wonen	Activiteiten 1. Het college zet in op een tijdige realisatie en cultuurverandering bij de implementatie van de Omgevingswet die volgens de huidige stand van informatie per 1 januari 2021 in werking treedt. 2. Stimuleren en ruimte geven aan burgerinitiatieven	Activiteiten 1. Het college zet in op economische kansen op het gebied van recreatie en toerisme en sluit hierbij aan op initiatieven in de regio zoals de MRA-agenda toerisme. 2. In 2020 vindt de uitrol plaats van een nieuwe aanpak om de balans tussen toeristen en inwoners op Marken te verbeteren. 3. Op waterrecreatief vlak levert het college een bijdrage aan de aanpak van waterplantenproblematiek. Om op deze manier de watersport te kunnen blijven faciliteren. 4. Mede door de ontwikkelingen op het Galgeriet actualiseert het college het beleid voor de gemeentelijke haven in Monnickendam. 5. In 2020 evalueren wij onze aanpak met betrekking tot particulier vakantieverhuur. 6. Wij continueren de regionale samenwerking tussen o.a. Purmerend, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer en marketingorganisatie Bureau voor Toerisme Laag-Holland, met lokale vertaling middels Stichting Promotie Waterland.

Maatschappelijk doel:		
Faciliteren van een veilige en gezonde leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.		
<i>Wat willen wij bereiken ?</i>		
Beleidsdoel D: Het realiseren van een veilige leefomgeving	Beleidsdoel E: Het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen en energietransitie in lijn met het klimaatverdrag	Beleidsdoel F: Realiseren landschappelijke en recreatieve doelen in regionaal verband.
<i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i>		
Activiteiten 1. De burgemeester levert een actieve bijdrage om effectief beleid te ontwikkelen op regionale aanpak van zware criminaliteit als onderdeel van integraal veiligheidsbeleid. 2. Het college geeft uitvoering aan het lokaal integraal veiligheidsplan 2020-2023. 3. Het college zorgt voor een goede verbinding tussen zorg en veiligheid door integrale bespreking en aanpak van casuïstiek 4. Indien sprake is van eenvoudige problematiek bij personen of gezinnen, dan zorgen wij voor een goede afstemming via het Veiligheidshuis welke verder wordt uitgewerkt in 2020. 5. De taken welke de BOA's uitvoeren in het veiligheidsdo-main zullen wij blijvend analyseren en indien nodig actualiseren.	Activiteiten 1. Het college committeert zich aan het klimaatverdrag van Parijs en het regeerakkoord (klimaatakkoord) met CO2 reductie als doel. 2. Het college sluit aan als global goals gemeente bij de VNG en omarmt de 17 Global Goals (internationale doelen) van de VN als internationaal kader voor een duurzame toekomst. 3. Het verder opstellen samen met de regio MRA/Zaanstreek-Waterland van een Regionale Energie Strategie 1.0. 4. Werken aan bewustwording door middel van continue voorlichting over duurzaamheidsmaatregelen (o.a. isolatie en zonnepanelen) en het stimuleren van buurtinitiatieven. 5. Het college richt een duurzaamheid/energie transitiefonds op wanneer de financiële positie dit toelaat. 6. Verduurzaming van nieuwbouw en eveneens zoveel mogelijk bestaande bouw. Om stappen te zetten richting het aardgasloos maken van de bestaande bouw zal in 2020 een vervolg worden gegeven aan de ontwikkeling van een transitievisie warmte. Deze visie zal (in lijn met het klimaatakkoord) uiterlijk in 2021 worden gepubliceerd. 7. Het stimuleren van alternatieve vormen van energie (o.a. uitbreiding windenergie NES en zonnepark Marken), rekening houdend met landschappelijke, maatschap-	Activiteiten 1. Begin 2020 wordt de actualisatie van de MRA-agenda vastgesteld. 2. Parallel aan de nieuwe MRA-visie wordt in de deelregio MRA-Zaanstreek-Waterland gewerkt aan een actualisatie van de Samenwerkingsagenda. 3 Het college werkt in samenwerking met provincie en hoogheemraadschap aan een plan van aanpak voor een toekomstvisie Marken. 4. Het college benut meekoppelingen en MRA projecten optimaal, specifiek richt zij zich op: - Aanleg voet/fietspad - Verleggen inrit Europarcs bij de Markermeerdijken - Recreatieve meekoppelkansen bij de Omringdijk Marken - Veengebied/landschap - Stimulering recreatieve waarden van het Waterlandse landschap 5. Het college blijft zich in samenwerking met onder meer de agrarische sector, provincie, interbestuurlijke programma's en de Metropoolregio actief inzetten op bescherming van het Waterlandse landschap, onder meer door: - verbetering biodiversiteit - behoud veenweidegebied - aanpak bodemdalingsproblematiek

	<p>pelijke en ruimtelijke gevolgen.</p> <p>8. Het college geeft de ambtelijke organisatie opdracht uitwerking te geven aan de implementatie van de circulaire roadmap waarbij het verder verduurzamen van de inkoop en eigen organisatie centraal staat.</p>	
--	--	--

<p>Maatschappelijk doel: Faciliteren van een veilige en gezonde leefomgeving waarin iedereen kan wonen, werken, recreëren en verblijven.</p>		
<p><i>Wat willen wij bereiken ?</i></p>		
<p>Beleidsdoel G: Een gezond economisch klimaat voor Waterland</p>	<p>Beleidsdoel H: Optimaliseren van de gemeentelijke vastgoedportefeuille</p>	
<p><i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i></p>		
<p>Activiteiten</p> <p>1. Het college actualiseert samen met de ondernemers de economische agenda.</p> <p>2. de gemeente faciliteert diverse evenementen om ondernemers, werkzoekenden en scholieren bij elkaar te brengen.</p> <p>Voorbeeld hiervan zijn Waterland Werkt, de Waterlandse uitdaging een ZZP-Event.</p>	<p>Activiteiten</p> <p>1. Op basis van maatschappelijk belang en gebruik door de gemeente maakt het college keuzes voor het eventuele afstoten dan wel het breder/effectiever inzetten van de gemeentelijke gebouwen.</p>	

Openbaar domein

De openbare ruimte moet veilig zijn en er goed uitzien. Verschillende onderhoudsprogramma's op basis van beeldkwaliteit liggen hier aan ten grondslag. Tevens wordt er extra ingezet op verbetering van de onkruidbestrijding te beginnen op beeldbepalende plaatsen in Waterland.

Bereikbaarheid, verkeer en vervoer

Waterland moet goed bereikbaar blijven. De bouw van meer woningen vergroot het belang van bereikbaarheid en goed openbaar vervoer. Dit betekent goede fietspaden, voldoende fietsenstallingen bij bushaltes en voldoende parkeerplaatsen.

De provincie heeft in haar nieuwe coalitieakkoord de onderdoorgang bij Broek in Waterland opgenomen. Desondanks houden wij een vinger aan de pols om ervoor te zorgen dat de onderdoorgang en de daarmee samenhangende verbetering van de bereikbaarheid en de leefbaarheid ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Wij zijn echter geen voorstander van een vierbaans onderdoorgang of een verbreding van de N247 naar 2x2-baans. Wij blijven alert op een zo minimaal mogelijke overlast indien de hefbrug in Broek in Waterland en de Bernardbrug in Monnickendam gerenoveerd gaan worden.

Inwoners van de binnenstad van Monnickendam hebben deelgenomen aan een enquête over verkeer en parkeren. Eén van de uitkomsten is meer aandacht voor parkeren aan de rand van de oude kern in Monnickendam bij de Loswal. Hierover gaan wij in overleg met inwoners en bedrijven.

Afval

In een circulaire economie bestaat afval niet meer, maar hebben wij het over grondstoffen die hergebruikt kunnen worden. Hoe beter wij afval scheiden des te meer hergebruikt kan worden. Dat is een stap dichterbij de duurzame samenleving die wij willen. Daarbij willen wij de inwoners van Waterland faciliteren.

Sport

Sport en bewegen is belangrijk voor een goede gezondheid. De gemeente wil haar inwoners daarom zoveel mogelijk aan het bewegen krijgen. Samen met de verenigingen en Sportservice zorgen wij dat de huidige faciliteiten op peil blijven en waar mogelijk worden versterkt. In lijn hiermee vervangen wij de huidige sporthal 't Spil voor een multifunctionele sporthal. Hierbij kijken wij uitdrukkelijk naar de locatie van de huidige Marijkehal.

Naast een goede gezondheid draagt sport ook bij aan een maatschappelijke samenhang. Veel van onze sportverenigingen leunen grotendeels op het werk van vrijwilligers. Terwijl de eisen die aan de veelal vrijwillige besturen gesteld worden toenemen. Daarom ondersteunen wij de sportverenigingen en hun vrijwilligers middels Sportservice.

Maatschappelijk doel:		
Zorgen voor een veilige, prettige, duurzame leefomgeving en infrastructuur.		
<i>Wat willen wij bereiken ?</i>		
Beleidsdoel A: Goed functioneren van de onder- en bovengrondse infrastructuur.	Beleidsdoel B: Zorg dragen voor een verzorgde en groene openbare ruimte.	Beleidsdoel C: Het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen en energietransitie in lijn met klimaatverdrag.
<i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i>		
Activiteiten 1. Het onderhoud van wegen en fietspaden handhaven op minimaal kwaliteitsniveau C. 2. Het stimuleren en faciliteren van een hoogwaardige fietsverbinding binnen de gemeente in samenwerking met de regio. 3. Blijvend inzetten op een onderdoorgang bij Broek in Waterland zonder verbreding van de N247. 4. Het college onderzoekt de mogelijkheden voor een autoluwe binnenstad. Voorwaarden is wel eerst extra parkeerplaatsen aan de rand van de binnenstad	Activiteiten 1. Waarbij extra wordt ingezet op onkruidbestrijding bij beeldbepalende plaatsen. 2. Streven naar meer biodiversiteit in de openbare ruimte in het belang van natuur en mens. 3. Ruimte voor spelen recreëren.	Activiteiten 1. Klimaatadaptief (water-robuust en hittebestendig) maken van de leefomgeving. 2. Faciliteren van elektrische laadpalen binnen onze gemeente in samenspraak met de SDW, ondernemers en inwoners. 3. Het energieneutraal maken van openbare gebouwen.

Maatschappelijk doel:		
Zorgen voor een veilige, prettige, duurzame leefomgeving en infrastructuur.		
<i>Wat willen wij bereiken ?</i>		
Beleidsdoel D: Het op een verantwoorde milieuvriendelijke wijze reguleren van de afvalstromen.	Beleidsdoel E: Het betrekken van inwoners bij de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte.	Beleidsdoel F: Zorgdragen voor goed functionerende gastvrije havens.
<i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i>		
Activiteiten 1. De milieustraat is (tijdelijk) elders ondergebracht bij de gemeente Purmerend. 2. Gescheiden afval is uitgangspunt waarbij inwoners afval eenvoudig en zoveel mogelijk dichtbij (in de kern) kwijt kunnen. Daarvoor realiseren wij op strategische plaatsen ondergrondse afvaleilanden. 3. In samenwerking en op verzoek van de bewoners van de zakkenwijken wordt overgegaan op een inzamelsysteem met ondergrondse containers.	Activiteiten 1. Wij zorgen voor een goede communicatie met burgers en andere overheden over de openbare ruimte (afval, maabeleid, afsluiting wegen etc.). 2. Bij reconstructies en/of herinrichtingen organiseert de gemeente standaard inloop bijeenkomsten om de omgeving te betrekken bij het ontwerp. De gemeente schetst daarbij de kaders en zorgt voor evenwicht van de verschillende belangen. 3. Het faciliteren van burgerinitiatieven.	Activiteiten 1. Voor het gemeentelijke deel van de havens stelt het college beleid op, waarin onder meer aanlegplekken en de bruine vloot wordt meegenomen. 2. Het exploiteren van havens hoort niet tot de kerntaken van onze gemeente. In 2020 is de gehele exploitatie van jachthaven Hemmeland overgedragen aan de huurder. In 2020 wordt ook de mogelijkheid van uitbesteding van de exploitatie van de gemeentelijke binnenhaven onderzocht.

Maatschappelijk doel:

Zorgen voor een veilige, prettige, duurzame leefomgeving en infrastructuur.

*Wat willen wij bereiken ?***Beleidsdoel G:**

De gemeente zorgt voor een optimaal sportklimaat.

*Wat gaan we daarvoor doen ?***Activiteiten**

1. In samenwerking met de regio stellen we een sportakkoord op waarin het regionale en lokale beleid wordt verankerd.
2. Middels sportservice ondersteunen en stimuleren we de verenigingen en vakleerkrachten om sport verder te verankeren en te versterken
3. Om het onderhoud op termijn te waarborgen stellen wij een beheerplan voor de buitensport op.
4. Deze periode starten wij met het realiseren van een nieuwe multifunctionele sporthal.

Sociaal domein

Integrale doelstelling Sociaal domein

De overgang van zorgtaken naar de gemeente is met veel uitdagingen gepaard gegaan. De afgelopen jaren zijn wij geconfronteerd met overschrijdingen van de budgetten. Op basis van de uitgevoerde analyses herijken wij het zorgbeleid en de maatschappelijke ondersteuning. De te nemen maatregelen hiervoor zijn beschreven in twee uitvoeringsnotities. Uitgangspunt is dat de zorg betaalbaar is en inwoners in staat stelt om naar vermogen te participeren in de samenleving. Passende ondersteuning is voor iedereen toegankelijk.

Belangrijk aandachtspunt blijft de verdere optimalisatie van de bedrijfsvoering binnen het Sociaal domein. Het automatiseringsproject zal in 2020 worden geïmplementeerd, waarmee meer inzicht in de gegevens kan worden verkregen.

Doel van bovenstaande is om grip te krijgen op de financiën binnen het Sociaal domein. Ten opzichte van de begroting 2018, na de tweede IBU is voor 2019 in de begroting een besparing van ongeveer € 700.000 opgenomen. Met de gemeenteraad is afgesproken om op basis van de rapportages in te zetten op een bezuiniging van 1,1 miljoen, gerekend van de begroting 2018, na tweede IBU. De resterende € 400.000 zullen de komende jaren pas zichtbaar zijn aangezien de effecten van de beoogde maatregelen pas op termijn effect zullen hebben. Gezien de jaarrekeningen 2017 en 2018 is het reëel om uit te gaan van saldo van 9,6 miljoen voor het Sociaal domein. Meerjarig is dit bedrag in de begroting opgenomen. Vanuit het Gemeentefonds zal meerjarig extra middelen voor het Sociaal domein beschikbaar zijn. Deze extra inkomsten staan los van de nog te realiseren bezuinigingsopgave. Wel dient de kanttekening geplaatst worden dat binnen het Sociaal domein sprake is van open eindregelingen. Dit kan zijn weerslag hebben op het saldo. In de risicoparagraaf wordt hier nader op in gegaan.

Op het gebied van de inkoop van de specialistische jeugdzorg zal in bovenregionaal verband een verkenning uitgevoerd worden om processen te optimaliseren.

De invoering van het abonnementstarief per 1 januari 2020 heeft consequenties voor het beleid van en de uitvoering door de gemeente. Hiervoor zullen beleidsinhoudelijke keuzes moeten worden gemaakt. De WMO verordening zal hierdoor moeten worden gewijzigd. De voorbereidingen zijn inmiddels gestart.

Het sociaalcultureelcentrum De Bolder is gerenoveerd. De verschillende ruimten worden inmiddels volop gebruikt. Het is de intentie om de activiteiten, mede ter ondersteuning van onze beoogde maatschappelijke doelstellingen, uit te breiden.

Wij gaan ook statushouders actiever betrekken bij de samenleving. Hiervoor wordt een actieplan opgesteld met maatregelen die statushouders aan het werk helpen. Wij bereiden ons voor op de nieuwe taken voor de inburgering.

Het stimuleringsfonds, voor maatschappelijke initiatieven van kernraden, sportverenigingen, sociale culturele instellingen en inwoners, zetten we voort.

Voorzieningen in de kernen moeten op peil blijven. In 2020 loopt het huidige contract met bibliotheek Karmac af. We onderzoeken de mogelijkheden tot verlenging.

Leerwerkbedrijf

Met de opheffing van BaanStede heeft de gemeente Waterland ervoor gekozen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt dichtbij huis aan het werk te helpen. Zo heeft Waterland haar eigen groenbedrijf opgericht om mensen een leerwerkplek te kunnen geven. Ook de eigen schoonmaakdienst en bodedienst biedt daarvoor mogelijkheden. Het leerwerkbedrijf is in 2019 geëvalueerd. De conclusie is dat de Leerwerkplekken in het Leerwerkbedrijf hun bestaansrecht hebben bewezen en een waardevol re-integratie instrument blijken.

Onderwijs, cultuur

Waterland is een goede plek om naar school te gaan. In een kleinschalige omgeving waar de leraren de kinderen kennen, hebben kinderen een goede start voor hun maatschappelijk leven.

Er wordt gewerkt aan een onderwijsvisie waarbij goed wordt geluisterd naar de inbreng van scholen, medezeggenschapsraden en andere maatschappelijke partners. In 2020 zal deze visie worden afgerond.

In 2020 wordt begonnen met het vernieuwbouwen van de brede school de Havenrakers in Broek in Waterland. De oplevering is gepland in de eerste helft van 2021.

Basisschool De Verwondering is in 2019 verhuisd naar het gebouw van de voormalige Willem de Zwijgerschool in Monnickendam. In 2020 bereidt de Verwondering vervangende vernieuwbouw voor. In 2020 zal het College een definitief besluit nemen over de huisvesting van deze school.

Cultuur draagt bij aan het woonplezier van de Waterlander. De gemeente geeft met subsidie vele laagdrempelige culturele activiteiten een steuntje in de rug. Denk daarbij aan koren, muziekkorpsen en toneelverenigingen. Ook biedt de Muziekschool Waterland muzieklessen aan alle leerlingen in groep 5 op de basisschool.

Maatschappelijk doel: Samen met de bewoners en instellingen zorgdragen voor een goede sociale structuur met laagdrempelige voorzieningen waar mensen zelfstandig een beroep op kunnen doen.		
<i>Wat willen wij bereiken ?</i>		
Beleidsdoel A: Het faciliteren van een duurzaam onderwijsaanbod.	Beleidsdoel B: Zorgdragen voor de kwetsbaren in onze samenleving.	Beleidsdoel C: Inwoners jong en oud hebben een gezonde leefstijl, waarbij beroep op zorg en dienstverlening drage-lijk blijft.
<i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i>		
Activiteiten 1. Het college stelt in 2020 een, samen met scholen en andere partijen, opgestelde onderwijsvisie vast. 2. De bouw van een brede school in Broek in Waterland zal in 2020 worden gestart en zal in 2021 worden afgerond. 3. Het college zet de leerplichtambtenaren vooral preventief in om te helpen bij het vinden van een opleiding bij schooluitval. Daarnaast wordt luxeverzuum	Activiteiten 1. Het college stelt een integraalplan statushouders op, waarin de huisvesting, de inburgering en de integratie van in onze gemeente woonachtige statushouders wordt meegenomen. We bereiden ons voor op de nieuwe wet op de Inburgering. 2. Mensen met een uitkering begeleiden wij bij het vinden van werk. 3. Inwoners met beperkingen en/of opvoed- en opgroeiopro-	Activiteiten 1. Samen met sportservice zetten wij in op het activeren van ouderen om te gaan sporten. 2. Het college kijkt of zij als gemeente toe wil treden tot het landelijke programma jongeren op gezond gewicht

bestraft. 4. Het college komt met maatregelen om taalachterstanden weg te werken.	blemen ondersteunen wij bij de zelfredzaamheid zodat zij kunnen deelnemen aan de samenleving dankzij een passend maatwerkarrangement.	
--	---	--

Maatschappelijk doel: Samen met de bewoners en instellingen zorgdragen voor een goede sociale structuur met laagdrempelige voorzieningen waar mensen zelfstandig een beroep op kunnen doen.		
<i>Wat willen wij bereiken ?</i>		
Beleidsdoel D: Het faciliteren van een laagdrempelig cultuuraanbod.	Beleidsdoel E: Een Jongeren ontmoetingsplek realiseren in Monnickendam.	Beleidsdoel F: Betere dienstverlening (door samenwerking met ketenpartners) aan zorg cliënten die buiten zorg dreigen te vallen.
<i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i>		
Activiteiten 1. Het college zal in 2020 een besluit nemen over een tijdelijke verlenging van het in 2020 aflopende contract voor het aanbieden van bibliotheek diensten. 2. Het stimuleringsfonds voor maatschappelijke initiatieven van kernraden, sportverenigingen, sociaal culturele instellingen en inwoners wordt gehandhaafd. 3. Het college vindt woonplezier en specifiek het onderdeel cultuur belangrijk voor inwoners van Waterland. Het college subsidieert diverse lokale culturele initiatieven zoals o.a. Muziekschool Waterland. Zij geven muziekles aan kinderen in groep 5 van alle basisscholen binnen de gemeente.	Activiteiten 1. Een speciale plek voor jongeren vindt het college belangrijk. Het college wil in het 4 ^e kwartaal 2019 een Jongeren ontmoetingsplek (JOP) realiseren in Monnickendam.	Activiteiten 1. Uitvoeren Project Allen voor één. 2. Opstellen en uitvoeren Veiligheidsplan. 3. Voorbereiding en uitvoering Wet verplichte GGZ.

Bestuur/overhead

Financiën

Net als voorgaande jaren drukken de verplichtingen vanuit het Sociaal domein zwaar op de begroting. Om de financiële situatie van de gemeente Waterland weer op orde te krijgen is veel werk verzet. We zien ons genoodzaakt ingrijpende voorstellen te doen om de begroting sluitend te krijgen. Wij streven er naar ons uitgavenpatroon in de pas te laten lopen met vergelijkbare gemeenten. Structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten, dat is daarbij het uitgangspunt. Dat is niet gewijzigd. Het college heeft in eerste instantie ingezet op bezuinigingen, maar daarnaast is ook verhoging van de belastingen naar onze mening onontkoombaar.

Bestuurlijke toekomst

De taken en de rol van de gemeentelijke overheid veranderen. Veel besluiten worden in grotere verbanden genomen. In grote projecten is de gemeente slechts een van de partijen. Denk aan de twee grote dijkversterkingen. Vraagstukken als de energietransitie en de Omgevingswet vragen om gemeentelijke expertise en slagkracht, net als een goede uitvoering van het Sociaal domein.

De vraag is of Waterland die slagkracht nu en in de nabije toekomst voldoende heeft. Wij hebben aangegeven niet opnieuw onderzoek te willen doen naar de bestuurskracht van de gemeente, maar om op zoek te gaan naar draagvlak voor drie mogelijke oplossingen/opties. Deze opties zijn:

- Zelfstandig blijven
Bij deze optie zal de gemeente Waterland geheel zelfstandig blijven en zal zij geheel op eigen kracht blijven functioneren. Samenwerking met andere blijft tot het hoogst noodzakelijke beperkt, waarbij alleen samenwerking zal plaatsvinden in de huidige (verplichte) gemeenschappelijke regelingen (VRZW, GGD, Omgevingsdienst en Waterlands Archief).
- Ambtelijk samenwerken
Bij deze optie zal de gemeente eveneens zelfstandig blijven maar door middel van slim samenwerken de bestuurskracht versterken. Dat betekent dat een keuze zal moeten worden gemaakt voor een geformaliseerd ambtelijk samenwerkingsverband (bijvoorbeeld Shared Service Centrum of een algehele ambtelijke fusie).
- Fuseren
Bij deze optie blijft de gemeente Waterland niet zelfstandig, maar versterkt zij haar bestuurskracht door middel van bestuurlijke samenwerking (fusie) met een of meerdere andere gemeenten.

Na een eerste consultatie in de gemeenteraad en gelet op de binnengekomen, schriftelijke reacties van omliggende gemeenten is besloten de tweede optie (ambtelijke fusie) niet verder te onderzoeken.

In de eerste helft van het jaar hebben we onderzocht wat het standpunt is van de buurgemeenten. Daarna zijn wij in gesprek gegaan met onze inwoners, kernraden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Dat hebben we gedaan met interactieve sessies in alle kernen. Met de uitkomsten hiervan zullen we het najaar 2019 ons standpunt voorleggen aan de gemeenteraad, waarna de raad een definitief besluit kan nemen.

Maatschappelijk doel:		
Het borgen van democratische transparante besluitvorming en goede dienstverlening aan inwoners, instellingen, ondernemers en bezoekers.		
<i>Wat willen wij bereiken ?</i>		
Beleidsdoel A: Een bestuurlijk besluit voorbereiden over de bestuurlijke toekomst van Waterland.	Beleidsdoel B: Gerichtere participatie voor onze inwoners.	Beleidsdoel C: Een sluitende meerjarenbegroting.
<i>Wat gaan we daarvoor doen ?</i>		
Activiteiten 1. Het college komt uiterlijk in het najaar van 2019 met een afgerond voorstel over de bestuurlijke toekomst richting raad. 2. Het college zet lopende het onderzoek naar bestuurlijke samenwerking in op verdere ambtelijke samenwerking met Landsmeer en Edam-Volendam om taken gezamenlijk en effectief te kunnen blijven uitvoeren.	Activiteiten 1. Initiatieven van bewoners worden aangemoedigd. 2. Het college zal actief aan de gang (blijven) gaan met de verbetering van de participatie. Geen uitgebreide visie, maar een heldere aanpak voor diverse beleidsterreinen en publieke functies.	Activiteiten 1. Het college biedt een meerjarenbegroting aan met een positief saldo voor de jaren 2020 en volgende. 2. Structurele uitgaven zullen gedekt worden door structurele inkomsten. 3. Het saldo van het Sociaal domein is tot en met 2022 gemaximeerd op € 9,6 miljoen.

Maatschappelijk doel:

Het borgen van democratische transparante besluitvorming en goede dienstverlening aan inwoners, instellingen, ondernemers en bezoekers.

*Wat willen wij bereiken ?***Beleidsdoel D:**

Een kwalitatieve (elektronische) dienstverlening.

Beleidsdoel E:

Versterken van de grip op verbonden partijen.

*Wat gaan we daarvoor doen ?***Activiteiten**

1. Het doorvoeren van een verdere kwaliteitsslag in de dienstverlening en het uitbreiden van het aantal producten dat via elektronische dienstverlening kan worden aangevraagd.
2. Het college werkt samen met Landsmeer aan een gezamenlijke aanbesteding voor de ICT in de Cloud.
3. Uitvoering geven aan het Informatiebeleidsplan en het I-projectenplan.
4. In alle contacten zal het college blijven vragen naar verbeteringen voor de dienstverlening.

Activiteiten

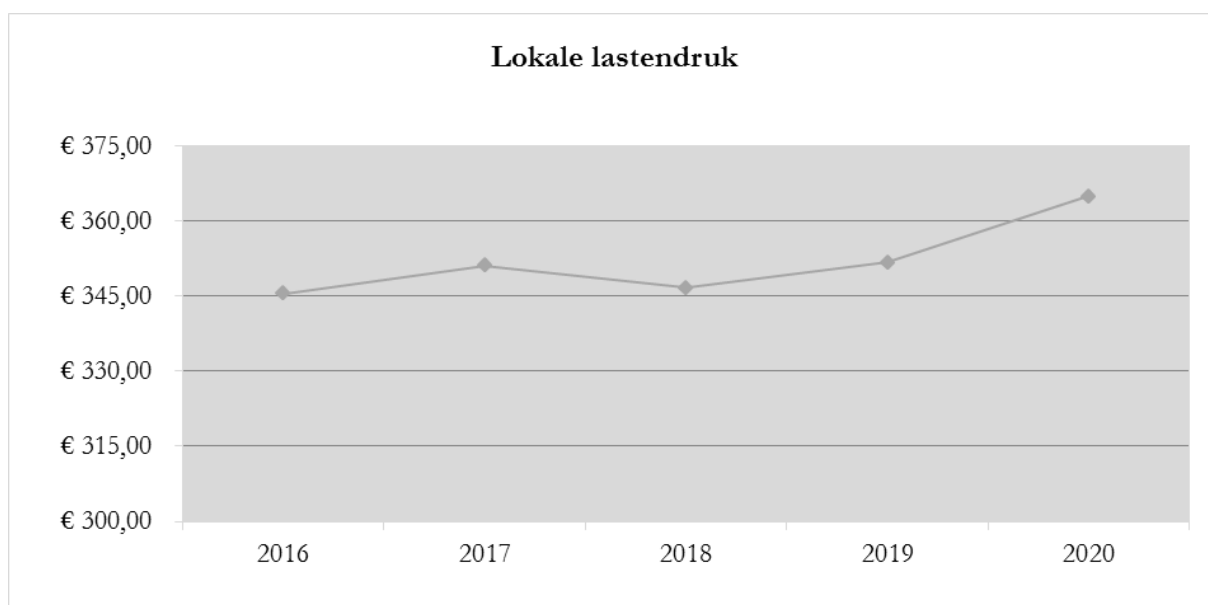
1. Het college faciliteert de raad op het actief grip houden op regionale samenwerking/verbonden partijen samen met de gemeenteraad.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per inwoner weergegeven.

Lokale heffing	2016	2017	2018	2019	2020
OZB+RZB	155,97	167,97	170,12	181,72	192,87
Rioolheffing	86,67	75,01	66,65	68,03	68,86
Afvalstoffenheffing	102,83	108,12	109,86	102,01	103,25
Totaal	345,47	351,10	346,63	351,76	364,98

Op basis van deze tabel kan het meerjarenperspectief van de lokale lastendruk als volgt worden weergegeven.

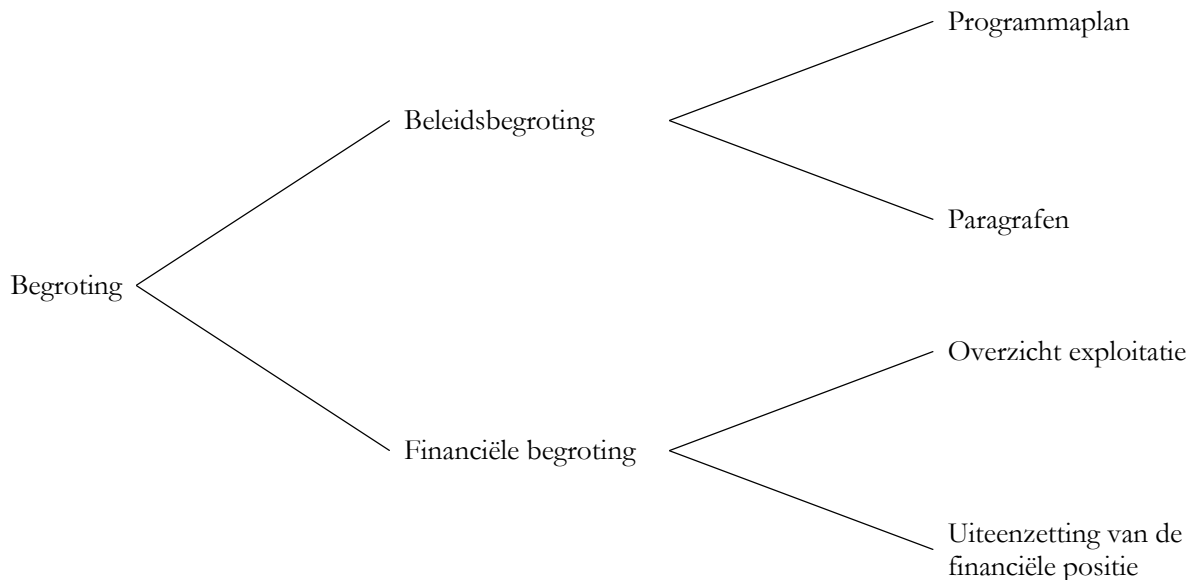
Samenvattend overzicht

In onderstaande tabel treft u een overzicht van de saldo's per programma aan, alsmede de mutaties in de reserves, voor de komende jaren, na verwerking van alle mutaties.

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023
1.	Ruimtelijk domein	3.432.723	2.543.744	596.580	2.410.434
2.	Openbaar domein	5.103.187	4.831.430	4.804.056	4.801.204
3.	Sociaal domein	10.989.789	10.960.868	10.929.382	10.518.119
4.	Bestuur	1.284.189	1.287.192	1.317.134	1.317.075
5.	Algemene dekkingsmiddelen	25.759.428	26.094.173	26.299.130	26.481.204
6.	Overhead	6.853.167	6.803.430	6.778.375	6.732.848
7.	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-
8.	Onvoorzien	50.000	50.000	50.000	50.000
	Totaal saldo van baten en lasten	4.911.819	4.704.997	3.016.763	651.524
0.101	Onttrekking aan de reserves	915.715	487.495	457.040	457.040
	- algemene reserve	427.100	-	-	-
	Totaal Bestemmingsreserve	488.615	487.495	457.040	457.040
0.102	- reserve kapitaallasten gebouwen	49.703	49.703	49.703	49.703
0.103	- reserve onderhoud Hemmeland	58.823	58.823	58.823	58.823
0.104	- reserve afschrijving bredeschool Broek in Waterland	127.575	126.455	96.000	96.000
0.107	- reserve fundering kerktorens	42.211	42.211	42.211	42.211
0.108	- reserve afschrijvingen gemeentewerf	200.603	200.603	200.603	200.603
0.109	- reserve afschrijving geluidsinstallatie	9.700	9.700	9.700	9.700
	Stortingen in de reserves	5.706.347	4.700.000	3.000.000	-
	- algemene reserve	6.347	-	-	-
0.110	- reserve Galgeriet	5.700.000	4.700.000	3.000.000	-
	Geraamd resultaat	121.187	492.492	473.803	1.108.564

Leeswijzer

De begroting is onderverdeeld in een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting en de financiële begroting zijn op hun beurt weer verdeeld in twee onderdelen. Schematisch ziet de onderverdeling van de begroting er als volgt uit:

Programmaplan

In de gemeente Waterland zijn de volgende programma's vastgesteld:

1. Ruimtelijk domein
2. Openbaar domein
3. Sociaal domein
4. Bestuur
5. Algemene dekkingsmiddelen
6. Overhead
7. Vennootschapsbelasting
8. Onvoorzien

Vanaf begrotingsjaar 2017 is het verplicht de uniforme beleidsindicatoren te presenteren. Conform bijlage behorende bij artikel van de regeling van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016 zijn deze beleidsindicatoren ingedeeld naar de programma's.

Paragrafen

De paragrafen bij de beleidsbegroting geven een dwarsdoorsnede van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Alle baten en lasten die vermeld worden in de paragrafen zijn dus al verwerkt in de verschillende programma's.

In de begroting worden de volgende paragrafen opgenomen:

- §A Lokale heffingen
- §B Weerstandsvermogen
- §C Onderhoud kapitaalgoederen
- §D Financiering
- §E Bedrijfsvoering
- §F Verbonden partijen
- §G Grondbeleid
- §H Subsidies

Overzicht exploitatie

Het overzicht exploitatie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Overzicht van baten en lasten.

Alle baten en lasten van het programmaplan in een samenvattende tabel. Het betreft hier een integraal overzicht van alle baten en lasten en het saldo van het begrotingsjaar. Alle baten en lasten van de programma's leiden tot een totaal saldo van baten en lasten. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd. Na deze toevoegingen en onttrekkingen volgt het geraamde resultaat. Met de vaststelling van de begroting worden de bedragen uit deze tabel door de raad geautoriseerd.

2. Meerjarenraming.

In de meerjarenraming worden opgenomen, het gerealiseerde bedrag van het voorvorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het vorige begrotingsjaar, het geraamde bedrag van het begrotingsjaar en een raming voor de jaren (3 jaren) volgend op het begrotingsjaar.

3. Incidentele baten en lasten.

In het overzicht incidentele baten en lasten worden opgenomen de baten en lasten met een niet-structureel karakter. Deze baten en lasten worden toegevoegd respectievelijk onttrokken aan de reserves. Daarnaast wordt er een overzicht gepresenteerd van incidentele baten en lasten die niet onttrokken worden.

Uiteenzetting van de financiële positie

De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Geprognosticeerde Balans 2020-2023;
2. Geprognosticeerd EMU-saldo;
3. Stand en het gespecificeerde verloop reserves;
4. Stand en het gespecificeerde verloop voorzieningen;
5. Financiering;
6. Investerings;
7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten.

Bijlagen

Tot slot bevat dit begrotingsdocument 2 bijlagen. In de 1^e bijlage wordt de uitvoeringsinformatie 2020-2023 weergegeven. Hierin worden de begrotingscijfers gepresenteerd op een gedetailleerder niveau. In de 2^e bijlage wordt de verplichte IV4 matrix weergegeven naar de indeling van de verplichte taakvelden.

I. Beleidsbegroting

Programmaplan

1. Ruimtelijk domein

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2016	2017	2018	2019
6	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	88,7	56	129	nb
8	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0	0	0	nb
9	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2	2,3	1,6	nb
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2	1,7	1,7	nb
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	6,1	3,8	4,6	nb
14	Funciemenging	%	LISA	38,1	38,4	38,7	nb
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	159,6	164,1	169,9	nb
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	267	284	302	nb
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	0,3	nb	nb	nb
37	Demografische druk	%	CBS	79,6	81,7	84,5	85,6
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	631	632	624	620
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	776	778	768	757

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Indien er nb in de tabel is weergegeven is deze informatie niet beschikbaar. Daarnaast betreft sommige informatie van deze site informatie over oudere jaren omdat er geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn op de site. Bij één indicator is een doelstelling geformuleerd.

Hieronder treft u deze doelstelling aan:

36. De doelstelling is circa 80 nieuwe woningen in 2020.

Daarnaast zijn er nog aanvullende doelstellingen geformuleerd voor dit programma:

Naam Indicator	2018	2019	2020
Aantal bestuurlijke bedrijfsbezoeken	80		20
Extra gebouwen/woningen met zonnepanelen	75	100	100

Raming baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.01	Veiligheid	2.041.602	66.594	1.975.008-
1.02	Economie en toerisme	277.421	31.155	246.266-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	1.525.634	7.179.631	5.653.997
Totaal		3.844.657	7.277.380	3.432.723

2. Openbaar domein

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2016	2017	2018	2019
20	Niet-sporters	%	Gezondeheidsenquête (CBS, RIVM)	41,8	nb	nb	nb
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	217	192	nb	nb
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	16,5	17,2	nb	nb

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Indien er nb in de tabel is weergegeven is deze informatie niet beschikbaar. Daarnaast betreft sommige informatie van deze site informatie over oudere jaren omdat er geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn op de site.

Raming baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	3.319.333	374.836	2.944.497-
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.106.745	328.160	2.778.585-
2.03	Milieu	2.621.193	3.241.088	619.895
Totaal		9.047.271	3.944.084	5.103.187-

3. Sociaal domein

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2016	2017	2018	2019
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,52	0	nb	nb
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	36,45	20,39	nb	nb
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,1	nb	nb	nb
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	423,2	431,1	443	nb
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	nb	nb	nb	nb
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	nb	nb	nb	nb
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	66,1	67	68	nb
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	nb	nb	nb	nb
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	137	158,5	162	nb
28	Lopende reïntegratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	33	29	145	nb
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	5,6	5,4	5,7	nb
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,4	0,7	0,7	nb
31	Jongeren met jeugdreclacering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar.	CBS	0	0	nb	nb
32	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	580	580	600	nb

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig van de website www.waarstaatjegemeente.nl. Indien er nb in de tabel is weergegeven is deze informatie niet beschikbaar. Daarnaast betreft sommige informatie van deze site informatie over oudere jaren omdat er geen nieuwe cijfers beschikbaar zijn op de site. Bij een aantal indicatoren zijn doelstellingen geformuleerd.

Hieronder treft u deze doelstellingen aan:

17. Absoluut verzuim: Het verlagen van het aantal leerlingen dat absoluut verzuimt.
18. Relatief verzuim: Het verlagen van het aantal leerlingen dat relatief verzuimt.
19. Het percentage voortijdig schoolverlaters terugbrengen.
22. Jongeren met een delict voor de rechter: In ieder geval stabiel houden, zo mogelijk het percentage terugbrengen.
24. Netto arbeidsparticipatie: Het realiseren van een stijging van het percentage werkzame beroepsbevolking (ten opzichte van de beroepsbevolking).
26. Werkloze jongeren: Het aantal werkloze jongeren (16 t/m 22 jarigen) verlagen.
27. Personen met een bijstandsuitkering: Het aantal personen met een bijstandsuitkering verlagen.
28. Lopende re-integratievoorzieningen: Het aantal lopende re-integratievoorzieningen verhogen om de uitstroom te bevorderen.
29. Jongeren met jeugdhulp: Stabiliseren, stabiel houden op percentagerange 5,5% - 5,75 %.
30. Jongeren met jeugdbescherming: Het streven is dit stabiel te houden of te verlagen.

Raming baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
3.01	Onderwijs	1.270.492	84.377	1.186.115-
3.02	Sociale voorzieningen	12.190.289	3.046.957	9.143.332-
3.03	Volksgesondheid	660.342	-	660.342-
Totaal		14.121.123	3.131.334	10.989.789-

4. Bestuur

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,7	7,7	8,1
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,9	7,3	7,9
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	782	770	777
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale inhuur externen	Eigen begroting	14,20%	9,20%	4,20%

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig uit onze eigen begroting.

Raming baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
4.01	Bestuur	1.507.113	222.924	1.284.189-
Totaal		1.507.113	222.924	1.284.189-

5. Algemene dekkingsmiddelen

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
5.01	Dividend	2.703	188.978	186.275
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	202.238	4.513.312	4.311.074
5.03	Algemene uitkering	-	21.190.000	21.190.000
5.04	Saldo van financieringsfunctie	267.310	43.545	223.765-
5.05	Overige dekkingsmiddelen	295.844-	-	295.844
	Totaal	176.407	25.935.835	25.759.428

Dividend

De gemeente Waterland ontvangt in 2020 het dividend over 2019 uit hoofde van haar aandelenbezit in N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (begroot: € 40.000). De aandelen Alliander zijn overgedragen naar de gemeente/aandeelhouders. Zodra er duidelijkheid is over de fiscale afwikkeling zal de N.V. houdstermaatschappij EZW worden opgeheven. Van Alliander is een dividend begroot van € 148.978.

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

In dit overzicht zijn onder de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is opgenomen:

- onroerendezaakbelasting;
- belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- forensenbelasting;
- toeristenbelasting;
- parkeerbelasting;
- hondenbelasting;
- precariobelasting.

Lokale heffingen waarvan de besteding wél gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges worden niet in dit overzicht verantwoord, maar staan vermeld in de desbetreffende programma's.

Algemene uitkering

Het gemeentefonds is het fonds van waaruit gemeenten jaarlijks een algemene uitkering ontvangen van het Rijk. Deze uitkering komt ten goede aan de algemene middelen van de gemeente en is dus vrij besteedbaar. De verdeling van de gelden over de verschillende gemeenten in Nederland geschiedt middels een ingewikkelde systematiek. Hierbij worden de volgende verdeelmaatstaven gehanteerd:

- belastingcapaciteit onroerendezaakbelasting van de gemeenten (onderscheiden naar woningen en niet-woningen);
- de inwoners van de gemeenten (onderscheiden naar leeftijd, woonplaats, inkomen, recht op uitkering, behorende tot een minderheidsgroep en beroep op voorzieningen in de gemeenten);
- het grondgebied van de gemeenten (onderscheiden naar oppervlakte, bodemgeschiktheid en historische kern);
- de bebouwing in de gemeenten (onderscheiden naar grondoppervlak bebouwing, woonruimten, historisch aantal woonruimten, noodzaak voor vernieuwing van de bebouwing en dichtheid van de bebouwing).

Door middel van circulaire's informeert het Rijk de gemeenten over de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Naar aanleiding van de septembercirculaire 2019 is de verwachte algemene uitkering, inclusief het Sociaal domein als volgt:

	2020	2021	2022	2023
Algemene uitkering	21.190.000	21.500.000	21.700.000	21.898.000

De uitkeringen betreffende het Sociaal domein worden met ingang van heden niet meer apart vermeld omdat ze zijn opgenomen in de Algemene uitkering.

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie kan worden gedefinieerd als het saldo van:

- de verwachte te betalen rente over de aangegane leningen en over de aan te trekken middelen;
- de verwachte te ontvangen rente over de uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder overige algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan de berekende rente van 0,6% over de vaste activa.

6. Overhead

Beleidsindicatoren

Nummer indicator	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2018	2019	2020
5	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	17,5	18,7	19,1

Toelichting

Bovenstaande beleidsindicatoren dienen gemeenten op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in de begroting op te nemen. De gepresenteerde informatie is afkomstig uit onze eigen begroting. De stijging van de overhead is onder meer te verklaren vanuit de hogere lasten in verband met de realisatie van de nieuwe gemeentewerf.

Raming baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
6.01	Overhead	7.022.925	169.758	6.853.167-
Totaal		7.022.925	169.758	6.853.167-

7. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 zijn wij als gemeente belastingplichtig in het kader van de vennootschapsbelasting. De aangifte vennootschapsbelasting over het boekjaar 2016 is tijdig ingediend en inmiddels door de belastingdienst definitief vastgesteld. De aangifte over de boekjaren 2017 is ingediend maar door de belastingdienst nog niet definitief vastgesteld. Het is niet duidelijk binnen welke termijn de Belastingdienst tot vaststelling over gaat. Voor het indienen van de aangifte vennootschapsbelasting over boekjaar 2018 was uitstel verkregen tot 1 november 2019. Inmiddels is deze aangifte bij de Belastingdienst ingediend.

De activiteiten waarover aangifte vennootschapsbelasting tot en met boekjaar 2018 gedaan werd, zijn de activiteiten die verband hielden met de exploitatie van Jachthaven Hemmeland en het parkeren aan de openbare weg (parkeerterrein Marken). Over deze laatste activiteit vindt uiteindelijk geen heffing vennootschapsbelasting plaats omdat voor deze activiteit een vrijstelling voor overheidstaken toepasbaar is. Met ingang van 2019 is de exploitatie van de Jachthaven Hemmeland geen gemeentelijke activiteit meer. De vennootschapsbelastingplicht zal vanaf dat moment voor deze activiteit dan ook komen te vervallen. Het proces van bepalen van de vennootschapsbelasting blijft wel tot zwaardere administratieve lasten leiden omdat jaarlijks aangetoond moet worden of onderdelen wel of geen ondernemersactiviteit zijn voor de vennootschapsbelasting. Een risico en een potentieel winstgevende activiteit zijn de grondexploitaties. Waardestijging op grond van verandering van bestemming zal in de toekomst tot belastingheffing kunnen leiden. Primair is dit van toepassing op de toekomstige besluiten.

Raming baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
7.01	Vennootschapsbelasting	-	-	-
Totaal		-	-	-

8. Onvoorzien

Definitie onvoorzien

Verplicht te ramen bedrag op de begroting voor het opvangen van onvoorzienbare, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien.

Bij het gebruik van onvoorzien dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen structurele en incidentele lasten. Gebruik van onvoorzien voor structurele zaken heeft tot gevolg dat in jaar t (het begrotingsjaar) dekking door onvoorzien aanwezig is, maar in jaar t+1 (het volgende begrotingsjaar) deze dekking niet meer aanwezig is. De dekking moet dan worden gevonden in de totale afweging van de begroting. Gesteld kan worden dat de post onvoorzien alleen gebruikt moet worden als dekkingsmiddel voor incidentele zaken. Waarbij het te hanteren criterium alleen voor de incidentele uitgave is, waarbij uitgegaan moet worden van het 'drie O's-scenario', te weten: onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar. Overigens wordt bij het opstellen van de begroting de post onvoorzien wel als een structurele last aange-merkt, alsmede onderdeel van het weerstandsvermogen.

Raming baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
8.01	Onvoorzien	50.000	-	50.000-
Totaal		50.000	-	50.000-

Paragrafen

§ A Lokale heffingen

De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een belangrijk deel uit de gemeentelijke heffingen. Enerzijds gaat het daarbij om lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is, zoals de riool- en afvalstoffenheffing en de leges. Deze inkomsten moeten specifiek aangewend worden voor het doel waarvoor ze worden geheven en worden verantwoord in de desbetreffende programma's. Anderzijds zijn er ook lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, zoals de onroerendezaakbelasting. De hieruit voortvloeiende inkomsten worden verantwoord in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden als waarvan de besteding niet gebonden is. In deze paragraaf zijn opgenomen:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- de tarieven van de verschillende heffingen;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Per heffing wordt de kostendekkendheid weergegeven zoals voorgeschreven in de nieuwe BBV-regels.

1. Overzicht

Omschrijving lokale heffing	Inkomsten 2017	Inkomsten 2018	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2020
Onroerendezaakbelasting	2.872.711	2.919.302	3.100.890	3.326.612
Belasting op roerende woon- en bedrijfsr.	26.280	26.260	26.654	27.080
Forensenbelasting	31.884	24.942	34.343	34.892
Toeristenbelasting	457.575	585.320	550.252	695.075
Parkeerbelasting	308.719	335.413	312.320	337.317
Hondenbelasting	62.070	61.477	61.508	62.492
Precariobelasting	15.507	17.894	9.688	9.843
Subtotaal besteding niet gebonden	3.774.746	3.970.609	4.095.655	4.493.312
Rioolheffing	1.294.597	1.144.525	1.178.432	1.197.287
Afvalstoffenheffing	1.865.994	1.902.176	1.766.962	1.795.233
Reinigingsheffing	13.766	13.175	13.236	13.448
Haven-, kade- en liggelden	73.211	71.467	75.759	76.971
Lijkbezorgingsrechten	160.162	171.151	173.993	176.777
Markt- en standplaatsgelden	15.916	5.794	13.698	13.917
Leges	973.948	760.720	1.073.267	1.123.168
Totaal	8.172.340	8.039.616	8.391.002	8.890.113

2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

In het coalitieakkoord is aangegeven dat er vastgehouden wordt aan een sluitende meerjarenbegroting en dat de gemeentelijke belastingen indien mogelijk met niet meer dan de inflatiecorrectie zullen worden verhoogd. Het belang van een sluitende meerjaren begroting wordt voorop gesteld. Jaarlijks vindt de inflatiecorrectie plaats op basis van de wijziging van het maandprijsindexcijfer volgens de consumentenprijsindex (CPI), reeks alle huishoudens, gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor de begroting 2020 wordt uitgegaan van een percentage van 1,6%. Gezien de financiële situatie wordt in 2020 afgeweken van dit uitgangspunt. De onroerendezaakbelasting en de roerendezaakbelasting worden met 5% extra verhoogd. De stijging van de woonlasten komt op 3,75 %.

Onderscheid wordt gemaakt tussen belastingen als algemene dekkingsmiddelen en retributies. De algemene dekkingsmiddelen zijn de niet aan een programma gebonden belastingen (bijvoorbeeld onroerende-

zaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en forensenbelasting). De gemeente mag de inkomsten hiervan vrij besteden.

Retributies daarentegen zijn heffingen van gebruikers waarvoor de gemeente een tegenprestatie levert. Voor een aantal rechten mogen de tarieven niet zodanig worden vastgesteld dat de geraamde baten uitkomen boven de geraamde lasten. Met andere woorden het is niet toegestaan om winst op de aangehaalde rechten te maken (zie ook artikel 229b van de gemeentewet).

3. Onroerendezaakbelasting

Onder de naam onroerendezaakbelasting (OZB) worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen, en
- een eigenarenbelasting voor alle onroerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de WOZ-waarde van de desbetreffende onroerende zaak. Bij het bepalen van de WOZ-waarde van woningen wordt de zogeheten vergelijkingsmethode gehanteerd. Dit wil zeggen dat de waarde is afgeleid van vergelijkbare woningen die recent zijn verkocht. Van die woningen is bekend welke verkoopprijzen er rond de waardepeildatum zijn gerealiseerd.

Tussen de woning en de woningen waarmee wordt vergeleken, kunnen verschillen bestaan in grootte, bouwkundige staat, ligging en dergelijke. Met die verschillen moet de gemeente rekening houden voor zover ze objectief gezien de waarde beïnvloeden. Voor objecten anders dan woningen wordt de waarde afgeleid van de huurwaarde of de vervangingswaarde.

Omschrijving	Tarief 2017 %	Tarief 2018 %	Tarief 2019 %
Gebruikersbelasting	0,1752	0,1757	0,1741
Eigenarenbelasting woning	0,1045	0,0972	0,0940
Eigenarenbelasting niet-woning	0,2335	0,2341	0,2319

Het tarief voor 2020 wordt vastgesteld in de verordening die eind 2019 wordt vastgesteld. Voor het nieuwe belastingjaar worden de WOZ-waarden opnieuw bepaald. Voor 2020 wordt dit de waarde per 1 januari 2019. Bij het opstellen van deze begroting kan deze waarde nog niet exact worden vastgesteld. Op het moment van de vaststelling van de belastingverordening in de raad zullen de nieuwe WOZ-waarden echter wel bekend zijn. Een waardestijging zal leiden tot lagere tarieven en visa versa. De exacte tarieven voor 2020 kunnen pas dan worden vastgesteld. Ditzelfde geldt ook voor de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten.

4. Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten

Onder de naam belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten worden de volgende twee belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor roerende zaken die dienen als bedrijfsruimte, en
- een eigenarenbelasting voor alle roerende zaken (woningen én niet-woningen).

Maatstaf van heffing is de waarde die aan de roerende zaak kan worden toegekend.

Omschrijving	Tarief 2017 %	Tarief 2018 %	Tarief 2019 %
Gebruikersbelasting	0,1752	0,1757	0,1741
Eigenarenbelasting woning	0,1045	0,0972	0,0940
Eigenarenbelasting niet-woning	0,2335	0,2341	0,2319

Het tarief voor 2020 wordt vastgesteld in de verordening die eind 2019 wordt vastgesteld.

5. Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een belasting geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier gedurende meer dan 90 maal nachtverblijf kunnen houden of een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Deze belasting is ingevoerd omdat de gemeente voor deze belastingplichtigen, nu zij niet ingeschreven zijn in de gemeentelijke basisadministratie, geen uitkering krijgt uit het gemeentefonds, maar wel kosten maakt voor gemeentelijke diensten en voorzieningen.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot tot 15 m ²	156,72	159,38	160,65	163,23
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot van 15-20 m ²	209,00	212,55	214,25	217,68
(Sta)caravan, zomerhuisje, woonboot groter dan 20 m ²	418,10	425,20	428,60	435,46
Ieder ander gemeubileerde woning	1.249,62	1.270,86	1.281,03	1.301,53

De inflatiecorrectie is in 2020 vastgesteld op 1,6 %.

6. Toeristenbelasting

Ter zake van het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente door personen die niet als ingezetenen in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) persoonsgegevens van de gemeente zijn ingeschreven, wordt een nachttoeristenbelasting geheven. Tot slot wordt watertoeristenbelasting geheven ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente op vaartuigen door personen die niet als ingezetenen in de GBA persoonsgegevens van de gemeente zijn ingeschreven.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Nachttoeristenbelasting, per persoon per nacht	1,85	1,90	2,20	2,50
Dagtoeristenbelasting per persoon	-	-	-	-
Watertoeristenbelasting, per persoon per etmaal	1,35	1,40	1,60	1,85

De inflatiecorrectie is in 2019 vastgesteld op 1,6% en afgerond op € 0,05.

7. Parkeerbelasting

Onder de naam parkeerbelasting wordt geheven:

- een belasting ter zake van het parkeren van een voertuig op een bepaalde plaats, tijdstip en wijze (op dit moment is slechts op Marken sprake van betaald parkeren)
- een belasting ter zake van een van gemeentewege verleende vergunning voor het parkeren van een voertuig op de in die vergunning aangegeven plaats en wijze.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Parkeren van een motorvoertuig anders dan bus/toeringcar	3,00 max 9,00	3,00 max 9,00	3,00 max 9,00	3,00 max 9,00
Parkeren bus/toeringcar	15,00	15,00	15,50	15,75
Parkeervergunning per jaar	30,00	30,00	30,00	30,00
1e en 2e kentekenwisseling	gratis	gratis	gratis	gratis
3e kentekenwisseling	30,00	30,00	30,00	30,00

De inflatiecorrectie is in 2019 vastgesteld op 1,6%. Deze is alleen toegepast op het tarief parkeren bus/touringcar en is afgerond naar 0,05.

8. Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven ter zake van het houden van een of meerdere honden binnen de gemeente.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Eerste hond	53,40	54,30	54,60	55,20
Tweede hond	73,20	74,40	75,00	76,00
Iedere hond boven het aantal van twee	93,00	94,80	95,40	96,00

De inflatiecorrectie is in 2019 vastgesteld op 1,6%. Het percentage van de verhoging kan iets afwijken aangezien de tarieven in verband met mogelijke restitutie, zijn berekend op deelbare bedragen per maand (tarief is 12 maanden).

9. Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt ter zake van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond voor de openbare dienst bestemd, belasting geheven.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
<u>Algemeen tarief voor gebruik gemeentegrond of -water</u>				
- per m ² per dag	0,75	0,77	0,77	0,79
- per m ² per week	2,52	2,56	2,58	2,62
- per m ² per maand	7,34	7,47	7,53	7,65
- per m ² per jaar	76,15	77,45	78,07	79,32
<u>Bouw-, sloop- en onderhoudswerk</u>				
- tot 10 m ² per dag	4,17	4,25	4,28	4,35
- tot 10 m ² per week	11,97	12,17	12,27	12,47
- tot 10 m ² per maand	35,91	36,52	36,82	37,41
- tot 10 m ² per jaar	287,01	291,89	294,23	298,94
- tot 20 m ² per dag	5,94	6,04	6,08	6,18
- tot 20 m ² per week	17,91	18,21	18,36	18,65
- tot 20 m ² per maand	53,92	54,84	55,28	56,16
- tot 20 m ² per jaar	430,82	438,15	441,65	448,72
- tot 100 m ² per dag	23,89	24,30	24,49	24,89
- tot 100 m ² per week	71,78	73,00	73,58	74,76
- tot 100 m ² per maand	215,18	218,84	220,59	224,12
- tot 100 m ² per jaar	1.721,17	1.750,43	1.764,44	1.792,67
- vanaf 100 m ² per dag	53,92	54,84	55,28	56,16
- vanaf 100 m ² per week	161,61	164,36	165,68	168,33
- vanaf 100 m ² per maand	484,29	492,52	496,46	504,41
- vanaf 100 m ² per jaar	3.874,83	3.940,70	3.972,23	4.035,78
<u>Kramen, kiosken, wagens, tenten, automaten e.d.</u>				
- per m ² per dag	1,26	1,28	1,29	1,31
- per m ² per week	4,63	4,71	4,74	4,82
- per m ² per maand	13,68	13,91	14,03	14,25
- per m ² per jaar	134,70	136,99	138,09	140,30
- maximumbedrag	1.512,03	1.537,73	1.550,03	1.574,83
<u>Septictanks, beer- of vetvangputten, etc.</u>				
- per jaar	9,00	9,16	9,23	9,38
<u>Terrassen</u>				
- per m ² per jaar	45,35	46,12	46,49	47,23

10. Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een belasting geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Gebruik door één persoon	155,95	138,96	140,05	142,30
Gebruik door twee personen	171,39	152,71	153,95	156,40
Gebruik door meer dan twee personen	187,84	167,37	168,70	171,40
Gebruik door bedrijven	variabel	variabel	variabel	variabel

De berekening van de kostendeckendheid 2019 van de heffing riool ziet er als volgt uit:

Berekening van kostendeckendheid van de rioolheffing		2020
a	Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	960.518
b	Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-2.560
c	Netto kosten taakveld	957.958
d	Toe te rekenen kosten	958.110
e	Overhead	224.646
f	BTW	87.846
g	Toevoeging /onttrekking voorziening riool	-70.755
h	Opbrengst heffingen	-1.197.287
(b + h)	Totaal opbrengsten	-1.199.847
(d+ e + f + g+h)	Totaal kosten	1.199.847
	Dekkingspercentage	100%

11. Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De belasting wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Gebruik door één persoon	180,14	183,20	170,15	172,87
Gebruik door twee personen	272,24	276,87	257,15	261,26
Gebruik door meer dan twee personen	294,56	299,57	278,20	282,65
Extra groene container van 140 liter	79,96	81,32	81,95	83,26
Extra grijze container van 140 liter	98,99	100,67	101,50	103,12
Extra grijze container van 240 liter	123,75	125,85	126,85	128,88

De berekening van de kostendekkendheid 2019 van de heffing afvalstoffen ziet er als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing		2020
a	Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	1.072.052
b	Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-232.560
c	Netto kosten taakveld	839.492
d	Toe te rekenen kosten	1.332.821
e	Overhead	117.325
f	BTW	181.632
g	Toevoeging aan de voorziening afval	396.015
h	Opbrengst heffingen	-1.795.233
(b + h)	Totaal opbrengsten	-2.027.793
(d+ e + f + g)	Totaal kosten	2.027.793
	Dekkingspercentage	100%

12. Reinigingsheffing

De hiervoor genoemde afvalstoffenheffing wordt uitsluitend geheven van particuliere huishoudens. Voor bedrijven is in 2009 de reinigingsheffing ingevoerd voor bedrijven met bedrijfsafval dat qua samenstelling overeenkomt met huishoudelijk afval. Als deze bedrijven voor de verwijdering van bedrijfsafval geen geldig contract met een particuliere inzamelaar hebben afgesloten, worden zij aangeslagen voor het reinigingsrecht. Voor de heffing wordt gebruik gemaakt van een indeling van de bedrijven in categorieën. Deze indeling is gebaseerd op het aantal werkzame personen en de branche. Horeca en industrie komen standaard één categorie hoger omdat zij gemiddeld meer afval produceren dan andere bedrijven.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Categorie 1: werkzame personen 0 t/m 1	178,31	181,34	182,80	185,73
Categorie 2: werkzame personen 2 t/m 4	292,55	297,52	299,90	304,70
Categorie 3: werkzame personen 5 t/m 10	548,92	558,25	562,70	571,70
Categorie 4: werkzame personen 11 en meer	994,40	1.011,30	1.019,40	1.035,71

De inflatiecorrectie is in 2019 vastgesteld op 1,6 %.

De berekening van de kostendekkendheid 2019 van de heffing reiniging ziet er als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de reinigingsheffing		2020
a	Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	1.072.052
b	Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-232.560
c	Netto kosten taakveld	839.492
d	Toe te rekenen kosten	10.887
e	Overhead	1.185
f	BTW	1.835
g	Onttrekking voorziening afval	-459
h	Opbrengst heffingen	-13.448
(b + h)	Totaal opbrengsten	-13.448
(d+ e + f + g)	Totaal kosten	13.448
	Dekkingspercentage	100%

13. Haven-, kade- en liggelden

- Onder de naam havengeld wordt een recht geheven ter zake van het gebruik overeenkomstig de bestemming voor de openbare dienst bestemd gemeentelijk vaarwater (zogenaamde passantentarief).
- Onder de naam liggeld wordt een recht geheven ter zake van het geregeld gebruik van een aangewezen ligplaats in een van de gemeentelijke havens.
- Onder de naam kadegeld wordt een recht geheven ter zake van het gebruik van langs de kaden of wallen van de haven gelegen voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond ten behoeve van opslag van goederen of het gebruik door scheepswerven en bedrijven voor toerisme en recreatie.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
<u>Havengeld</u>				
- Passagiersschepen per dagdeel voor elke strekkende meter	0,37	0,37	0,45	0,45
- Passagiersschepen per dag tot en met een lengte van 12 meter	8,22	8,39	9,55	9,67
- Passagiersschepen per dag voor elke strekkende meter boven 12 meter	0,83	0,87	0,99	0,99
- Pleziervaartuigen langer dan één uur voor elke strekkende meter	0,29	0,29	0,33	0,33
Geraamde opbrengst nachttoeristenbelasting	5,41	5,54	6,28	6,36
	0,95	0,99	1,12	1,12
<u>Liggelden</u>				
- Woonschepen voor een jaar per strekkende meter	30,95	31,49	35,83	36,40
- Passagiers- en pleziervaartuigen zomerseizoen per strekkende meter	69,09	70,25	79,96	81,24
- Passagiers- en pleziervaartuigen winterseizoen per strekkende meter	35,00	35,58	40,50	41,16
- Passagiers- en pleziervaartuigen per jaar per strekkende meter	102,07	103,80	118,14	120,00
- Charterschepen zomerseizoen per strekkende meter	51,49	52,36	59,59	60,54
- Charterschepen winterseizoen per strekkende meter	20,99	21,36	24,30	24,71
- Charterschepen per jaar per strekkende meter	68,10	69,26	78,80	80,04
- Historische Zuiderzee schepen zomerseizoen per strekkende meter	27,85	28,35	32,23	32,77
- Historische Zuiderzee schepen winterseizoen per strekkende meter	14,21	14,46	15,00	16,69
- Historische Zuiderzee schepen per jaar per strekkende meter	41,28	41,98	47,77	48,51
<u>Kadegeld</u>				
- Tijdelijke opslag per vierkante meter per dag	0,66	0,70	0,79	0,79
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per dag	1,03	1,07	1,20	1,24
- Gebruik voor toerisme en recreatie per strekkende meter per maand	28,68	29,13	33,18	33,68

De tarieven voor 2019 zijn met 1,6% verhoogd. In verband met de BTW component kan deze verhoging niet exact worden uitgevoerd.

De berekening van de kostendekkendheid 2019 haven- kade- en liggelden ziet er als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de haven, kade- en liggelden		2020
a	Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	133.811
b	Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-27.692
c	Netto kosten taakveld	106.119
d	Toe te rekenen kosten	148.733
e	Overhead	100.801
f	BTW	
h	Opbrengst liggelden	-89.047
(b + h)	Totaal opbrengsten	-116.739
(d+ e + f)	Totaal kosten	249.534
	Dekkingspercentage	47%

14. Markt- en standplaatsgelden

- Onder de naam marktgeld worden rechten geheven voor het hebben van een standplaats betreffende het gebruik van, voor de openbare dienst bestemde gemeentebesittingen, werken of inrichtingen op de onderscheidene markten gedurende de voor die markten aangewezen marktdagen.
- Onder de naam standplaatsgelden worden rechten geheven voor het, voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, hebben van een standplaats waarvoor door het college een vergunning is verleend voor wagens, tenten, kramen en dergelijke inrichtingen dienende tot het verkopen of het ten verkoop uitstallen van goederen en waren van elke aard.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Tarief 2020
Vaste standplaatshouders per kwartaal/per meter doch ten minste	20,20	20,55	21,35	21,70
Losse standplaatshouders per dag/per meter doch ten minste	80,50	81,85	84,95	86,30
	2,35	2,40	2,50	2,55
	8,95	9,10	9,45	9,60
<u>Elektriciteit per dag</u>				
verlichting, koeling, oven en/of overige elektrische apparatuur	5,20	5,30	5,50	5,60
verlichting	3,00	3,05	3,15	3,20
<u>Locatie A</u>				
per dag	9,95	10,10	10,50	10,65
per maand (bij een dag per week)	39,55	40,20	41,70	42,35
per jaar (bij een dag per week)	472,75	480,80	498,95	506,95
<u>Locatie B</u>				
per dag	7,65	7,80	8,10	8,25
per maand (bij een dag per week)	29,05	29,55	30,65	31,15
per jaar (bij een dag per week)	355,10	361,15	374,80	380,80

De markt- en standplaatsgelden zijn met 1,6 verhoogd en afgerond op € 0.05.

De berekening van de kostendekkendheid van de heffing markt- en standplaatsgelden ziet er als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de markt- en standplaatsgelden		2020
a	Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	49.611
b	Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
c	Netto kosten taakveld	49.611
d	Toe te rekenen kosten	49.611
e	Overhead	49.221
f	BTW	
h	Opbrengst heffingen	-21.168
(b + h)	Totaal opbrengsten	-21.168
(d+ e + f)	Totaal kosten	98.832
	Dekkingspercentage	21%

15. Lijkbezorgingsrechten

Onder de naam lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de algemene begraafplaats, overige begraafplaatsen of de lijkbezorging. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarieventabel behorend bij de Verordening lijkbezorgingsrechten Waterland. De lijkbezorgingsrechten zijn met 1,6% verhoogd. De berekening van de kostendekkendheid 2019 van de heffing lijkbezorgingsrechten ziet er als volgt uit:

Berekening van kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten		2020
a	Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	96.796
b	Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-23.196
c	Netto kosten taakveld	73.600
d	Toe te rekenen kosten	158.450
e	Overhead	44.354
f	BTW	10.242
h	Opbrengst heffingen	-176.777
(b + h)	Totaal opbrengsten	-199.973
(d+ e + f)	Totaal kosten	213.046
	Dekkingspercentage	94%

16. Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven ter zake van het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Voor de tarieven wordt verwezen naar de tarieventabel uit de Legesverordening. De berekening van de kostendeckendheid van de leges ziet er als volgt uit:

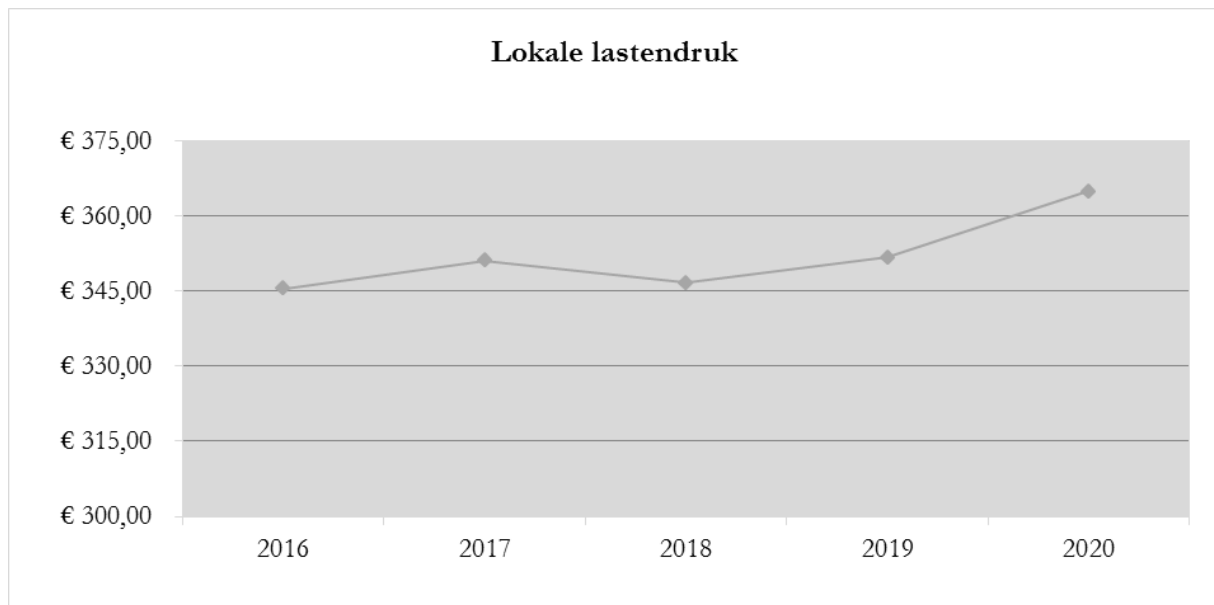
Recapitulatie kostendeckendheid leges gemeente Waterland 2020				
Hoofdstuk		Lasten	Baten	%
Totaal		1.248.296	1.123.168	90%
Titel 1	Algemene dienstverlening	335.885	268.102	80%
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	56.059	45.121	80%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	70.027	73.202	105%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	53.377	69.210	130%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen (BRP)	8.723	5.379	62%
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	24.953	17.068	68%
Hoofdstuk 18	Ondergrondse infrastructuur	62.362	33.250	53%
Hoofdstuk 19	Verkeer en vervoer	29.866	13.987	47%
Hoofdstuk 20	Diversen	30.518	10.885	36%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	839.732	843.194	100%
Hoofdstuk 2	Vooroverleg/beoordeling conceptaanvraag	106.767	52.065	49%
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	732.964	791.129	108%
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten			
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	72.680	11.873	16%
Hoofdstuk 1	Horeca	20.651	9.601	46%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen of markten	51.752	2.087	4%
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	278	185	66%

17. Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is het totaal van de onroerendezaakbelasting, belasting op roerende woon- en bedrijfsruimte, afvalstoffenheffing en rioolheffing per inwoner weergegeven.

Lokale heffing	2016	2017	2018	2019	2020
OZB+RZB	155,97	167,97	170,12	181,72	192,87
Rioolheffing	86,67	75,01	66,65	68,03	68,86
Afvalstoffenheffing	102,83	108,12	109,86	102,01	103,25
Totaal	345,47	351,10	346,63	351,76	364,98

Op basis van deze tabel kan het meerjarenperspectief van de lokale lastendruk als volgt worden weergegeven.

18. Kwijtscheldingsbeleid

Voor huishoudens en zelfstandigen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting. Verwezen wordt naar de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Waterland 2010 (inclusief wijzigingsverordening 2017 ingangsdatum 1 januari 2018). Kwijtschelding hoeft slechts 1 maal te worden aangevraagd. Voor de daaropvolgende jaren hoeven deze personen, indien er geen wijzigingen in hun inkomens- en/of vermogenssituatie zijn opgetreden geen nieuwe aanvraag in te dienen. Toetsing voor de daaropvolgende jaren geschiedt vervolgens door het Inlichtingenbureau.

§ B Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft antwoord op de vraag hoe robuust de begroting is. Dit antwoord is van belang wanneer er zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is gedefinieerd als het vermogen van de gemeente Waterland om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

1. Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van de gemeente Waterland wordt als volgt berekend:

Omschrijving	Bedrag		
Weerstandscapaciteit exploitatie			
Onbenutte belastingcapaciteit	2.261.217		
Onvoorzien	<u>50.000</u>		
		2.311.217	
Weerstandscapaciteit vermogen			
Algemene reserve	3.787.594		
Stille reserves onroerende zaken	<u>3.432.170</u>		
		<u>7.219.764</u>	
Totale weerstandscapaciteit			9.530.981

Toelichting

- Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit is gedefinieerd als het bedrag dat in redelijkheid nog aan extra inkomsten gegenereerd kan worden voor het geval zich tegenvallers voordoen. Aangezien de tarieven van de onroerendezaakbelasting in beginsel niet gebonden zijn aan een bepaald maximum, zou theoretisch gezien sprake zijn van een onbeperkte onbenutte belastingcapaciteit. Om toch een reëel bedrag te kunnen noemen hebben wij berekend hoeveel OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing de gemeente Waterland zou moeten heffen indien zij onder financiële curatele zou komen te staan (de zogenoemde artikel 12-status). Aangezien de rioolheffing en de afvalstoffenheffing in 2017 reeds overeenkomen met de artikel 12-norm van 100% kostendekkendheid, is er alleen bij de OZB sprake van onbenutte belastingcapaciteit. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot de artikel 12-status is voor 2019 vastgesteld op 0,1853% van de WOZ-waarde. Op basis hiervan bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit € 2.261.217.
- Onvoorzien
De budgetten per programmaonderdeel zijn scherp begroot. Om in operationele situaties snel te kunnen handelen is in de begroting een budget van € 50.000 voor onvoorzien opgenomen. Het college kan indien nodig over dit budget beschikken.
- Stille reserves
Onder stille reserves zijn opgenomen de meerwaarde van de gemeentelijke onroerende zaken die direct verkoopbaar zijn zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. De hoogte van deze stille reserves is voornamelijk bepaald door de WOZ-waarde van de gemeentelijke onroerende zaken te verminderen met de boekwaarde.

Hieronder een overzicht van de stille reserves gemeente Waterland:

Stille reserves onroerende zaken	Bedrag
Middendam 5 (de Waegh) Monnickendam	144.000
Middendam 7 (de Waegh) Monnickendam	437.000
Broekerhuis + woning (Broek in Waterland)	443.000
De Bolder (Monnickendam)	1.279.225-
Noordeinde 4	95.000
Medisch Centrum (Marken)	853.000
Weilanden	2.739.395
Totaal	3.432.170

2. Inventarisatie risico's

Bij het opstellen van de begroting 2020 hebben wij onderstaande risico's onderkend.

Nr.	Risico	Maximaal fin. risico	Kans	Gewogen risico
1	Aanspreken verleende garanties	1.000.000	5%	50.000
2	Lopende juridische procedures	250.000	10%	25.000
3	Lagere ontwikkeling gemeentefonds	500.000	25%	125.000
4	Hogere uitgaven Sociaal domein	300.000	50%	150.000
5	Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers	200.000	50%	100.000
6	Tegenvallende ontwikkeling uitkeringsgerechtigden	200.000	50%	100.000
7	Garantstelling voor het personeel van het zwembad	150.000	10%	15.000
8	Mogelijk effect BTW op parkeren	160.000	5%	8.000
9	Diverse juridische procedures	100.000	20%	20.000
10	Project Galgriet	4.700.000	50%	2.350.000
11	Onderhoud openbare ruimte	200.000	30%	60.000
12	Niet realiseren bezuiniging door derden			p.m.
Totaal		7.760.000		3.003.000

Toelichting

1. Aanspreken verleende garanties

De door banken en andere financiers aan woningbouwcorporaties verstrekte leningen inzake sociale woningbouw worden door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) gegarandeerd. De gemeente en het Rijk hebben een achtervangfunctie voor het WSW. In het geval dat het WSW niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen, moeten wij renteloze leningen ter beschikking stellen. Het risico dat wij daarbij lopen wordt gesteld op de rentelasten over het bedrag van de ter beschikking te stellen renteloze leningen ad € 1.000.000. De kans dat dit risico zich voordoet schatten wij op minder dan 5%.

2. Lopende juridische procedures

Er lopen momenteel verschillende bezwaar en beroepszaken (tw. € 250.000). Hoewel wij er het volste vertrouwen in hebben in het gelijk gesteld te worden blijft er altijd een kans dat een rechter anders besluit. De kans dat dit risico zich voordoet schatten wij op 10%.

3. Lagere ontwikkeling gemeentefonds
Ontwikkelingen in het gemeentefonds kunnen altijd tot gevolg hebben dat de inkomsten tegenvallen. De kans dat dit risico zich voordoet verwachten wij 25% en het financiële risico schatten wij in op € 500.000.
4. Hogere uitgaven Sociaal domein
De uitgaven voor Jeugd en WMO in het sub-programma Sociaal domein zijn afhankelijk van de aanvragen die wij ontvangen. Voor enig jaar is het niet uitgesloten dat er aanzienlijk meer uitgaven moeten plaatsvinden dan begroot. Het risico van hogere uitgaven Sociaal domein wordt daarom opgenomen in deze risico paragraaf. De kans op € 300.000 hogere uitgaven wordt geschat op 50%.
5. Wachtgeld betalingen politieke ambtsdragers
Er zijn geen voorzieningen getroffen voor het tussentijds vertrekken van wethouders. Het risico stellen wij op € 200.000. De kans dat dit risico zich voordoet schatten wij op ongeveer 50%.
6. Tegenvallende ontwikkeling uitkeringsgerechtigden
In de begroting zijn inschattingen gemaakt met betrekking tot het aantal uitkeringsgerechtigden en de ontwikkelingen daarvan. De kans bestaat dat de ontwikkelingen te optimistisch zijn. Het risico op een te hoge inschatting stellen wij op € 200.000. De kans dat dit risico zich voordoet schatten wij op ongeveer 50%.
7. Garantstelling voor het personeel van het zwembad
De gemeente heeft zich garant gesteld voor de ontslag uitkering van het personeel van het zwembad. Het bedrag van dit risico is ingeschat op € 150.000. De kans dat zich dit voordoet schatten wij op 10%.
8. BTW op parkeeropbrengsten
De belastingdienst heeft voor de Hoge Raad aangevoerd dat over parkeergelden BTW verschuldigd zou zijn, er ligt een advies voor waarin wordt gesteld hiermee in te stemmen. Indien de Hoge Raad in deze besluit dat dit het geval is, zal dit naar verwachting landelijk gaan spelen. Dan zal ook de gemeente Waterland met een dergelijke aanslag geconfronteerd gaan worden. De hoogte van de aanslag schatten wij in op 21% van de opbrengst parkeergeleden (€ 388.000) voor de jaren 2017 en 2018, circa € 160.000. De kans dat dit zich voordoet schatten wij in op 5%
9. Juridische kosten
In de begroting is budget opgenomen voor de standaard juridische procedures zoals deze jaarlijks voorkomen. Er is echter geen budget opgenomen voor uitzonderlijke specialistische procedures. De hoogte van deze juridische kosten schatten wij op € 100.000. De kans dat dit zich voordoet schatten wij op 20%.
10. Project Galgeriet
In de begroting zijn opbrengsten van verkopen van onroerend goed in het gebied Galgeriet opgenomen. Daarbij is uitgegaan van de verwachting ten aanzien van het moment van verkoop. Verdragen in de diverse procedures kunnen tot verschuiving van deze verkoopdatum leiden. Het gaat om een bedrag van € 4.700.000. De kans schatten wij op 50%
11. Onderhoud openbare ruimte
In de begroting is bij het onderhoud van de openbare ruimte rekening gehouden met het inzetten van medewerkers die voortkomen uit ons participatiebestand. Indien bij vertrek van de huidige medewerkers geen vervangende medewerkers in het participatiebestand kunnen worden gevonden zal hieraan een andere invulling moeten worden gegeven. De extra lasten bedragen dan € 200.000. De kans schatten wij in op 30%.

12. Niet realiseren bezuiniging door derden

In deze begroting zijn een aantal bezuinigingen doorgevoerd. Voor een beperkt aantal van deze bezuinigingen zijn wij afhankelijk van derden en daarmee van standpunten van andere partijen. Onze inspanningen zijn gericht op het realiseren van deze bezuinigingen. Gezien de afhankelijkheid doet zich echter het risico voor dat deze bezuinigingen niet of niet geheel kunnen worden doorgevoerd. Dit risico nemen wij pro memorie op.

Weerstandscapaciteit versus inventarisatie risico's

De exploitatie kent een weerstandscapaciteit van € 2.311.217 daarnaast beschikt de gemeente over een weerstandscapaciteit in het vermogen van € 7.219.764.

Totaal is er een weerstandscapaciteit van € 9.530.981 beschikbaar. Deze weerstandscapaciteit is voldoende om het geïnventariseerde risico van € 3.003.000 op te vangen.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ratio weerstands- vermogen	<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u> Benodigde weerstandscapaciteit	$\frac{9.530.981}{3.003.000}$	3,17
-------------------------------	---	-------------------------------	------

Het hieronder opgenomen normentabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement.

Normenkader		
Waarderings- cijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8- 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim voldoende

De ratio van de gemeente Waterland valt in klasse A. Gemeente Waterland streeft naar minimaal factor 2.

3. Kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de provinciale staten en de raad op de financiële positie van gemeenten. Welke informatie daarvoor nodig is, is een onderwerp dat al geruime tijd de nodige aandacht heeft. In de afgelopen jaren zijn vervolgens verschillende wijzigingen doorgevoerd met als doel de horizontale verantwoording en het verticale toezicht te versterken door de financiële informatie inzichtelijker en transparanter te maken. Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd Provinciale Staten en de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en over de baten en de lasten van de gemeenten. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad en Provinciale Staten in hun beoordeling van de financiële positie moeten betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te berekenen wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt.

- Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
- Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten.
- Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.
- Belastingcapaciteit
De OZB is voor gemeenten de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid.

Kengetallen gemeente Waterland

Omschrijving	Gemeente Waterland									Signaleringskader		
	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
Netto schuldquote	18,41%	19,10%	36,89%	57,98%	76,39%	32,99%	12,57%	0,00%	0,00%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle versterkte leningen	16,66%	17,28%	34,93%	56,27%	74,62%	31,57%	11,19%	0,00%	0,00%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	51,41%	51,73%	41,21%	31,60%	24,40%	32,64%	32,64%	53,81%	59,67%	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	4,62%	1,51%	-8,44%	-0,03%	0,78%	1,13%	1,74%	2,28%	3,13%	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	109,58%	107,48%	105,17%	105,48%	103,72%	103,78%	103,78%	103,78%	103,78%	<95%	95-105%	>105%

Hieronder de volgende analyse per kengetal:

- Netto schuldquote
De stijging in de afgelopen jaren heeft te maken met de verhoging van de schulden lange termijn door de voorgenomen investeringen en het nadelige exploitatieresultaat. Vanaf 2020 zien wij een daling. Deze daling wordt veroorzaakt door de inkomsten uit de verkoop van gronden in het gebied Galgeriet.
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De stijging in de afgelopen jaren heeft te maken met de verhoging van de schulden lange termijn door de voorgenomen investeringen en het nadelige exploitatieresultaat. Vanaf 2020 zien wij een daling. Deze daling wordt veroorzaakt door de inkomsten uit de verkoop van gronden in het gebied Galgeriet

- Solvabiliteitsratio
Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De solvabiliteitsratio drukt immers het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit komt in 2020 voor de gemeente Waterland uit in de categorie 20-50%. De post voorziening wordt als vreemd vermogen aangezien en is op onze balans qua percentage best een grote post. Echter deze post wordt afgedekt in onze lopende exploitatie).
- Structurele exploitatieruimte
Een positief percentage betekent dat structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met de sluitende meerjaren begroting is de structurele exploitatieruimte weer positief.
- Belastingcapaciteit
Allereerst even wat achtergrond informatie. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. Op voorstel van de stuurgroep BBV die naar aanleiding van het advies door de Commissie vernieuwing BBV is ingesteld is ervoor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. In de eerste plaats is voor een landelijk gemiddelde gekozen omdat over het algemeen geen maximum is gesteld aan belastingtarieven. Daarnaast geeft een gemiddelde meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie dan wanneer het gerelateerd wordt aan een maximaal te heffen tarief. De hoogte van belastingtarieven komen dus niet in een vacuüm tot stand; er wordt daarbij rekenschap gegeven hoe de «eigen» lastendruk (via tarifiering) zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Zo publiceert het Coelo de «Atlas van de Lokale Lasten», een marco- en micro-overzicht van opbrengsten van de hoogte en ontwikkeling van tarieven, heffingen en woonlasten dat mede daarvoor wordt gebruikt. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing geldt dat er kostendekkende tarieven worden gehanteerd. Deze tarieven kunnen hoger zijn dan de landelijk gemiddelde tarieven omdat bijvoorbeeld de kosten van het riool hoger kunnen zijn voor de gemeente Waterland ten opzichte van de landelijk gemiddelde kosten. Gesteld kan worden dat ten opzichte van de landelijk gemiddelde woonlasten, de berekende ratio belastingcapaciteit voor de gemeente Waterland niets zegt over welke ruimte er is ten opzichte van het maximaal te heffen tarief. Echter er kan wel gesteld worden wanneer men alleen kijkt naar de onbenutte belastingcapaciteit in de begroting van de gemeente Waterland (zie tabel, pagina 55) er nog circa € 2.261.217 ruimte beschikbaar zou kunnen komen, rekening houdend met de artikel 12 status die hiervoor geldt.

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen hierboven blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatie ruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Gesteld kan worden dat op basis van de onderlinge samenhang de kengetallen voor de gemeente Waterland op termijn als voldoende beschouwd kunnen worden.

Structureel evenwicht

Omschrijving	2.020	2.021	2.022	2.023
Begrotingssaldo 2020 Baten - Lasten	4.911.819	4.704.997	3.016.763	651.524
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	<u>488.615</u>	<u>487.495</u>	<u>457.040</u>	<u>457.040</u>
Begrotingssaldo na bestemming	5.400.434	5.192.492	3.473.803	1.108.564
Totaal incidenteel	<u>-4.940.806</u>	<u>-4.498.232</u>	<u>-2.600.000</u>	<u>-</u>
Structureel begrotingssaldo	459.628	694.260	873.803	1.108.564

§ C Onderhoud kapitaalgoederen

Ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen voorkomen in diverse programma's. Met onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie. Onder kapitaalgoederen wordt verstaan het geheel aan zaken die onder het beheer van de gemeente vallen en al dan niet publiekrechtelijk kunnen worden gebruikt. Hierbij kan gedacht worden aan wegen, riolering, kunstwerken, groen, openbare verlichting, waterwegen, gebouwen en beschoeiingen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. De lasten van dit onderhoud vormen jaarlijks een aanzienlijk deel van de begroting. Het beleid voor onderhoud van deze kapitaalgoederen is opgenomen in diverse beheerplannen. Hieronder wordt per onderdeel ingegaan op de feitelijke situatie. Aan het einde van deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gepresenteerd mede op verzoek van de provincie.

1. Wegen

In 2018 is het nieuwe wegenbeheerplan 2019-2023 vastgesteld. Met het nieuwe wegenbeheerplan zijn de benodigde middelen voor het (dagelijkse) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de wegen gewaarborgd. In afwijking van het wegenbeheerplan wordt er in 2020 eenmalig € 100.000 minder beschikbaar gesteld voor het wegenonderhoud. Hieronder wordt een financiële doorkijk gegeven:

Voorziening Wegen	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	29.598	-	192	14.504-
Toevoeging aan voorziening	644.398	744.598	744.598	744.598
Vrijval	-	-	-	-
Geplande kosten	673.996-	744.406-	759.294-	774.480-
Stand voorziening 31 december	-	192	14.504-	44.386-

2. Riolering

In juli 2018 is het (regionale) Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld door de raad. Het rioleringsplan geeft aan hoe de gemeente omgaat met de zorgtaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Hieronder een overzicht van het verloop van de voorziening Riolering:

Voorziening Riolering	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	5.335.536	5.416.433	5.498.548	5.581.883
Toevoeging aan voorziening	1.280.744	1.281.962	1.283.182	1.284.401
Vrijval	-	-	-	-
Geplande kosten	1.199.847-	1.199.847-	1.199.847-	1.199.847-
Stand voorziening 31 december	5.416.433	5.498.548	5.581.883	5.666.437

3. Groen

Sinds 2018 wordt nagenoeg al het groenwerk in eigenbeheer uitgevoerd. De beeldkwaliteit die vastgelegd wordt in de nieuwe Groenvisie, die in 2019 ter vaststelling wordt aangeboden, vormt daarbij het uitgangspunt voor het beheer.

4. Gebouwen

In december 2017 is het geactualiseerde gebouwenbeheerplan voor de periode 2018-2037 vastgesteld door de raad. In dit plan is het onderhoudsniveau vastgesteld op basis van de technische levensduur van materialen en onderdelen van een gebouw. Uitgangspunt hierin is dat het onderhoud wordt aangevuld met duurzaamheidsmaatregelen waarmee de gemeentelijke gebouwen verder verduurzaamd worden. De financiële dekking van het plan loopt via een voorziening. In afwijking van het gebouwenbeheerplan is er in 2019 door de verkoop van enkele panden € 100.000 extra toegevoegd aan de voorziening. Hiertegenover staat een verlaging van de dotatie over de jaren 2019 en 2020 met 2 x € 50.000,- minder. Hieronder een overzicht van het verloop van de voorziening Gebouwen:

Voorziening gebouwen	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	938.836	837.144	982.649	1.135.580
Toevoeging aan voorziening	453.735	528.735	528.735	528.735
Vrijval	-	-	-	-
Geplande kosten	555.427-	383.230-	375.804-	392.147-
Stand voorziening 31 december	837.144	982.649	1.135.580	1.272.168

5. Civiele kunstwerken

In juli 2017 is het nieuwe beheerplan Civiele kunstwerken 2017-2026 vastgesteld door de raad. Hiermee zijn de benodigde middelen voor het (dagelijkse) onderhoud verankerd en blijft de veiligheid en bruikbaarheid van de civiele kunstwerken gewaarborgd. Hieronder wordt een overzicht van het verloop van de voorziening gepresenteerd:

Voorziening Civiele kunstwerken	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	228.720	272.800	318.491	304.573
Toevoeging aan voorziening	276.000	276.000	276.000	276.000
Vrijval	-	-	-	-
Geplande kosten	231.920-	230.309-	289.918-	291.947-
Stand voorziening 31 december	272.800	318.491	304.573	288.626

6. Openbare verlichting

Op 3 september 2015 heeft de gemeenteraad het beleidsplan Openbare verlichting Waterland 2016 t/m 2020 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wij omgaan met de openbare verlichting binnen de gemeente en op welke wijze wij deze verduurzamen. Hieronder een overzicht van het verloop van de voorziening Openbare verlichting:

Voorziening Openbare Verlichting	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	21.148	30.648	30.648	30.648
Toevoeging aan voorziening	123.500	123.500	123.500	123.500
Geplande kosten	<u>114.000-</u>	<u>123.500-</u>	<u>123.500-</u>	<u>123.500-</u>
Stand voorziening 31 december	30.648	30.648	30.648	30.648

7. Oevers

In 2019 wordt het nieuwe beheerplan Oevers ter vaststelling aangeboden aan de raad. Doordat bij het schrijven van de begroting het nieuwe beheerplan nog niet is vastgesteld wordt hieronder een doorkijk gegeven op basis van het oude beheerplan.

Oevers	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	233.635	233.635	233.635	233.635
Toevoeging aan voorziening	240.200	240.200	240.200	240.200
Geplande kosten	<u>240.200-</u>	<u>240.200-</u>	<u>240.200-</u>	<u>240.200-</u>
Stand voorziening 31 december	233.635	233.635	233.635	233.635

8. Renovatie sportvelden

Voor de sportvelden is een renovatieplanning opgesteld, waarbij wordt uitgegaan van een levensduur van 20 jaar voor natuurgrasvelden en 12 jaar voor kunstgrasvelden. Eens per drie jaar wordt door het Instituut voor Sportaccommodaties (ISA) een renovatieadvies voor alle sportvelden gegeven, op basis hiervan wordt de renovatie planning indien nodig bijgesteld. Hieronder een overzicht van het verloop van de voorziening Renovatie sportvelden.

Voorziening Sportvelden	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	543.064	577.947	650.830	723.713
Toevoeging aan voorziening	72.883	72.883	72.883	72.883
Geplande kosten	<u>38.000-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand voorziening 31 december	577.947	650.830	723.713	796.596

9. Onderhoud Hemmeland

De voorziening onderhoud Hemmeland is voorlopig nog als voorziening opgenomen. Waarschijnlijk kan deze na het gereed komen van het groenplan komen te vervallen.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	181.279	181.279	181.279	181.279
Toevoeging aan voorziening	-	-	-	-
Geplande kosten	-	-	-	-
Stand voorziening 31 december	181.279	181.279	181.279	181.279

10. Baggeren gemeentehaven Monnickendam

In navolging van de voorziening Jachthaven Hemmeland is bij de 1^e IBU 2016 ook voor de gemeentehaven een voorziening in het leven geroepen om baggerwerkzaamheden uit te kunnen voeren. Ook hier wordt gespaard om eens in de tien jaar baggerwerkzaamheden te kunnen uitvoeren. Deze toekomstige baggerwerkzaamheden staan nu geprognosticeerd voor 2027. Hieronder een overzicht van het verloop van de voorziening Baggeren gemeentehaven Monnickendam:

Voorziening baggeren gemeentehaven Monnickendam	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 1 januari	37.500	50.000	62.500	75.000
Toevoeging aan voorziening	12.500	12.500	12.500	12.500
Geplande kosten	-	-	-	-
Stand voorziening 31 december	50.000	62.500	75.000	87.500

Samenvattend overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen / Looptijdplannen	Financiële consequenties conform plannen
1. Wegen	Ja	Conform beheerplan	2019-2023	Nee
2. Riolering	Ja	Conform beheerplan	2018-2022	Ja
3. Groen	Ja	CROW beheerniveau A/B	Vertaald als kader voor de Groendienst	Ja
4. Gebouwen	Ja	Conform beheerplan	20 jaar	Ja
5. Bruggen en tunnels	Ja	Conform beheerplan	5 jaar	Ja
6. Openbare verlichting	ja	Conform beheerplan	5 jaar	Ja
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	ja	Conform beheerplan	5 jaar	Ja
8. Renovatie sportvelden	Nee	NOC*NSF norm	20 jaar	Ja
9. Onderhoud Hemmeland	Nee	nvt	nvt	Ja
10. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	1x in de tien jaar baggeren	minimale diepgang conform keuring	10 jaar	Ja

Categorie	Ramingen tlv exploitatie / voorzieningen	Ramingen volledig en reëel in begroting?	Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
1. Wegen	conform	conform	Nee	-
2. Riolering	conform	conform	Nee	-
3. Groen	conform	conform	Nee	-
4. Gebouwen	conform	conform	Nee	-
5. Bruggen en tunnels	conform	conform	Nee	-
6. Openbare verlichting	conform	conform	Nee	-
7. Oevers (kades en beschoeiingen)	conform	conform	Nee	-
8. Renovatie sportvelden	conform	conform	Nee	-
9. Onderhoud Hemmeland	conform	conform	Nee	-
10. Baggeren gemeentehaven Monnickendam	conform	conform	Nee	-

§ D Financiering

1. Beleidsvoornemens

Volgens de huidige plannings blijft Waterland in 2020 binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal één jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf één jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido) is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet, is gelimiteerd tot 8,5% van het bedrag van de begroting. Onderstaand treft u de berekening van de kasgeldlimiet aan.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020
Begrotingstotaal per 1 januari	35.769.496
1. Toegestane kasgeldlimiet	
in procenten van de grondslag	8,5%
in bedrag	3.040.407
2. Omvang vlottende schuld	
Opgenomen gelden < 1 jaar	-
Schuld in rekening-courant	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	-
Totale omvang van de vlottende schuld	-
3. Vlottende middelen	
Contante gelden in kas	2.000
Tegoeden in rekening-courant	6.315.777
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	-
Totale omvang van de vlottende middelen	6.317.777
4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal netto-vlottende schulden (3-2)	6.317.777
Toegestane kasgeldlimiet	3.040.407
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	9.358.184

De rente-risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherzieningen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd. Onderstaand treft u de berekening van de rente-risiconorm aan.

	Rente-risiconorm (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1.	Renteherzieningen op leningen o/g	-	-	-	-
2.	Betaalde aflossingen	<u>4.930.000</u>	<u>9.430.000</u>	<u>4.430.000</u>	<u>4.430.000</u>
3.	Renterisico (1+2)	4.930.000	9.430.000	4.430.000	4.430.000
	Begrotingstotaal	35.726.281	35.288.537	35.232.817	34.795.941
4.	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
5.	Rente-risiconorm	7.145.256	7.057.707	7.046.563	6.959.188
	Toets rente-risiconorm (5 - 3)				
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	2.215.256	-2.372.293	2.616.563	2.529.188

De verwachting is dat de rente-risiconorm in 2021 overschreden zal worden. De oorzaak hiervan is dat de aangetrokken lening van € 4,5 miljoen in 2021 ineens moet worden afgelost. Hierdoor verdubbelt het aandeel Betaalde aflossingen. De aflossing van genoemde lening zal naar verwachting uit eigen middelen (opbrengst verkoop gronden Galgeriet) worden gefinancierd. In de jaren na 2021 zal de rente-risiconorm naar verwachting weer binnen de toegestane limiet blijven.

2. Overzicht uitstaande leningen

Lening	Rente %	Aflossing	Stand per 01-01-2020	Rente 2020	Aflossing 2020	Stand per 31-12-2020
BNG	3,45%	2021	1.000.000	19.790	500.000	500.000
BNG	2,09%	2023	2.800.000	45.109	700.000	2.100.000
BNG	0,55%	2021	4.500.000	24.750	-	4.500.000
BNG	0,21%	2023	6.400.000	12.600	1.600.000	4.800.000
BNG	0,19%	2024	7.000.000	10.891	1.400.000	5.600.000
Totaal			21.700.000	113.140	4.200.000	17.500.000

3. Overzicht rentebaten

In 2020 zijn er geen rentebaten begroot ten aanzien van de rekening-courant. Wel staan hier (ingevolge vernieuwing BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden)) de rentebaten van de verstrekte leningen aan de sportclub VV Monnickendam, en de St. Waterlandse Hockey Accommodatie.

4. Ontwikkelingen

De combinatie van de aflossingen en de behoefte aan toekomstige investeringsmiddelen (zoals scholenbouw en gemeentewerf) zorgen er voor dat er tussen eind 2019 en eind 2020 nieuwe geldleningen afgesloten worden. Voor het aantrekken van geld in 2019 en volgende jaren is rekening gehouden met een rentepercentage van 1,0%.

Gelet op de nog af te wikkelen investeringen per eind augustus 2019 en de planning voor 2019/2020, plus aflossingen reeds aangegane leningen, minus afschrijvingen is nog circa € 13 miljoen nodig. Deze middelen zullen, afhankelijk van de behoefte, worden opgenomen in 2019/2020.

5. Renteresultaat op het taakveld treasury

Het BBV schrijft voor dat er inzicht in het renteresultaat wordt gegeven op het taakveld Treasury. Hieronder de specificatie:

Omschrijving	Bedrag
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	222.667
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	<u>43.545</u>
Saldo rentelasten en rentebaten	179.122
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	-
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= project-financiering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	<u>-</u>
	-
Aan taakveld toe te rekenen externe rente	179.122
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	<u>-</u>
Totaal aan taakveld toe te rekenen rente	179.122
De aan taakveld toegerekende rente (renteomslag)	<u>251.201</u>
Renteresultaat op het taakveld Treasury	72.079

§ E Bedrijfsvoering

Hoe willen we werken?

Vanuit de bedrijfsvoering gaan we zoveel mogelijk werken aan de ‘voorkant’ van processen. We gaan dit ook meer integraal dan voorheen doen, dus bedrijfsvoeringsteams werken nauw met elkaar samen om primaire processen te ondersteunen en te sturen. Wij ontwikkelen en leveren daarnaast de benodigde stuurinformatie om bestuur en management hun werk zo goed en comfortabel mogelijk te kunnen uitvoeren. Wij bieden maatwerk en laten regels en routines los als dat tot een beter resultaat leidt.

Cultuur en structuur

Onze kernwaarden zijn lef, verbinding, vertrouwen en nieuwsgierigheid. Wij denken vanuit de inwoner/ondernemer en werken ook met hen samen. We zijn een faciliterende gemeente, die dichtbij en toegankelijk is.

We hebben een integrale aanpak voor de opgaven die op ons afkomen. Onze medewerkers én inwoners voelen en tonen eigenaarschap. Resultaten tellen, en dat verwachten de inwoners ook van ons. De inwoner en zijn/haar opgave staan centraal. We hebben daar plezier in, en doen daarom nét dat beetje extra om tot een resultaat te komen wat boven verwachting is.

Duidelijkheid en snelheid voor de burger

Maatschappelijke vragen komen en gaan, de laatste jaren in steeds hoger tempo en via verschillende kanalen. Bestuurders, inwoners en professionele partners verwachten dat wij daar snel op inspelen. De rol van onze gemeente verandert daardoor ingrijpend op belangrijke gebieden als zorg, leefbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling. Onze maatschappelijke opgaven staan centraal, we maken impact door te doen wat nodig is. Wij ontdekken samen met inwoners, ondernemers en instellingen wat er nodig is (*co-creatie, participatie en communicatie*). Wij bieden ruimte voor Waterlandse inwoners en partners om zelf met oplossingen te komen en deze zoveel mogelijk zelf te realiseren (*klant centraal*). Wij durven maatwerk te bieden en regels en routines los te laten (*werken volgens de bedoeling*). Wij reageren snel en flexibel. Wij zijn aanwezig daar waar het gebeurt en verbinden ons aan onze partners (*samenwerking*). Wij tonen *eigenaarschap* en voelen ons verantwoordelijk om meer maatschappelijke impact te realiseren.

Inzet van medewerkers

De organisatie werkt aan concrete maatschappelijke opgaven. Dat vraagt om een wendbare organisatie, omdat opgaven steeds (sneller) veranderen. Door opgavegericht werken organiseert de gemeentelijke organisatie zich ‘binnen’ steeds meer rondom het (steeds veranderende) werk ‘buiten’. Met als inzet merkbare resultaten voor de burger.

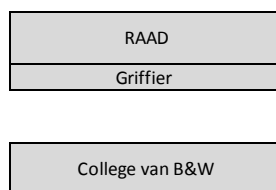
Opdrachtgever-opdrachtnemer

Medewerkers werken opgavegericht in teams en hebben binnen de opgaven verschillende taken, rollen en verantwoordelijkheden. Opdrachtgever- en opdrachtnemerschap staan centraal. Medewerkers worden (samen met andere teamleden) verantwoordelijk voor de resultaten van hun team, of hun opgave. We noemen dat ‘eigenaarschap’. Dat geeft veel vrijheid en zelfstandigheid in werken. Zij bepalen in grote mate (met elkaar) hoe zij hun resultaten willen behalen. Dat gebeurt natuurlijk binnen de kaders van de opdrachtverstrekking, maar er wordt in hoge mate een beroep gedaan op de professionaliteit van de medewerkers om dit op een juiste wijze in te vullen.

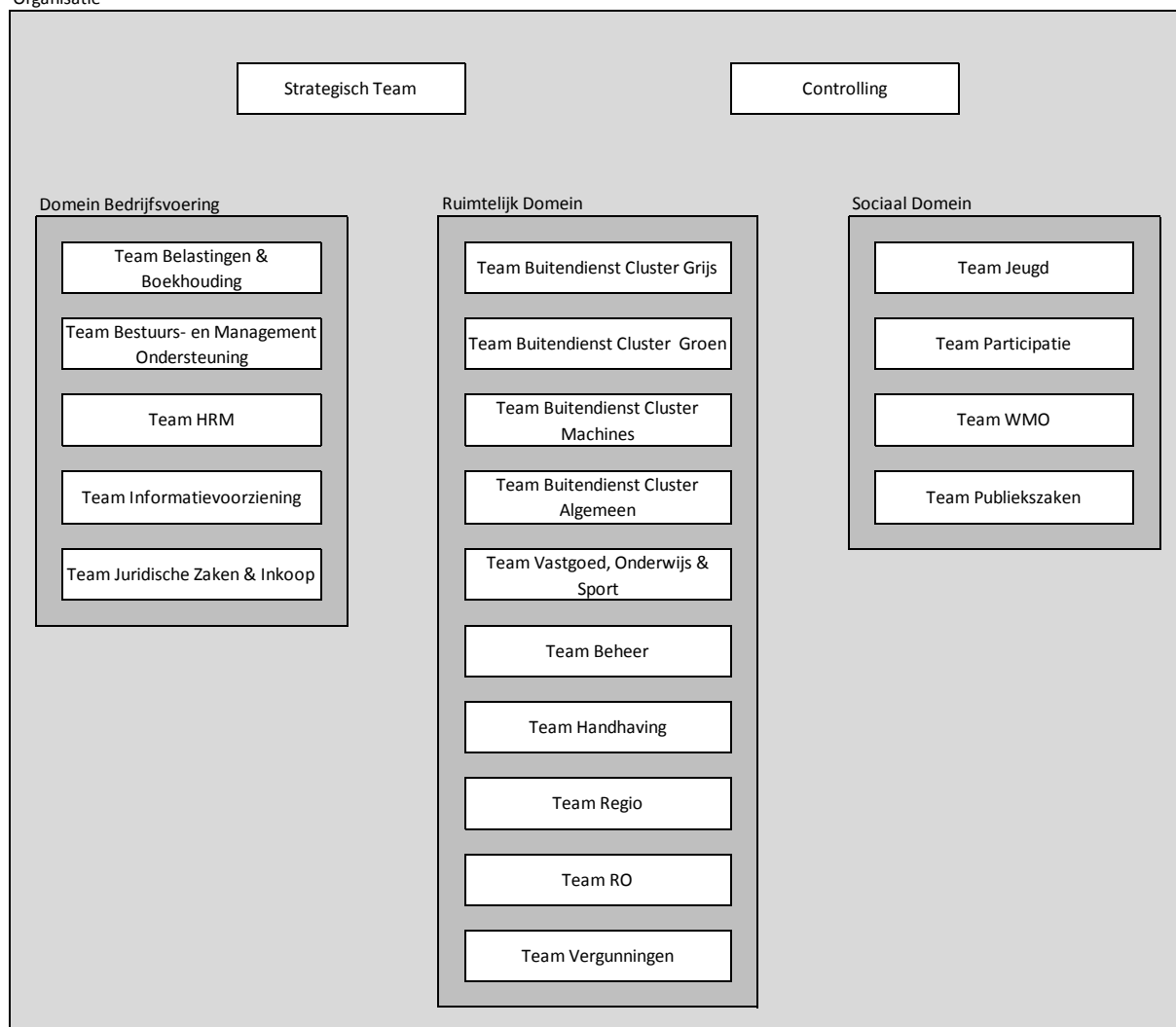
Samen zijn we sterker

Wij werken actief samen met bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere partners in de Waterlandse samenleving. Uiterlijk eind 2019 verwachten wij bestuurlijke duidelijkheid te verkrijgen over de koers van de gemeente voor wat betreft de bestuurlijke toekomst en dus de samenwerking in de regio.

Organisatiestructuur 2020

Organisatie

Toelichting

- De raad bestaat uit 17 raadsleden
- De functie griffier is 1 fulltime-equivalent (fte). Deze maakt geen onderdeel uit van de formatie binnen de organisatie.
- Het college van B&W bestaat uit de burgemeester (1 fte) en vier wethouders (totaal 2,55 fte).
- De organisatie bestaat uit 21 teams. De formatie van de organisatie telt 141,35 fte's dit is inclusief de formatie die wordt ingezet voor het uitvoeren van taken die worden ingezet voor regionale partners. De bezetting bedraagt 143,97. Hetgeen betekent dat er sprake is van een tijdelijke overbezetting van 2,62 fte's. Achtergrond hiervan zijn personele mutaties.

Inhuur tijdelijke krachten:

In de begroting is een structureel budget opgenomen ad € 560.459 voor inhuur van tijdelijke arbeidskrachten. Dit budget wordt in de begroting niet over de programma's verdeeld, maar is centraal beschikbaar. Het kan specifiek worden aangewend bij zwangerschap, uitval door ziekte of andere bijzondere verlofsoorten of knelpunten.

§ F Verbonden partijen

1. Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als er sprake is van zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Deze definities houden in dat indien de gemeente participeert in een NV (Naamloze Vennootschap), BV (Besloten Vennootschap), VOF (Vennootschap Onder Firma), CV (Commanditaire Vennootschap) of een GR (Gemeenschappelijke Regeling) altijd sprake is van verbonden partijen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder verbonden partijen vallen, indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen zou in de paragraaf weerstandsvermogen kunnen worden opgenomen. Bij een verbonden partij kan met name worden gedacht aan samenwerkingsverbanden. Deze samenwerkingsverbanden zijn ontstaan uit de behoefte om gezamenlijk met andere partijen een bepaald doel na te streven. Zonder deze samenwerkingsverbanden zou de gemeente deze takn zelf moeten uitvoeren. Aan een verbonden partij zijn bepaalde bevoegdheden overgedragen, waartoe de deelnemers elk jaar een financiële bijdrage beschikbaar stellen. De gemeente moet er zelf voor waken dat op de juiste wijze van de bevoegdheden gebruik wordt gemaakt en de beschikbaar gestelde gelden goed worden besteed. Daartoe is er ambtelijk en bestuurlijk toezicht en worden gegevens opgenomen in de begroting en de jaarrekening.

2. Waterlandsarchief (WA)

Vestigingsplaats:	Purmerend
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling met zes gemeenten
Activiteiten:	het bevorderen van politiek-bestuurlijke samenwerking en beheer van archiefstukken van de deelnemende gemeenten
Programmaonderdelen:	6.01 Overhead
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het bestuur

Omschrijving	Jaarrekening		Begroting	
	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	132.544	132.448	135.147	138.049
Eigen vermogen per 31 december	161.430	493.068		
Vreemd vermogen per 31 december	78.452	221.338		
Totaal saldo van baten en lasten	252.000	65.000-		
Geraamd resultaat	479.000	-		

Eind 2017 is het Uitvoeringsplan 2018-2021 *Voor een betrouwbaar gebeugen* door de portefeuillehouders Waterlands Archief vastgesteld. Hierin ligt de nadruk op nieuwe diensten op basis van netwerken en samenwerken (van buiten naar binnen). 2020 is het derde programmajaar voor het in 2018 verzelfstandigde Waterlands Archief. In het uitvoeringsplan zijn specifiek een aantal doelen benoemd. De relevante doelen zijn hieronder duidelijk herkenbaar weergegeven met daarbij de ambities voor 2020.

De belangrijkste taken van het Waterlands Archief zijn het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van procesgebonden overheidsinformatie die als zodanig is gewaardeerd. Deze wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief (en vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling). Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort: publiek, beheer en toezicht. Naast deze primaire taken, worden secundaire taken uitgevoerd gericht op het goed laten functioneren van de organisatie zoals bedrijfsvoering, automatisering en facilitaire zaken.

Organisatie

Het Waterlands Archief heeft een aantal van haar bedrijfsvoeringstaken uitbesteed aan externen: personeelszaken en salarisadministratie (Gemeente Waterland), facilitaire zaken (Bibliotheek Waterland), huisvesting (Gemeente Purmerend) en ICT (Vogelpoel). In het uitvoeringsplan 2018-2021 zijn specifiek een aantal doelen benoemd:

- Verbetering communicatie, bijvoorbeeld door digitale nieuwsbrieven.
Digitale nieuwsbrieven worden ingezet als begin van een bredere communicatiestrategie.
Invullen van nieuwe functies op het gebied van communicatie en expertise digitaal archief.
- De functie op het gebied van expertise digitaal archief is ingevuld met de Adviseur digitale informatievoorziening.
- Met het Gemeentearchief Zaanstad delen van functies.
Met het Gemeentearchief Zaanstad wordt verder onderzocht welke mogelijkheden er zijn om samen te werken. Op inspectiegebied wordt de samenwerking voortgezet, op adviesgebied wordt de samenwerking uitgebreid.

Samenwerking

Door schaalvergroting, middels structurele samenwerking met een vergelijkbare archiefdienst in de regio, kan de expertise en daarmee de slagkracht worden vergroot. Samenwerking met het Gemeentearchief Zaanstad ligt daarbij niet alleen voor de hand, maar is ook een bestuurlijke opdracht. In de samenwerking met het Gemeentearchief Zaanstad zal mogelijk ook de behoefte aan nieuwe functies ingevuld kunnen worden. Een andere bestuurlijke opdracht is om binnen de regio Waterland nadrukkelijk de samenwerking te zoeken met de deelnemende gemeenten en andere maatschappelijke organisaties. Daarnaast werkt het WA op archiefgebied ook in 2020 samen met het Westfries Archief en het Regionaal Archief Alkmaar. Voor programmering en publiciteit zoekt het WA ook weer de samenwerking met de Bibliotheek Waterland. Tot slot zoekt het WA ook weer verdere samenwerking met middelbare scholen, hogescholen en universiteiten, historische verenigingen en musea.

Toezicht

In overleg met de aangesloten overheden vult het WA de functie expertisecentrum digitaal archiveren in. Duurzame toegankelijkheid van (digitale) overheidsinformatie begint bij de vorming van archief door overheidsorganisaties. Dit wordt ook wel ‘archivering by design’ genoemd. Het WA gaat ons hierbij ondersteunen met kennis. Zodat zij voorlichting kunnen geven aan archiefvormers over duurzame digitale toegankelijkheid. Het WA is hierin proactief en een professionele partij. Naast het bieden van advies en expertise heeft het WA de wettelijke taak om toezicht te houden op de niet-overgebrachte archiefbescheiden bij de aangesloten gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Gezien het feit dat digitaal archiveren steeds belangrijker wordt bij gemeenten, ligt de focus van het toezicht hier ook op in de komende jaren. Eén keer per twee jaar voert het WA een KPI (Kritische Prestatie Indicatoren) inspectie uit bij de gemeente Waterland.

Beheer

In overleg met de aangesloten overheden vult het WA de functie betrouwbaar geheugen in (E-depot). Om digitale informatie duurzaam toegankelijk te kunnen bewaren is een e-depotvoorziening nodig. Met deze voorziening kan ook archief eerder dan de wettelijke overbrengingstermijn worden beheerd (‘uitplaatsing’). Hiermee kan door het WA ondersteuning worden geboden voor een meer open overheid en het aanbieden van open data. In overleg met de deelnemende gemeenten worden de series bouwdoSSIERS (overgebracht en nog over te brengen) in 2020 en 2021 vervangen. Bij elkaar betreft dit op dit moment een kilometer plankruimte. Een E-depot is de digitale variant van de huidige archiefbewaarplaats voor papieren archief. Het gedigitaliseerde archief wordt opgeslagen in de digitale archiefbewaarplaats. Een deel van de papieren archieven van het WA is nog niet ontsloten of nog niet voldoende ontsloten. Het toegankelijk ma-

ken hiervan is een doorlopend proces. Het archief van Broek in Waterland en van de drie historische stadsarchieven wordt opnieuw geïnventariseerd om ze beter toegankelijk te maken. De (met name 19e-eeuwse) overheidsarchieven die nog beperkt toegankelijk zijn worden bewerkt en nader toegankelijk gemaakt. De nieuwe toegangen worden gepubliceerd op internet. Conservering van collecties vindt plaats op basis van een conserveringsplan. Tot slot blijft er aandacht voor verwerving van niet-overheidsarchieven op basis van een acquisitieplan en de Handreiking waardering en selectie.

Risico's

Het Waterlands Archief draagt als archiefdienst zorg voor onze archieven en dat van de deelnemende gemeenten. De gemeente heeft niet de middelen om dit zelfstandig te doen.

3. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland (GGD)

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	belangenbehartiger van de regio Zaanstreek-Waterland op het gebied van collectieve preventie en andere gemeentelijke activiteiten in het kader van de gezondheidszorg
Programmaonderdelen:	3.03 Volksgezondheid
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting 2020 van de GGD Zaanstreek-Waterland is in het algemeen bestuur van de GGD vastgesteld op 5 juni 2019.

Omschrijving	Jaarrekening		Begroting	
	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	599.886	621.250	667.770	684.804
Eigen vermogen per 31 december	1.624.234	1.398.403		
Vreemd vermogen per 31 december	6.724.146	7.197.661		
Totaal saldo van baten en lasten	194.622	214.629		
Geraamd resultaat	234.575	16.103		

Visie

Het doel van de GGD is het bewaken, beschermen en bevorderen van de volksgezondheid van de inwoners in de regio Zaanstreek-Waterland. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop, met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. De uitvoering van de publieke gezondheidszorg is in onze regio georganiseerd in een Gemeenschappelijke Regeling (GR). De GGD stelt op grond van de GR elk jaar een begroting en een jaarrekening op. De GGD is de uitvoerder van en eerste adviseur over het (regionale) gezondheidsbeleid en het kenniscentrum op het terrein van de openbare gezondheidszorg.

Beleidsvoornemens

Het lokale volksgezondheidsbeleid wordt vormgegeven binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid, het Nationaal Preventie Akkoord dat voortvloeit uit het regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst (2017-2021) en de toekomstverkenningen van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). Lokaal willen wij de gezondheid van mensen bevorderen en chronische ziekten voorkomen door een integrale aanpak in de omgeving waarin mensen wonen, werken, leren en leven. Verder houden wij de gezondheidsbescherming op peil en bieden nieuwe bedreigingen het hoofd. Daarnaast willen wij de gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden stabiliseren of terugbrengen.

Hiervoor doen wij het volgende:

- Wij geven preventie een prominente plaats in de gezondheidszorg en continueren het gezondheidsbeleid ten aanzien van alcohol, drugs en roken (genotmiddelen), gezond gewicht en psychische gezondheid.
- Wij geven verder vorm aan de aansluiting van de GGD/gezondheidszorg op de terreinen Wmo, Jeugdwet en Participatiewet.
- In het traject van visievorming GGD Zaanstreek Waterland en de uitwerking van deze visie die in december 2016 is vastgesteld, wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de veranderende rol die de GGD als ketenpartner in de (jeugd)hulpverlening speelt. Wij beoordelen met de aan de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zaanstreek-Waterland (hierna: GR) deelnemende gemeenten in hoeverre dit van invloed is op de inhoud van de GR en de mate waarin en wijze waarop het onderscheid tussen basistaken en contracttaken wordt gedefinieerd.

Risico's

Tweemaal per jaar vindt er een risico-inventarisatie plaats, bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's die te maken hebben met de personele kosten. Deze risico's zijn:

- Eigen risicodragers WW-verplichting. De GGD is risicodragers voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of bij einde dienstverband (bij tijdelijke aanstellingen) de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD.
- Doorbetalingsverplichting bij gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte. De GGD is eigen risicodragers voor de WGA (Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten), in het kader van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Dit betekent dat de GGD betaalt voor aanvulling van het loon van een zieke (ex)werknemer.
- Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD. Als zich in de regio calamiteiten voordoen, die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte) of die in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden.

4. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW)

Vestigingsplaats:	Zaanstad
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling met acht gemeenten
Activiteiten:	door samenwerking een zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandbestrijding alsmede hulpverlening bij rampen en zware ongevallen te bewerkstelligen
Programmaonderdelen:	1.01 Veiligheid
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het dagelijks en algemeen bestuur

De begroting 2020 van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is vastgesteld door het algemeen bestuur op 28 juni 2019.

Omschrijving	Jaarrekening		Begroting	
	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	1.387.528	1.411.532	1.443.997	1.467.722
Eigen vermogen per 31 december	2.105.000	2.368.000		
Vreemd vermogen per 31 december	28.159.000	16.397.000		
Totaal saldo van baten en lasten	521.000-	981.000		
Geraamd resultaat	752.000-	1.177.000		

Op 10 februari 2017 stelde het Algemeen Bestuur het Beleidsplan Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland 2017-2020 vast. In het beleidsplan staan de (gezamenlijke) ambities van het samenwerkingsverband dat bestaat uit brandweer, politie, GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) en de acht gemeenten. Maar ook de ambities ten aanzien van de wettelijke taken op het gebied van Brandweertzorg, Ge-

neeskundige zorg, de Gemeenschappelijke meldkamer en Bevolkingszorg en rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Beleidsvoornemens

De komende jaren ligt de nadruk op verdere versterking van de samenwerking tussen brandweer, politie, GHOR en de acht gemeenten in Zaanstreek–Waterland, de versterking brandweeronderwijs en de verbinding van zorg en veiligheid.

Risico's

Deze gemeenschappelijke regeling komt voort uit de Wet veiligheidsregio's en de gemeente Waterland is verplicht deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling.

5. Recreatieschap Twiske/Waterland

Vestigingsplaats:	Haarlem
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling van de provincie, stadsdeel Amsterdam-Noord, Beemster, Edam-Volendam, Graft-de Rijk, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad
Activiteiten:	het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, en tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap
Programmaonderdelen:	2.02 Sport, cultuur en recreatie
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting van 2020 van het recreatieschap Twiske/Waterland is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 20 juni 2019.

Omschrijving	Jaarrekening		Begroting	
	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	15.431	15.531	15.764	16.084
Eigen vermogen per 31 december	1.929.435	2.118.710		
Vreemd vermogen per 31 december	37.648	37.585		
Totaal saldo van baten en lasten	118.757	189.274		
Geraamd resultaat	-	-		

Het recreatieschap Landschap Waterland richt zich voornamelijk op het aanbieden van routes en routenetwerken. Zo beheert het recreatieschap door het hele werkgebied vele kilometers wandel- fiets en vaarroutes. Ook cruciale verbindingen zoals pontjes en boerenlandpaden worden door het recreatieschap ontwikkeld en beheert. Daarnaast zet het schap in op de promotie van de route netwerken en natuurlijk het recreatieve aanbod in het hele werkgebied. Daarbij wordt nauw samengewerkt met betrokken partners. Het beheer van areaal vlakgroen is zeer beperkt. Het streven is om eind 2019 te beschikken over een geactualiseerde visie inclusief een nieuw uitvoeringsprogramma voor 2020 en verder. De accenten zullen in 2020 liggen op:

- Uitvoeren onderhoud aan de bestaande routestructuren.
- Het recreatieschap begeleidt de meekoppeling van recreatieve infrastructuur bij het ophogen en verstevigen van de Markermeerdijk door het hoogheemraadschap.

Risico's

Het realiseren, beheren, onderhouden van -en communiceren over- recreatieve voorzieningen is een grensoverschrijdende en bovengemeentelijke taak. Deelname is belangrijk omdat de gemeente Waterland recreatie en toerisme hoog op de agenda heeft staan. Hetgeen door deze gemeenschappelijke regeling

wordt gerealiseerd zou de gemeente Waterland niet zelfstandig voor dit bedrag kunnen regelen. De gemeente Waterland heeft derhalve baat bij het voortbestaan van deze Gemeenschappelijke Regeling.

6. Omgevingsdienst IJmond

Vestigingsplaats:	Beverwijk
Rechtsvorm:	gemeenschappelijke regeling
Activiteiten:	Uitvoering van het basistakenpakket om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te bereiken en in stand te houden.
Programmaonderdelen:	7.4 Milieubeheer
Bestuurlijk belang gemeente:	één lid in het algemeen bestuur

De begroting van 2020 van de omgevingsdienst IJmond is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 3 april 2019.

Omschrijving	Jaarrekening		Begroting	
	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse bijdrage gemeente Waterland	26.393	84.908	84.209	87.419
Eigen vermogen per 31 december	687.937	509.260		
Vreemd vermogen per 31 december	8.416.916	3.840.294		
Totaal saldo van baten en lasten	71.648-	35.553-		
Geraamd resultaat	13.416	10.512		

Visie

Het doel van de Omgevingsdienst IJmond is het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen het werkgebied. Daarbinnen inspireren zij burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.

Beleidsvoornemens

Elk jaar stelt de Omgevingsdienst IJmond een uitvoeringsprogramma op. In dit programma beschrijven zij de taken die ze in het betreffende jaar gaan uitvoeren voor de gemeenten, waaronder Waterland. Dit geeft inzicht in wat wij als opdrachtgever van de Omgevingsdienst IJmond mogen verwachten. Op de website staan de meest recente uitvoeringsprogramma's.

Risico's

- Externe risico's
De risico's die ontstaan buiten de eigen organisatie om. Te denken valt aan de gevolgen van de landelijke politiek zoals bezuinigingen en veranderende wetgeving. Of de economische situatie waarin een land verkeert.
- Financieel (1)
De deelnemende gemeenten zijn financieel aansprakelijk voor de schulden en de tekorten van de gemeenschappelijke regelingen.
- Financieel (2)
Ondanks dat de raden van deelnemende gemeenten door middel van hun zienswijze en uitgangspunten invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van de bijdrage, kunnen ze maar beperkt invloed uitoefenen op de wijze hoe regelingen dit bedrag besteden.
- Realisatie doelstellingen
Het risico dat doelstellingen niet worden gerealiseerd.
- Bestuurlijk
Bij deelname in een openbaar lichaam is er al snel sprake van functie vermenging. De betreffende portefeuillehouder is als collegelid opdrachtgever aan de gemeenschappelijke regeling, daarnaast is hij als lid van het algemeen bestuur van de betreffende regeling in de rol van opdrachtnemer. Als deze rollen

door elkaar gaan lopen kan dit leiden tot onheldere posities van de gemeentelijk vertegenwoordiger en tot belangenverstrengelingen. Men kan moeilijk tegelijkertijd twee bestuursfuncties vervullen, in het bijzonder als er belangenverstrengelingen opgelost moeten worden. Er ontstaat dan een rolconflict of dubbele pettenproblematiek.

7. N.V. Houdstermaatschappij EZW

Vestigingsplaats:	Amsterdam
Rechtsvorm:	naamloze vennootschap
Activiteiten:	houdstermaatschappij aandelen Alliander
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

In 2017 is besloten om de N.V. houdstermaatschappij EZW op te heffen. Na de verkoop van de aandelen NUON werden via de EZW alleen de aandelen Alliander nog middellijk gehouden. De aandelen Alliander zijn einde 2017 verdeeld over de aandeelhouders EZW. Deze verdeling heeft plaatsgevonden op basis van de verhouding van het aandelenbezit EZW van de gemeenten. In verband met onzekerheid over de fiscale afwikkeling van deze opheffing heeft de EZW in 2017 geen dividend uitgekeerd. De EZW is thans in liquidatie maar heeft een discussie met de belastingdienst over de verschuldigde vennootschapsbelasting over 2016 en 2017. Lopende deze discussie zijn de voorlopige aanslagen betaald. Zodra over deze schuld duidelijkheid is zal de EZW definitief geliquideerd worden. De belastingdienst heeft daarnaast geen uitspraak willen doen over de waarde van de overgedragen aandelen. Indien hier sprake zal zijn van een belastingclaim zullen de gemeentelijke aandeelhouders hiervoor worden aangesproken.

8. Alliander

Vestigingsplaats:	Arnhem.
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Activiteiten:	Netwerkbeheerder.
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder.

Omschrijving	Jaarrekening		Begroting	
	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse dividend uitkering	90.868	148.978	91.390	148.978
Eigen vermogen per 31 december	3.942.000.000	4.129.000.000		
Vreemd vermogen per 31 december	1.784.000.000	1.894.000.000		
Netto winst	203.000.000	334.000.000		

De gemeente is aandeelhouder van Alliander NV. De gemeente heeft 135.851 aandelen. Als netwerkbedrijf is Alliander verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Alliander heeft in 2017 een bedrag van € 91,5 miljoen aan dividend uitgekeerd. Dit komt overeen met 45% van het resultaat na belastingen. De gemeente Waterland heeft over 2018 een bruto dividend van € 126.620 uitgekeerd gekregen.

9. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats:	Den Haag
Rechtsvorm:	naamloze vennootschap
Activiteiten:	bank
Programmaonderdelen:	5.01 Dividend
Bestuurlijk belang gemeente:	aandeelhouder

De onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de cijfers uit de jaarrekening 2018.

Omschrijving	Jaarrekening		Begroting	
	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse dividend uitkering	35.521	40.014	35.000	40.000
Eigen vermogen per 31 december	4.953.000.000	4.990.000.000		
Vreemd vermogen per 31 december	135.072.000.000	132.519.000.000		
Netto winst	393.000.000	337.000.000		

De gemeente is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft 14.040 aandelen. De gemeente heeft een minderheidsbelang van 0,025%. De BNG fungeert als bank voor de maatschappelijke sectoren die een binding hebben met de overheid.

Beleidsvoornemens

De huidige situatie continueren.

§ G Grondbeleid

Het doel van het te voeren grondbeleid van de gemeente Waterland is het bevorderen van het gewenste ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit en het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten. Dit doel kan (mede) worden bereikt door middel van de volgende instrumenten:

- het meewerken aan ruimtelijke plannen van derden;
- het aangaan van samenwerkingsverbanden met derden voor het uitvoeren van ruimtelijke plannen;
- kostenverhaal;
- sociale woningbouw;
- het vestigen van een zakelijk recht;
- huur en verhuur;
- aan- en verkoop van grond/onroerende zaken;
- vestiging voorkeursrecht (Wet voorkeursrecht gemeenten) en onteigening;
- het tegengaan van oneigenlijk gebruik van gemeentegrond door derden.

Het grondbeleid van de gemeente Waterland is vastgelegd in de door het college op 27 februari 2018 vastgestelde Nota Grondbeleid Gemeente Waterland 2018. Eerder is deze nota vastgelegd door het college op 28 juni 2016. Hierna heeft de gemeenteraad het college medio mei 2017 opgedragen een constructie uit te werken omdat het wenselijk is om meer grip uit te oefenen en te behouden op de 40% sociaal binnen het gestelde woningbouwprogramma in het coalitieakkoord van 2014. In deze nota worden de hierboven genoemde instrumenten en het daarmee samenhangende beleid nader uitgewerkt.

De gemeente heeft in de nota grondbeleid aangegeven dat er sprake kan zijn van zowel actief als faciliterend grondbeleid. In de praktijk is het grondbeleid veelal faciliterend. Er zijn kostprijsberekeningen, de projecten worden jaarlijks opnieuw beoordeeld. Verliezen worden direct genomen, er worden tussentijds geen winsten genomen.

§ H Subsidies

Op grond van de Algemene subsidieverordening Waterland in samenhang met de Algemene wet bestuursrecht stelt de gemeenteraad jaarlijks de subsidieplafonds en subsidiebegrotingsposten vast voor een aantal welzijnsterreinen. Voor de welzijnssubsidies wordt een onderscheid gemaakt tussen periodieke en eenmalige subsidies. In onderstaand overzicht worden de subsidieplafonds en begrotingsposten voor welzijnssubsidies gepresenteerd.

Categorie	Subsidie verleend in 2019	Subsidie gevraagd voor 2020	Maximaal subsidiebedrag voor 2020
Amateuristische kunstbeoefening	13.750,00	14.525,00	14.300,00
- Ipendams fanfare	2.475,00	2.475,00	2.475,00
- Christelijke Muziekvereniging Juliana	2.475,00	2.500,00	2.475,00
- Muziekvereniging Olympia/Con Brio	2.475,00	2.475,00	2.475,00
- Fanfarecorps Zuiderwoude	2.475,00	2.475,00	2.475,00
- Toneelvereniging de Brug	550,00	550,00	550,00
- Toneelvereniging IOS	550,00	550,00	550,00
- Christelijk gemengd koor Marcantat	550,00	550,00	550,00
- Gemengd Koor Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
- Cantorij Grote Kerk	550,00	550,00	550,00
- Zuiderzeekoor	550,00	550,00	550,00
- Gemengd koor Instemming	550,00	750,00	550,00
- Marker mannenkoor	-	550,00	550,00
Kunstzinnige vorming	121.084,96	122.328,00	122.328,00
- SOAM	11.725,00	12.000,00	12.000,00
- Stichting Muziekschool Waterland	109.359,96	110.328,00	110.328,00
Sport	73.295,00	86.935,00	79.947,00
- Zwemvereniging Waterland	10.158,00	10.938,00	10.938,00
- Sportservice Noord-Holland (aangepast sporten)	3.011,00	7.079,00	7.079,00
- Sportservice Noord-Holland (combinatiefunctionaris)	60.126,00	68.918,00	61.930,00
Cultuurhistorische waarden	550,00	1.050,00	1.050,00
- Stichting Museum de Speeltoren	275,00	275,00	275,00
- Vereniging Historisch Eiland Marken	275,00	275,00	275,00
- Vereniging Oud Monnickendam/archeologische werkgroep	nieuw per 2020	500,00	500,00
Volkscultuur	2.575,54	2.868,61	2.598,31
- Chr.Oranjeveer. Nederland en Oranje Marken	330,00	330,00	330,00
- Stichting voor Volksvermaak Ipendam	527,23	750,00	550,00
- Herdenkingscomité Monnickendam	330,00	400,00	330,00
- Sint Nicolaas Comité Monnickendam	1.058,31	1.058,61	1.058,31
- Stichting Oranjecomité/Oranjevereniging Katwoude	330,00	330,00	330,00

Categorie	Subsidie verleend in 2019	Subsidie gevraagd voor 2020	Maximaal subsidiebedrag voor 2020
Sociaal cultureel werk	309.159,00	339.451,00	316.037,00
- De Bolder sociaal cultureel werk en vrijwilligersondersteuning	193.124,00		200.002,00
- De Bolder activiteiten gezonde leefstijl	4.205,00		4.205,00
- De Bolder jongerenwerk	68.226,00		68.226,00
- De Bolder KANS (combinatiefunctionaris)	43.604,00		43.604,00
Jeugd- en jongerenwerk	1.650,00	1.700,00	1.650,00
- Hervormd Gereformeerd Jeugdwerk Monnickendam	550,00	550,00	550,00
- Stichting Marker Jongeren	550,00	550,00	550,00
- Vereniging Scoutinggroep Waterland	550,00	600,00	550,00
Club- en buurthuiswerk	550,00	600,00	550,00
- Stichting club- en buurthuiswerk Ipendam	550,00	600,00	550,00
Overige sociaal culturele activiteiten	14.585,00	19.360,00	34.899,00
- Stichting Bach in Monnickendam	330,00	600,00	330,00
- Damesclub Katwoude	330,00	335,00	330,00
- Stichting Uit de kunst Monnickendam	5.495,00	5.495,00	3.495,00
- Stichting Cultuur Nacht Waterland	2.500,00	5.000,00	2.000,00
- Stichting Big Band Monnickendam Notorious Monks	330,00	330,00	330,00
- Stichting Monnickendammer Visdagen	3.600,00	3.600,00	2.000,00
- Stichting Waterlandse Theaterprojecten Neeltje Pater	1.500,00	2.500,00	1.500,00
- Stichting Tuintonen	500,00	500,00	500,00
- Catharinastichting	nieuw per 2020	1.000,00	1.000,00
- Overige sociaal cultureel activiteiten (Sociaal domein)			23.414,00
Peuteropvang	64.000,00	64.000,00	64.000,00
- Tinteltuyn		separate aanvragen	
- Stichting Peuterspeelgroep Marken	5.000,00	conform de	
- SKW: peuterspeelzaal Pinokkio	20.500,00	uitvoeringsregelingen	
- SKW: peuterspeelzaal 't Stokpaardje; zie Pinokkio	13.000,00	kinderopvang	
- Stichting Co Nijntje/zie ook kopje Ontwikkeling de Bolder	18.000,00	per 2018	
- tegemoetkomingen huishouders	7.500,00		64.000,00
Ouderenzorg	118.579,50	142.261,50	127.081,50
a. Coördinerend ouderenwerk	15.981,50	16.711,50	15.981,50
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk 55+ Ipendam	4.325,00	4.325,00	4.325,00
- St. Gecoördineerd Ouderenwerk Monnickendam	4.990,00	4.990,00	4.990,00
- St. Dienstverlening Ouderen Broek in Waterland	3.284,00	3.284,00	3.284,00
- St. Welzijn Ouderen Marken	2.145,00	2.350,00	2.145,00
- St. Samenwerkingsverband Welzijn Ouderen Waterland	825,00	1.350,00	825,00
- Vereniging Vervoer van Ouderen	412,50	412,50	412,50

Categorie	Subsidie verleend in 2019	Subsidie gevraagd voor 2020	Maximaal subsidiebedrag voor 2020
b. Stichting WonenPlus Noord-Holland	101.498,00	124.450,00	110.000,00
- St. WonenPlus Noord-Holland (incl. mantelzorgondersteuning)	101.498,00	124.450,00	110.000,00
c. Recreatief ouderenwerk	1.100,00	1.100,00	1.100,00
- Gymnastiekvereniging Ilpenstein	550,00	550,00	550,00
- Ouderensoos Broek in Waterland	550,00	550,00	550,00
Maatschappelijke dienstverlening	19.444,33	21.551,00	19.750,00
- E.H.B.O.-afdeling IJpendam	275,00	275,00	275,00
- Stichting Slachtofferhulp Nederland	2.938,79	5.019,00	3.027,00
- Stichting AED Marken-Uitdam	2.040,00	2.040,00	2.040,00
- Stichting 6 minuten Waterland	6.930,00	6.930,00	6.930,00
- Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek-Waterland	7.260,54	7.287,00	7.478,00
Vluchtelingenwerk	72.262,84	79.788,00	75.000,00
- Stichting Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	72.262,84	79.788,00	75.000,00
Algemeen Maatschappelijk Werk	99.589,20	101.582,00	101.582,00
- SMD Algemeen maatschappelijk werk	63.557,42		
- SMD Sociaal raadsliedenwerk	24.324,13		
- SMD Mentorproject	11.707,65		
- Totaal SMD		101.582,00	101.582,00
Stimuleringsubsidies	16.700,00	20.000,00	20.000,00
Subsidies dorpsraden	4.348,00	4.400,00	4.400,00
- Stichting Stadsraad Monnickendam	543,50	550,00	550,00
- Stichting Polderraad Katwoude	543,50	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad Zuiderwoude	543,50	550,00	550,00
- Stichting Eilandraad Marken	543,50	550,00	550,00
- Stichting Dorpsraad IJpendam	543,50	550,00	550,00
- Dorpsraad Broek in Waterland	543,50	550,00	550,00
- Dorpsraad Uitdam	543,50	550,00	550,00
- Vereniging Dorpsgemeenschap Watergang	543,50	550,00	550,00
Overig	119.626,34	71.710,00	51.850,00
- Stichting Promotie Waterland	34.130,00	40.460,00	20.600,00
- Re-integratiesubsidies	85.496,34	30.000,00	30.000,00
- St Dorpshuis Katwoude		250,00	250,00
- St Dorpshuis 't Trefpunt		250,00	250,00
- St Dorpshuis IJpendam		250,00	250,00
- St Dorpshuis "onder de pannen"		250,00	250,00
- St Dorpshuis Zuiderwoude		250,00	250,00
Totaal bedrag	1.032.305,38	1.092.860,11	1.037.022,81

Toelichting welzijnssubsidies

Periodieke subsidies Zorg & Welzijn

De subsidievereisten zijn opgenomen in de Algemene subsidieverordening gemeente Waterland 2017 (hierna: Asv) en de bijbehorende uitvoeringsregeling subsidies Zorg & welzijn 2014 (hierna: uitvoeringsregeling subsidies). Voor de subsidies die op basis van deze regelgeving worden verleend, geldt dat de subsidiebedragen in beginsel zijn gefixeerd op het niveau van 2018. Deze lijn is in 2019 ingezet. Dit houdt in:

1. bij gelijkblijvende activiteiten bestaat het subsidiebedrag voor aanvragen $< € 5.000$ uit het aangevraagde subsidiebedrag met als maximum het bedrag dat in 2018 is verleend;
2. bij gelijkblijvende activiteiten bestaat het subsidiebedrag voor aanvragen $\geq € 5.000$ waarbij meer is aangevraagd dan het subsidieniveau 2019, in beginsel uit het bedrag dat in 2019 is verleend met een loonindexering van 3 % voor die organisaties waarbij de kosten merendeels zijn gerelateerd aan lonen en salarissen;
3. bij uitbreiding van activiteiten waarbij sprake is van de basisactiviteiten 2019 en incidentele subsidie-middelen 2019; subsidie op basis van het periodieke subsidiebedrag 2019 plus maximaal de bij incidentele subsidie 2019 verleende extra middelen;
4. de ontwikkeling van De Bolder tot dienstencentrum brengt extra taken en verschuiving van taken en activiteiten met zich mee. Voor deze ontwikkeling is een bedrag, uitgedrukt in procenten, opgenomen in onderstaande tabel. De tabel is niet rigide. Als binnen het financiële kader (aanvraag € 339.451) een andere opbouw in uitvoering van activiteiten ontstaat, dan zal dit met de gemeente worden besproken en vastgesteld;
5. het voor de ontwikkelingen rond de renovatie De Bolder geldende overgangsregime voor subsidierelaties die een huurverhouding hebben met De Bolder is voor 2020 niet meer van toepassing. Deze subsidierelaties hebben als voorwaarde in 2019 meegekregen dat zij de meerkosten per 2020 in hun eigen bedrijfsvoering moeten zien op te vangen. Het betreft de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening (SMD), Vluchtelingenwerk, St. Co-Nijntje en Sportservice. De specifieke effecten voor deze relaties worden hieronder benoemd;
6. de post Aangepast sporten (Sportservice) is in 2019 opgehoogd in verband met gewijzigde regionale deelname van gemeenten. Het aanbod is essentieel voor onze gemeente als onderdeel van het (preventieve) voorzieningenaanbod Sociaal domein. De ophoging van het bedrag heeft deels te maken met loonkostenindexering en deels met de doorrekening meerkosten huur De Bolder, zie punt 8. De aanvraag is om die reden gehonoreerd;
7. de aanvraag van Sportservice ten aanzien van de combinatiefunctionaris is niet geheel gehonoreerd. De regel, genoemd bij punt 2 is toegepast;
8. in 2019 heeft Vluchtelingenwerk een lager bedrag aangevraagd omdat zij dat kalenderjaar middelen uit een egaliseringsreserve hebben ingezet. Deze reserve was ontstaan ten tijde van de reorganisatie/fusie van Vluchtelingenwerk. De reserve is nu weggewerkt. De aanvraag 2020 is grotendeels gehonoreerd. Met Vluchtelingenwerk wordt nog nader gesproken over de inhoudelijke invulling. Er is rekening gehouden met loonindexering en doorvoering van de meerkosten huur De Bolder;
9. de aanvraag van de SMD ligt boven het niveau 2019 maar blijft onder het subsidieniveau op basis van loonindexering als genoemd bij punt 2. De SMD heeft ook de huurverhoging De Bolder al in de aanvraag verwerkt. De aanvraag is om die reden geheel gehonoreerd;
10. St. Co-Nijntje dient geen aanvraag periodieke subsidie meer in omdat zij gesubsidieerd worden via de Uitvoeringsregelingen kinderopvang, zie de laatste alinea;
11. de subsidieaanvraag WonenPlus is deels gehonoreerd. De berekening ad punt 2 is toegepast (indexering € 3.044) en daarnaast is een bedrag opgenomen voor een dienst die op basis van separate inkoop in 2019 wordt geleverd en die doorloopt tot medio 2020. Voor de tweede helft 2020 kan het restant van € 5.457 worden ingezet;
12. Zwemvereniging Waterland: de berekeningsgrondslag zoals deze in 2006 is ontstaan, is complex en "arbeidsintensief". In 2019 zijn besprekingen gevoerd met de vereniging om de berekeningsgrondslag voor de subsidie te vereenvoudigen en te komen tot een gewogen gemiddelde ten aanzien van uren en uurprijs. De aanvraag 2020 is gebaseerd op een gemiddelde uurprijs van € 52,10 voor 210 uur;

13. De aanvraag SOAM is gebaseerd op een maximaal aantal leerlingen (50) tegen een prijs per leerling van € 240;
14. De aanvraag van de Muziekschool in geheel gehonoreerd onder toepassing van punt 2. Bovendien heeft de Muziekschool haar project Popfabriek on the Road in haar reguliere aanbod opgenomen. Hiervoor is in een eerdere fase een stimuleringssubsidie verleend (zodat ook punt 3 analoog van toepassing is);
15. de post incidentele subsidies is op nihil gesteld;
16. de post stimuleringssubsidies is gefixeerd op het niveau van 2019;
17. voor de dorpsraden is als bijdrage een afgerond bedrag opgenomen;
18. voor de uitvoering van motie 191-24 d.d. 14 december 2017 ten aanzien van dorpshuizen is € 250 per dorpshuis opgenomen;
19. de subsidie voor st. Promotie Waterland is teruggebracht tot het niveau vóór de incidentele ophoging in 2018. Op deze berekeningsgrondslag (€ 20.000) is een indexering als genoemd in punt 2 toegepast. Dit leidt tot een subsidiebedrag van € 20.600.
20. er zijn drie nieuwe aanvragen ontvangen en aan de lijst toegevoegd:
  - aanvraag Marker Mannenkoor
  - aanvraag Vereniging Oud Monnickendam/archeologische werkgroep (in 2019 stimuleringssubsidie, nu regulier periodiek)
  - aanvraag Catharinastichting (in 2019 stimuleringssubsidie, nu periodiek).

Reïntegratiesubsidies

De subsidievereisten voor de re-integratiesubsidies zijn opgenomen in de Uitvoeringsregeling re-integratiesubsidies gemeente Waterland 2015. Aanvragen komen gedurende het jaar binnen; hiervoor is het budget van € 30.000 beschikbaar.

Peuteropvangsubsidies

De peuteropvangsubsidies en tegemoetkomingen huishoudens vloeien voort uit de uitvoeringsregelingen kinderopvang: peuteropvang en opvang op basis van sociaal medische indicatie en vroeg- en voorschoolse educatie. Het betreft aanvragen voor financiering van opvang, onder voorwaarden, waarvoor niet bij de belastingdienst een tegemoetkoming kan worden aangevraagd. Aanvragen komen gedurende het jaar binnen. Er is een budget beschikbaar van € 64.000.

II. Financiële begroting

Overzicht exploitatie

1. Overzicht van baten en lasten

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.	Ruimtelijk domein	3.844.657	7.277.380	3.432.723
1.01	Veiligheid	2.041.602	66.594	1.975.008-
1.02	Economie en toerisme	277.421	31.155	246.266-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	1.525.634	7.179.631	5.653.997
2.	Openbaar domein	9.047.271	3.944.084	5.103.187-
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	3.319.333	374.836	2.944.497-
2.02	Sport, cultuur en recreatie	3.106.745	328.160	2.778.585-
2.03	Milieu	2.621.193	3.241.088	619.895
3.	Sociaal domein	14.121.123	3.131.334	10.989.789-
3.01	Onderwijs	1.270.492	84.377	1.186.115-
3.02	Sociale voorzieningen	12.190.289	3.046.957	9.143.332-
3.03	Volksgezondheid	660.342	-	660.342-
4.	Bestuur	1.507.113	222.924	1.284.189-
4.01	Bestuur	1.507.113	222.924	1.284.189-
5.	Algemene dekkingsmiddelen	176.407	25.935.835	25.759.428
5.01	Dividend	2.703	188.978	186.275
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	202.238	4.513.312	4.311.074
5.03	Algemene uitkering	-	21.190.000	21.190.000
5.04	Saldo van financieringsfunctie	267.310	43.545	223.765-
5.05	Overige dekkingsmiddelen	295.844-	-	295.844
6.	Overhead	7.022.925	169.758	6.853.167-
6.01	Overhead	7.022.925	169.758	6.853.167-
7.	Vennootschapsbelasting	-	-	-
7.01	Vennootschapsbelasting	-	-	-
8.	Onvoorzien	50.000	-	50.000-
8.01	Onvoorzien	50.000	-	50.000-
	Totaal saldo van baten en lasten	35.769.496	40.681.315	4.911.819
9.	Reserves	5.706.347	915.715	4.790.632-
0.101	Mutaties algemene reserve	6.347	427.100	420.753
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	49.703	49.703
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	58.823	58.823
0.104	Mutaties reserve afschrijving bredeschool Broek in Waterland	-	127.575	127.575
0.105	Mutaties reserve zorgkosten	-	-	-
0.106	Mutaties reserve onderhoud instructiebad	-	-	-
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	-	42.211	42.211
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	-	200.603	200.603
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	-	9.700	9.700
0.110	Mutaties reserve Galgeriet	5.700.000	-	5.700.000-
	Geraamd resultaat	41.475.843	41.597.030	121.187

De bovenstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van alle baten en lasten van de programma's en van de algemene dekkingsmiddelen. Vervolgens wordt aangegeven welke bedragen aan de reserves worden onttrokken of toegevoegd.

2. Meerjarenraming

Nr.	Omschrijving programmaonderdeel	Realisatie 2018	Raming 2019	Raming 2020
1.	Ruimtelijk domein	2.063.838-	2.221.041-	3.432.723
1.01	Veiligheid	1.757.184-	1.960.346-	1.975.008-
1.02	Economie en toerisme	218.734-	254.240-	246.266-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	87.921-	6.455-	5.653.997
2.	Openbaar domein	4.412.189-	4.486.215-	5.103.187-
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.733.525-	2.715.788-	2.944.497-
2.02	Sport, cultuur en recreatie	2.097.133-	2.299.374-	2.778.585-
2.03	Milieu	418.468	528.947	619.895
3.	Sociaal domein	10.535.399-	10.915.500-	10.989.789-
3.01	Onderwijs	962.867-	1.594.628-	1.186.115-
3.02	Sociale voorzieningen	8.999.891-	8.665.889-	9.143.332-
3.03	Volksgezondheid	572.641-	654.983-	660.342-
4.	Bestuur	1.162.024-	1.313.672-	1.284.189-
4.01	Bestuur	1.162.024-	1.313.672-	1.284.189-
5.	Algemene dekkingsmiddelen	23.091.166	23.989.521	25.759.428
5.01	Dividend	123.688	123.687	186.275
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	3.745.599	3.908.827	4.311.074
5.03	Algemene uitkering	19.137.203	19.947.000	21.190.000
5.04	Saldo van financieringsfunctie	140.419-	254.410-	223.765-
5.05	Overige dekkingsmiddelen	225.095	264.417	295.844
6.	Overhead	6.660.224-	7.227.038-	6.853.167-
6.01	Overhead	6.660.224-	7.227.038-	6.853.167-
7.	Vennootschapsbelasting	13.500-	-	-
7.01	Vennootschapsbelasting	13.500-	-	-
8.	Onvoorzien	-	50.000-	50.000-
8.01	Onvoorzien	-	50.000-	50.000-
	Totaal saldo baten en lasten	1.756.009-	2.223.945-	4.911.819
9.	Reserves	1.262.072	1.198.844	4.790.632-
0.101	Mutaties algemene reserve	2.649.715	979.112	420.753
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	49.690	49.703	49.703
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	58.823	58.823	58.823
0.104	Mutaties reserve afschrijving bredeschool Broek in Waterland	28.061	39.975	127.575
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	844.217-	42.211	42.211
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	680.000-	77.520	200.603
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	-	48.500-	9.700
0.110	Mutaties reserve Galgeriet	-	-	5.700.000-
	Geraamd resultaat	493.938-	1.025.101-	121.187

Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Omschrijving programmaonderdeel	Nr.
2.543.744	596.580	2.410.434-	Ruimtelijk domein	1.
1.908.841-	1.908.674-	1.915.561-	Veiligheid	1.01
246.228-	249.520-	249.449-	Economie en toerisme	1.02
4.698.813	2.754.774	245.424-	Ruimtelijke ordening en wonen	1.03
4.831.430-	4.804.056-	4.801.204-	Openbaar domein	2.
3.004.874-	2.986.083-	2.985.559-	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.01
2.473.458-	2.464.885-	2.462.567-	Sport, cultuur en recreatie	2.02
646.902	646.912	646.922	Milieu	2.03
10.960.868-	10.929.382-	10.518.119-	Sociaal domein	3.
1.159.412-	1.126.053-	1.123.333-	Onderwijs	3.01
9.134.086-	9.129.603-	8.714.571-	Sociale voorzieningen	3.02
667.370-	673.726-	680.215-	Volksgesondheid	3.03
1.287.192-	1.317.134-	1.317.075-	Bestuur	4.
1.287.192-	1.317.134-	1.317.075-	Bestuur	4.01
26.094.173	26.299.130	26.481.204	Algemene dekkingsmiddelen	5.
186.275	186.275	186.275	Dividend	5.01
4.316.813	4.318.460	4.318.460	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	5.02
21.500.000	21.700.000	21.898.000	Algemene uitkering	5.03
200.174-	180.835-	175.845-	Saldo van financieringsfunctie	5.04
291.259	275.230	254.314	Overige dekkingsmiddelen	5.05
6.803.430-	6.778.375-	6.732.848-	Overhead	6.
6.803.430-	6.778.375-	6.732.848-	Overhead	6.01
-	-	-	Vennootschapsbelasting	7.
-	-	-	Vennootschapsbelasting	7.01
50.000-	50.000-	50.000-	Onvoorzien	8.
50.000-	50.000-	50.000-	Onvoorzien	8.01
4.704.997	3.016.763	651.524	Totaal saldo baten en lasten	
4.212.505-	2.542.960-	457.040	Reserves	9.
-	-	-	Mutaties algemene reserve	0.101
49.703	49.703	49.703	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	0.102
58.823	58.823	58.823	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	0.103
126.455	96.000	96.000	Mutaties reserve afschrijving bredeschool Broek in Waterland	0.104
42.211	42.211	42.211	Mutaties reserve fundering kerktorens	0.107
200.603	200.603	200.603	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	0.108
9.700	9.700	9.700	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	0.109
4.700.000-	3.000.000-	-	Mutaties reserve Galgeriet	0.110
492.492	473.803	1.108.564	Geraamd resultaat	

3. Incidentele baten en lasten

Hieronder het overzicht van de incidentele baten en lasten.

Programma- onderdeel	Omschrijving	Begrotingsjaar			
		2020	2021	2022	2023
	Totaal baten	5.930.187	4.923.840	3.000.000	-
1.03	Grondzaken	5.700.000	4.700.000	3.000.000	-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	223.840	223.840	-	-
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	6.347	-	-	-
	Totaal lasten	989.381-	425.608-	400.000-	-
1.01	Veiligheid	60.000-	-	-	-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	318.100-	-	-	-
2.01	Verkeer vervoer en waterstaat	43.215-	-	-	-
3.02	Sociale voorzieningen	400.000-	400.000-	400.000-	-
3.02	Sociale voorzieningen	19.748-	3.608-	-	-
4.01	Bestuur	24.980-	-	-	-
6.01	Overhead	109.000-	-	-	-
6.01	Overhead	14.338-	22.000-	-	-
		4.940.806	4.498.232	2.600.000	-

Toelichting

Een structureel sluitende begroting kent een postief verschil tussen structurele baten en lasten. In het bovenstaande tabel is aangegeven welke baten en lasten als incidenteel worden aangemerkt. Door de totale lasten met deze bedragen te corrigeren worden de structurele baten en lasten verkregen.

Uiteenzetting van de financiële positie

1. Geprognosticeerde Balans 2020-2023

Hieronder wordt een overzicht van de geprognosticeerde balans periode 2020-2023 gepresenteerd:

ACTIVA	2020	2021	2022	2023
VASTE ACTIVA	40.002.693	36.761.654	34.896.962	32.990.462
Immateriele vaste activa				
Kosten geldleningen en saldo agio en disagio	-	-	-	-
Kosten onderzoek ontwikkeling	382.578	382.578	234.523	128.413
Bijdragen aan activa derden	-	-	-	-
	<u>382.578</u>	<u>382.578</u>	<u>234.523</u>	<u>128.413</u>
Materiele vaste activa				
Investerings economisch nut	26.871.210	24.105.330	22.966.507	21.724.876
Investerings economisch nut met heffing	9.290.525	9.192.192	8.904.567	8.636.738
Investerings maatschappelijk nut	1.457.103	1.080.278	846.374	612.470
Uitgegeven in erfpacht	79.397	79.397	79.397	79.397
	<u>37.698.235</u>	<u>34.457.197</u>	<u>32.796.846</u>	<u>31.053.481</u>
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekking deelnemingen	450.377	450.377	450.377	450.377
Leningen woningbouwcorporaties/deelnemingen	-	-	-	-
Overige langlopende leningen	1.471.503	1.471.503	1.415.216	1.358.191
Overige uitzettingen rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	-	-	-	-
	<u>1.921.880</u>	<u>1.921.880</u>	<u>1.865.593</u>	<u>1.808.568</u>
VLOTTENDE ACTIVA	11.680.955	14.944.456	10.807.513	9.314.790
Voorraden				
Grond- en hulpstoffen	-	-	-	-
Onderhanden werk	-	-	-	-
Gereed product en handelsgoederen	-	-	-	-
Vooruitbetalingen	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Uitzettingen < 1 jaar				
Vorderingen openbare lichamen	2.000.000	1.500.000	1.300.000	1.300.000
Verstekte kasgeldleningen	-	-	-	-
Rekening-courantverhoudingen niet-financiële instellingen	-	-	-	-
SKB (schatkistbankieren)	6.075.777	10.260.382	6.586.796	5.179.838
Overige vorderingen	737.000	409.000	276.000	276.000
Overige uitzettingen	-	-	-	-
	<u>8.812.777</u>	<u>12.169.382</u>	<u>8.162.796</u>	<u>6.755.838</u>
Liquide middelen				
Kas	2.000	2.000	2.000	2.000
Bank	240.000	235.000	190.000	190.000
	<u>242.000</u>	<u>237.000</u>	<u>192.000</u>	<u>192.000</u>
Overlopende activa				
Europese overheidslichamen nog te ontvangen bedragen	-	-	-	-
Het Rijk nog te ontvangen bedragen	-	-	-	-
Overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen	-	-	-	-
Overige nog te ontvangen bedragen	6.794	4.454	4.862	4.862
Vooruitbetaalde bedragen	2.619.384	2.533.620	2.447.855	2.362.090
	<u>2.626.178</u>	<u>2.538.074</u>	<u>2.452.717</u>	<u>2.366.952</u>
TOTALE ACTIVA	51.683.646	51.706.110	45.704.476	42.305.253

PASSIVA	2020	2021	2022	2023
VASTE PASSIVA	51.383.646	51.606.110	45.604.476	42.205.253
Eigen vermogen				
Algemene reserve	3.787.594	3.908.781	4.401.272	4.875.074
Bestemmingsreserves	12.963.160	17.175.665	19.718.625	19.261.585
Resultaat na bestemming	121.187	492.492	473.803	1.108.564
	<u>16.871.941</u>	<u>21.576.938</u>	<u>24.593.700</u>	<u>25.245.223</u>
Voorzieningen				
Voorzieningen	9.710.705	10.158.172	10.569.776	10.949.030
	<u>9.710.705</u>	<u>10.158.172</u>	<u>10.569.776</u>	<u>10.949.030</u>
Vaste schulden > 1 jaar				
Obligatieleningen	-	-	-	-
Onderhandse leningen banken	24.800.000	19.870.000	10.440.000	6.010.000
Door derden belegde gelden	-	-	-	-
Waarborgen	1.000	1.000	1.000	1.000
	<u>24.801.000</u>	<u>19.871.000</u>	<u>10.441.000</u>	<u>6.011.000</u>
VLOTTENDE PASSIVA	300.000	100.000	100.000	100.000
Netto-vlottende schulden				
Kasgeldleningen	-	-	-	-
Bank	-	-	-	-
Overige schulden	-	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Overlopende passiva				
Nog te betalen bedragen	300.000	100.000	100.000	100.000
Van Europese overheidslichamen ontvangen voorschotten	-	-	-	-
Van het Rijk ontvangen voorschotten	-	-	-	-
Van Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten	-	-	-	-
Overige vooruitontvangen bedragen	-	-	-	-
	<u>300.000</u>	<u>100.000</u>	<u>100.000</u>	<u>100.000</u>
TOTALE PASSIVA	51.683.646	51.706.110	45.704.476	42.305.253

2. Geprognosticeerd EMU-saldo

In EU-verband is bepaald dat het EMU-tekort (Europese Monetaire Unie) van een land maximaal 3% van het bruto binnenlands product mag bedragen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van definities en conventies van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR 1995). Deze definities bepalen dat het EMU-saldo het saldo van de gehele overheid is: Rijk, sociale fondsen en overige publiek-rechterlijke lichamen, zoals de lokale overheid. Gemeenten zijn daarom mede verantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo.

Het EMU-saldo wijkt nogal af van het begrip begrotingssaldo waar lokale overheden mee werken. Een belangrijk verschil is dat het begrotingssaldo van de lokale overheden betrekking heeft op de baten en lasten van de exploitatierekening, terwijl het EMU-saldo ook kapitaaltransacties in de beschouwing meeneemt (zoals investeringen, aan- en verkopen grond). Daarnaast verschilt de behandeling van onder meer interen op reserves, onttrekken van voorzieningen en de opbrengsten uit de verkoop van deelnemingen (bijvoorbeeld aandelen in energiebedrijven). Het is voorgeschreven dat de gemeenten in hun begroting een overzicht opnemen wat hun EMU-saldo is.

In onderstaande overzicht wordt het geprognosticeerde EMU-saldo 2019-2023 gepresenteerd:

Vraag	2019	2020	2021	2022	2023
	Begroting (x € 1.000)	Begroting (x € 1.000)	Begroting (x € 1.000)	Begroting (x € 1.000)	Begroting (x € 1.000)
1 Wat is uw exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)?	2.109-	4.912	4.705	3.017	652
2 Wat zijn uw afschrijvingen ten laste van de exploitatie?	1.936	2.138	2.089	2.027	1.982
3 Wat zijn uw bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie?	2.214	2.080	2.258	2.289	2.291
4 Wat zijn uw uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd?	4.646	471	224	127	1.366
5 Wat zijn de baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.	-	-	-	-	-
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Wat zijn uw verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs) voor zover niet op de exploitatie zijn verantwoord?	-	-	-	-	-
7 Hoeveel bedragen de uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. voor zover niet op de exploitatie zijn verantwoord?	-	-	-	-	-
8 Baten bouwgrondexploitatie: Wat zijn de verkoopopbrengsten van grond voorzover de transacties niet op de exploitatie zijn verantwoord?	-	-	-	-	-
9 Wat zijn uw betalingen ten laste van de voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen?	2.032	1.940	1.810	1.878	1.912
10 Zijn er voorts betalingen die niet via onder vraag 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder een van de bovenstaande vragen?	-	-	-	-	-
11 <u>Verkoop van effecten:</u>					
11a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
11b Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst?	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	4.637-	6.719	7.018	5.328	1.647

3. Stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Hieronder wordt een overzicht van de stand en het gespecificeerde verloop van de reserves voor de jaren 2019-2022 gepresenteerd:

Reserves	Stand 1-1-2020	Verwacht saldo 2019	Storting	Onttrekking	Stand 31-12-2020	Stand 31-12-2021	Stand 31-12-2022	Stand 31-12-2023
Algemene reserve	5.739.394	1.531.047-	6.347	427.100-	3.787.594	3.908.781	4.401.272	4.875.074
Kapitaallasten gebouwen	1.541.273	-	-	49.703-	1.491.570	1.441.867	1.392.164	1.342.461
Bredeschool Broek in Waterland	3.894.557	-	-	127.575-	3.766.982	3.640.527	3.544.527	3.448.527
Onderhoud Hemmeland	759.582	-	-	58.823-	700.759	641.936	583.113	524.290
Fundering kerktorens	802.006	-	-	42.211-	759.795	717.584	675.373	633.162
Onderhoud instructiebad	103.377	-	-	-	103.377	103.377	103.377	103.377
afschrijving gemeentewerf	602.480	-	-	200.603-	401.877	201.274	671	-
afschrijving geluidsinstallatie	48.500	-	-	9.700-	38.800	29.100	19.400	9.700
Galgeriet	-	-	5.700.000	-	5.700.000	10.400.000	13.400.000	13.200.068
	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo exploitatie	-	-	-	-	14.402	94.492	32.803	-
	13.491.169	1.531.047-	5.706.347	915.715-	16.765.155	21.178.937	24.152.700	24.136.659

Algemene reserve

Het saldo van de incidentele baten en lasten wordt aan de reserve toegevoegd respectievelijk onttrokken. Het begrotingssaldo na bestemming wordt ook aan de algemene reserve toegevoegd.

Reserve kapitaallasten gebouwen

De kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte van de brandweerkazernes en school (Gouwzeeschool) worden jaarlijks uit deze reserve onttrokken.

Reserve Brede School Broek in Waterland

In 2011 is een reserve gevormd voor de toekomstige kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de Brede School Broek in Waterland.

Reserve onderhoud Hemmeland

Jaarlijks vindt er uit de reserve een onttrekking plaats ten hoogte van de gecalculeerde jaarlijkse onderhoudskosten van het Hemmeland.

Reserve fundering kerktorens

In december 2017 is er een reserve gevormd voor de toekomstige kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de fundering kerktorens.

Reserve onderhoud instructiebad

In 2015 is afgesproken dat het in de afgelopen jaren ontstane overschot gereserveerd wordt om toekomstige onderhoudskosten te dekken. Derhalve is er een reserve hiervoor gevormd.

Reserve afschrijving gemeentewerf

In december 2018 is er een reserve gevormd voor de eerste jaren van de kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de nieuwe gemeentewerf. Deze reserve zal worden aangevuld uit de opbrengsten van de verkoop van gronden in het gebied Galgeriet.

Reserve afschrijving geluidsinstallaties

In juli 2019 is er een reserve gevormd voor de toekomstige kapitaallasten (afschrijvingsgedeelte) van de aanschaf van de geluidsinstallatie in de raadzaal.

Saldo exploitatie

Betreft het verwachte exploitatiesaldo in het betreffende jaar.

4. Stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Hieronder wordt de stand van zaken met betrekking tot de voorzieningen gepresenteerd:

Voorzieningen	Stand 1-1-2020	Storting 2020	Onttrekking 2020	Stand 31-12-2020
Riolering	5.335.536	80.897	-	5.416.433
Onderhoud gebouwen	938.836	453.735	555.427-	837.144
Onderhoud civiele kunstwerken	228.720	276.000	231.920-	272.800
Onderhoud oevers	233.635	240.200	240.200-	233.635
Afvalstoffen	845.547	154.329	-	999.876
Wachtgeldverplichtingen B&W	176.626	15.972	45.464-	147.134
Pensioenverplichtingen B&W	941.302	6.000	40.661-	906.641
Groenonderhoud	13.131	-	-	13.131
Waterbank	38.717	-	-	38.717
Onderhoud wegen	29.598	644.598	674.196-	-
Onderhoud Hemmeland	181.279	-	-	181.279
Parkeren	5.320	-	-	5.320
Groot onderhoud sportvelden	543.064	72.883	38.000-	577.947
Ontwikkelprocessen	-	-	-	-
Openbare verlichting	21.148	123.500	114.000-	30.648
Baggeren jachthaven Hemmeland	-	-	-	-
Baggeren binnenhaven Monnickendam	37.500	12.500	-	50.000
(Woningbouw)projecten	-	-	-	-
Totaal	9.569.959	2.080.614	1.939.868-	9.710.705

5. Financiering

Met betrekking tot de financiering verwijzen wij u naar paragraaf D Financiering op pagina 66-68.

6. Investerings

Hieronder wordt een overzicht van de lopende en nieuwe investeringen 2020-2023 gepresenteerd:

Omschrijving	Jaar	Bedrag krediet	Besteed	Restant krediet
Programma 1. Ruimtelijk domein		636.410	341.966	294.444
<i>Lopende kredieten</i>				
Nieuwbouw gemeentewerf, terrein	2019	448.310	341.966	106.344
<i>Nieuwe kredieten</i>				
Duurzaamheid douche-toiletgebouw Marken	2021	55.000	-	55.000
Duurzaamheid brandweerkazerne Monnickendam	2022	66.550	-	66.550
Duurzaamheid brandweerkazerne IJpendam	2023	66.550	-	66.550
Programma 2. Openbaar domein		4.562.789	1.243.421	3.419.368
<i>Lopende kredieten</i>				
Groot onderhoud sporthal 't Spil, voorbereiding	2013	60.000	35.106	24.894
Groot onderhoud sporthal 't Spil	2017	600.000	226.965	373.035
Aanschaf materieel Groendienst	2017	958.500	604.375	354.125
Ondergrondse wijkcontainers 2017	2017	192.500	157.426	35.074
Duurzaamheid gymzaal Marken	2018	106.336	-	106.336
Fundering Grote Kerk Monnickendam	2018	661.067	3.330	657.737
Fundering toren NH kerk Broek in Waterland	2018	183.150	2.926	180.224
Ondergrondse wijkcontainers 2018	2018	192.500	113.294	79.206
HWA Kievitstraat-Zonneweg IJpendam	2019	100.000	100.000	100.000
Nieuwbouw gemeentewerf, vorkheftruck	2019	50.000	-	50.000
Duurzaamheid sportzaal Marijkestraat	2020	219.736	-	219.736
<i>Nieuwe kredieten</i>				
Installaties Milieustraat	2023	29.000	-	29.000
Bouwkosten Milieustraat	2023	1.110.000	-	1.110.000
Aanschaf opslag containers	2023	100.000	-	100.000
Programma 3. Sociaal domein		8.003.483	3.602.837	4.400.519
<i>Lopende kredieten</i>				
Voorbereiding brede school Broek in Waterland	2013	160.000	159.873	-
Renovatie de Fuut	2018	1.033.577	1.000.000	33.577
Renovatie de Verwondering	2018	855.075	110.187	744.888
Flexlocatie de Fuut	2018	392.000	326.400	65.600
Renovatie de Bolder, bouwkosten	2018	1.268.524	1.323.797	55.273
Renovatie de Bolder, installaties	2018	454.307	399.711	54.596
Bouw brede school Broek in Waterland, bouw 1e fase	2018	320.000	282.869	37.131
Bouw brede school Broek in Waterland, bouw 2e fase	2019	3.520.000	-	3.520.000

Omschrijving	Jaar	Bedrag krediet	Besteed t/m 2019	Restant krediet
Programma 6. Overhead		5.522.538	2.269.390	3.253.148
<i>Lopende kredieten</i>				
Informatieplan 2017	2017	282.519	307.194	24.675-
Voorbereiding nieuwe gemeentewerf	2018	387.602	364.989	22.613
Projectmanagement ondersteuning	2018	34.200	1.230	32.970
Invoeren breed zaakgericht werken 2018	2018	100.282	4.550	95.732
Aanschaf pickup-truck	2019	57.000	-	57.000
ICT ontwikkeling 2019	2019	166.003	158.812	7.191
Nieuwbouw gemeentewerf, gebouwen	2019	2.232.898	1.136.014	1.096.884
Nieuwbouw gemeentewerf, installaties	2019	765.792	4.893	760.900
Projectmanagement ondersteuning 2019	2019	209.200	188.678	20.522
Invoeren breed zaakgericht werken 2019	2019	273.643	77.238	196.405
Opzetten IV organisatie	2019	90.289	15.798	74.491
Toekomstige ontwikkelingen DIGIW 2019	2019	31.054	-	31.054
Toekomstige ontwikkelingen Sociaal Domein 2019	2019	75.000	9.996	65.004
Duurzaamheid gemeentehuis Pierebaan	2019	137.480	-	137.480
Geluidsinstallatie raadzaal	2020	48.500	-	48.500
ICT ontwikkeling 2020	2020	60.000	-	60.000
Projectmanagement ondersteuning 2020	2020	59.400	-	59.400
Invoeren breed zaakgericht werken 2020	2020	121.071	-	121.071
Toekomstige ontwikkelingen DIGIW 2020	2020	31.054	-	31.054
<i>Nieuwe kredieten</i>				
Projectmanagement ondersteuning 2021	2021	34.200	-	34.200
Invoeren breed zaakgericht werken 2021	2021	85.351	-	85.351
ICT ontwikkeling 2021	2021	60.000	-	60.000
ICT ontwikkeling 2022	2022	60.000	-	60.000
ICT ontwikkeling 2023	2023	60.000	-	60.000
ICT ontwikkeling 2024	2024	60.000	-	60.000

7. Verplichtingen jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenoemde ‘jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume’. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Voor deze kosten mag geen voorziening worden getroffen. Verplichtingen van ongelijk volume dienen ineens in de vorm van een voorziening te worden gedekt. De gemeente Waterland heeft niet te maken met jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

III. Bijlagen

1. Uitvoeringsinformatie 2020-2023

Hieronder wordt de uitvoeringsinformatie van de begroting 2020 en de meerjarenraming voor de drie daarop volgende jaren gepresenteerd.

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2020		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
1.	Ruimtelijk domein			3.844.657	7.277.380	3.432.723
1.01	Veiligheid			2.041.602	66.594	1.975.008-
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.724.667	44.740	1.679.927-
		1.2	Openbare orde en veiligheid	316.935	21.854	295.081-
1.02	Economie en toerisme			277.421	31.155	246.266-
		3.1	Economische ontwikkeling	46.842	-	46.842-
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	408	-	408-
		3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	49.611	21.168	28.443-
		3.41	Economische promotie algemeen	180.560	9.987	170.573-
1.03	Ruimtelijke ordening en wonen			1.525.634	7.179.631	5.653.997
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	224.396	6.001.695	5.777.299
		8.1	Ruimtelijke ordening	600.988	50.000	550.988-
		8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-	-	-
		8.3	Wonen en bouwen	700.250	1.127.936	427.686
2.	Openbaar domein			9.047.271	3.944.084	5.103.187-
2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat			3.319.333	374.836	2.944.497-
		2.1	Verkeer en vervoer	2.521.938	40.504	2.481.434-
		2.2	Parkeren	126.241	13.438	112.803-
		2.3	Recreatieve havens	182.940	116.739	66.201-
		2.4	Economische havens en waterwegen	317.684	4.182	313.502-
		2.5	Openbaar vervoer	56.862	-	56.862-
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	113.668	199.973	86.305
2.02	Sport, cultuur en recreatie			3.106.745	328.160	2.778.585-
		5.1	Sportbeleid en activering	119.243	-	119.243-
		5.2	Sportaccommodaties	849.398	184.186	665.212-
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	150.928	-	150.928-
		5.4	Musea	14.446	-	14.446-
		5.5	Cultureel erfgoed	190.511	48.855	141.656-
		5.6	Media	230.158	37.775	192.383-
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.552.061	57.344	1.494.717-
2.03	Milieu			2.621.193	3.241.088	619.895
		7.2	Riolering	1.041.415	1.199.847	158.432
		7.3	Afval	1.226.381	2.041.241	814.860
		7.4	Milieubeheer	353.397	-	353.397-
3.	Sociaal domein			14.121.123	3.131.334	10.989.789-
3.01	Onderwijs			1.270.492	84.377	1.186.115-
		4.1	Openbaar basisonderwijs	13.382	-	13.382-
		4.2	Onderwijshuisvesting	835.611	45.959	789.652-
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	421.499	38.418	383.081-

Meerjarenraming			Programmaonderdeel		Taakvelden	
Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving
2.543.744	596.580	2.410.434-	1.	Ruimtelijk domein		
1.908.841- 1.619.760- 289.081-	1.908.674- 1.619.593- 289.081-	1.915.561- 1.626.480- 289.081-	1.01	Veiligheid	1.1 1.2	Crisisbeheersing en brandweer Openbare orde en veiligheid
246.228- 46.842- 408- 28.443- 170.535-	249.520- 46.842- 408- 28.443- 173.827-	249.449- 46.842- 408- 28.443- 173.756-	1.02	Economie en toerisme	3.1 3.2 3.3 3.41	Economische ontwikkeling Fysieke bedrijfsinfrastructuur Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen Economische promotie
4.698.813 4.822.115 550.988- - 427.686	2.754.774 3.121.916 550.988- - 183.846	245.424- 121.718 550.988- - 183.846	1.03	Ruimtelijke ordening en wonen	0.3 8.1 8.2 8.3	Beheer overige gebouwen en gronden Ruimtelijke ordening Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Wonen en bouwen
4.831.430-	4.804.056-	4.801.204-	2.	Openbaar domein		
3.004.874- 2.585.987- 111.951- 66.177- 313.467- 13.647- 86.355	2.986.083- 2.585.539- 102.015- 66.154- 313.432- 13.647- 94.704	2.985.559- 2.585.091- 101.997- 66.131- 313.397- 13.647- 94.704	2.01	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 2.2 2.3 2.4 2.5 7.5	Verkeer en vervoer Parkeren Recreatieve havens Economische havens en waterwegen Openbaar vervoer Begraafplaatsen en crematoria
2.473.458- 119.243- 679.491- 150.928- 14.446- 141.403- 192.229- 1.175.718-	2.464.885- 119.243- 672.220- 150.928- 14.446- 141.149- 192.074- 1.174.825-	2.462.567- 119.243- 671.195- 150.928- 14.446- 140.896- 191.919- 1.173.940-	2.02	Sport, cultuur en recreatie	5.1 5.2 5.3 5.4 5.5 5.6 5.7	Sportbeleid en activering Sportaccomodaties Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Musea Cultureel erfgoed Media Openbaar groen en (openlucht) recreatie
646.902 158.442 814.860 326.400-	646.912 158.452 814.860 326.400-	646.922 158.462 814.860 326.400-	2.03	Milieu	7.2 7.3 7.4	Riolering Afval Milieubeheer
10.960.868-	10.929.382-	10.518.119-	3.	Sociaal domein		
1.159.412- 13.382- 762.949- 383.081-	1.126.053- 13.382- 729.590- 383.081-	1.123.333- 13.382- 726.870- 383.081-	3.01	Onderwijs	4.1 4.2 4.3	Openbaar basisonderwijs Onderwijshuisvesting Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2020		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
3.02	Sociale voorzieningen			12.190.289	3.046.957	9.143.332-
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.083.019	366.075	716.944-
		6.2	Wijkteams	451.546	-	451.546-
		6.3	Inkomensregelingen	3.116.700	2.427.179	689.521-
		6.4	Begeleide participatie	3.209.250	253.703	2.955.547-
		6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	866.425	-	866.425-
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	297.948	-	297.948-
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.512.038	-	2.512.038-
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	653.363	-	653.363-
3.03	Volksgezondheid	7.1	Volksgezondheid	660.342	-	660.342-
4.	Bestuur			1.507.113	222.924	1.284.189-
4.01	Bestuur			1.507.113	222.924	1.284.189-
		0.1	Bestuur	1.075.189	-	1.075.189-
		0.2	Burgerzaken	431.924	222.924	209.000-
5.	Algemene dekkingsmiddelen			176.407	25.935.835	25.759.428
5.01	Dividend	0.51	Treasury/dividend	2.703	188.978	186.275
5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is			202.238	4.513.312	4.311.074
		0.61	OZB woningen	163.725	2.651.626	2.487.901
		0.62	OZB niet-woningen	24.133	674.987	650.854
		0.63	Parkeerbelasting	2.000	357.317	355.317
		0.64	Belastingen overig	6.146	99.415	93.269
		3.42	Economische promotie forensenbelasting	2.561	34.892	32.331
		3.43	Economische promotie toeristenbelasting	3.673	695.075	691.402
5.03	Algemene uitkering	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	21.190.000	21.190.000
5.04	Saldo van financieringsfunctie	0.52	Treasury/financiering	267.310	43.545	223.765-
5.05	Overige algemene dekkingsmiddelen	0.53	Overige algemene dekkingsmiddelen	295.844	-	295.844
6.	Overhead			7.022.925	169.758	6.853.167-
6.01	Overhead	0.4	Overhead	7.022.925	169.758	6.853.167-
7.	Vennootschapsbelasting			-	-	-
7.01	Vennootschapsbelasting	0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-

Meerjarenraming			Programmaonderdeel		Taakvelden	
Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving
9.134.086-	9.129.603-	8.714.571-	3.02	Sociale voorzieningen		
716.158-	715.373-	700.431-			6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
451.546-	451.546-	451.546-			6.2	Wijkteams
681.061-	677.363-	527.273-			6.3	Inkomensregelingen
2.955.547-	2.955.547-	2.805.547-			6.4	Begeleide participatie
-	-	-			6.5	Arbeidsparticipatie
866.425-	866.425-	866.425-			6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
297.948-	297.948-	297.948-			6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
2.512.038-	2.512.038-	2.412.038-			6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
-	-	-			6.81	Geëscaleerde zorg 18+
653.363-	653.363-	653.363-			6.82	Geëscaleerde zorg 18-
667.370-	673.726-	680.215-	3.03	Volksgezondheid	7.1	Volksgezondheid
1.287.192-	1.317.134-	1.317.075-	4.	Bestuur		
1.287.192-	1.317.134-	1.317.075-	4.01	Bestuur		
1.075.131-	1.105.073-	1.105.014-			0.1	Bestuur
212.061-	212.061-	212.061-			0.2	Burgerzaken
26.094.173	26.299.130	26.481.204	5.	Algemene dekkingsmiddelen		
186.275	186.275	186.275	5.01	Dividend	0.51	Treasury/dividend
4.316.813	4.318.460	4.318.460	5.02	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is		
2.493.640	2.495.287	2.495.287			0.61	OZB woningen
650.854	650.854	650.854			0.62	OZB niet-woningen
355.317	355.317	355.317			0.63	Parkeerbelasting
93.269	93.269	93.269			0.64	Belastingen overig
32.331	32.331	32.331			3.42	Economische promotie forensenbelasting
691.402	691.402	691.402			3.43	Economische promotie toeristenbelasting
21.500.000	21.700.000	21.898.000	5.03	Algemene uitkering	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
200.174-	180.835-	175.845-	5.04	Saldo van financieringsfunctie	0.52	Treasury/financiering
291.259	275.230	254.314	5.05	Overige algemene dekkingsmiddelen	0.53	Overige algemene dekkingsmiddelen
6.803.430-	6.778.375-	6.732.848-	6.	Overhead		
6.803.430-	6.778.375-	6.732.848-	6.01	Overhead	0.4	Overhead
-	-	-	7.	Vennootschapsbelasting		
-	-	-	7.01	Vennootschapsbelasting	0.9	Vennootschapsbelasting

Programmaonderdeel		Taakvelden		Begroting 2020		
Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
8.	Onvoorzien			50.000	-	50.000-
8.01	Onvoorzien	0.8	Overige baten en lasten	50.000	-	50.000-
	Totaal saldo van baten en lasten			35.769.496	40.681.315	4.911.819
9.	Reserves			5.706.347	915.715	4.790.632-
	Reserves			5.706.347	915.715	4.790.632-
0.101	Mutaties algemene reserve	0.101	Mutaties algemene reserve	6.347	427.100	420.753
0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	-	49.703	49.703
0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	-	58.823	58.823
0.104	Mutaties reserve afschrijving Brede School Broek	0.104	Mutaties reserve afschrijving Brede School Broek in Waterland	-	127.575	127.575
0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	0.107	Mutaties reserve fundering kerktorens	-	42.211	42.211
0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	-	200.603	200.603
0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	-	9.700	9.700
0.110	Mutaties reserve Galgeriet	0.110	Mutaties reserve Galgeriet	5.700.000	-	5.700.000-
	Geraamd resultaat			41.475.843	41.597.030	121.187

Meerjarenraming			Programmaonderdeel		Taakvelden	
Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Nr.	Omschrijving	Nr.	Omschrijving
50.000-	50.000-	50.000-	8.	Onvoorzien		
50.000-	50.000-	50.000-	8.01	Onvoorzien	0.8	Overige baten en lasten
4.704.997	3.016.763	651.524		Totaal saldo van baten en lasten		
4.212.505-	2.542.960-	457.040	9.	Reserves		
4.212.505-	2.542.960-	457.040		Reserves		
-	-	-	0.101	Mutaties algemene reserve	0.101	Mutaties algemene reserve
49.703	49.703	49.703	0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen	0.102	Mutaties reserve kapitaallasten gebouwen
58.823	58.823	58.823	0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland	0.103	Mutaties reserve onderhoud Hemmeland
126.455	96.000	96.000	0.104	Mutaties reserve afschrijving Brede School Broek	0.104	Mutaties reserve afschrijving Brede School Broek in Waterland
42.211	42.211	42.211	0.107	Mutaties reserve funding kerktorens	0.107	Mutaties reserve funding kerktorens
200.603	200.603	200.603	0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf	0.108	Mutaties reserve afschrijvingen gemeentewerf
9.700	9.700	9.700	0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie	0.109	Mutaties reserve afschrijving geluidsinstallatie
4.700.000-	3.000.000-	-	0.110	Mutaties reserve Galgeriet	0.110	Mutaties reserve Galgeriet
492.492	473.803	1.108.564		Geraamd resultaat		

2. IV4 2020-2023

Hieronder wordt een overzicht van de IV4 gepresenteerd ten behoeve de regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden.

Taakvelden		Begroting 2020		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.	Bestuur en ondersteuning			
0.1	Bestuur	1.075.189	-	1.075.189-
0.2	Burgerzaken	431.924	222.924	209.000-
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	224.396	6.001.695	5.777.299
0.4	Overhead	7.022.925	169.758	6.853.167-
0.5	Treasury	25.831-	232.523	258.354
0.61	OZB woningen	163.725	2.651.626	2.487.901
0.62	OZB niet-woningen	24.133	674.987	650.854
0.63	Parkeerbelasting	2.000	357.317	355.317
0.64	Belastingen overig	6.146	99.415	93.269
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	21.190.000	21.190.000
0.8	Overige baten en lasten	50.000	-	50.000-
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-
0.10	Mutaties reserve	5.706.347	915.715	4.790.632-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	121.187-	-	121.187-
1.	Veiligheid			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.724.667	44.740	1.679.927-
1.2	Openbare orde en veiligheid	316.935	21.854	295.081-
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1	Verkeer en vervoer	2.521.938	40.504	2.481.434-
2.2	Parkeren	126.241	13.438	112.803-
2.3	Recreatieve havens	182.940	116.739	66.201-
2.4	Economische havens en waterwegen	317.684	4.182	313.502-
2.5	Openbaar vervoer	56.862	-	56.862-
3.	Economie			
3.1	Economische ontwikkeling	46.842	-	46.842-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	408	-	408-
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	49.611	21.168	28.443-
3.4	Economische promotie	186.794	739.954	553.160
4.	Onderwijs			
4.1	Openbaar basisonderwijs	13.382	-	13.382-
4.2	Onderwijshuisvesting	835.611	45.959	789.652-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	421.499	38.418	383.081-
5.	Sport, cultuur en recreatie			
5.1	Sportbeleid en activering	119.243	-	119.243-
5.2	Sportaccomodaties	849.398	184.186	665.212-
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	150.928	-	150.928-
5.4	Musea	14.446	-	14.446-
5.5	Cultureel erfgoed	190.511	48.855	141.656-
5.6	Media	230.158	37.775	192.383-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.552.061	57.344	1.494.717-

Meerjarenraming			Taakvelden	
Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Nr.	Omschrijving
			0.	Bestuur en ondersteuning
1.075.131-	1.105.073-	1.105.014-	0.1	Bestuur
212.061-	212.061-	212.061-	0.2	Burgerzaken
4.822.115	3.121.916	121.718	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
6.803.430-	6.778.375-	6.732.848-	0.4	Overhead
277.360	280.670	264.744	0.5	Treasury
2.493.640	2.495.287	2.495.287	0.61	OZB woningen
650.854	650.854	650.854	0.62	OZB niet-woningen
355.317	355.317	355.317	0.63	Parkeerbelasting
93.269	93.269	93.269	0.64	Belastingen overig
21.500.000	21.700.000	21.898.000	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
50.000-	50.000-	50.000-	0.8	Overige baten en lasten
-	-	-	0.9	Vennootschapsbelasting
4.212.505-	2.542.960-	457.040	0.10	Mutaties reserves
492.492-	473.803-	1.108.564-	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten
			1.	Veiligheid
1.619.760-	1.619.593-	1.626.480-	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
289.081-	289.081-	289.081-	1.2	Openbare orde en veiligheid
			2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
2.585.987-	2.585.539-	2.585.091-	2.1	Verkeer en vervoer
111.951-	102.015-	101.997-	2.2	Parkeren
66.177-	66.154-	66.131-	2.3	Recreatieve havens
313.467-	313.432-	313.397-	2.4	Economische havens en waterwegen
13.647-	13.647-	13.647-	2.5	Openbaar vervoer
			3.	Economie
46.842-	46.842-	46.842-	3.1	Economische ontwikkeling
408-	408-	408-	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
28.443-	28.443-	28.443-	3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
553.198	549.906	549.977	3.4	Economische promotie
			4.	Onderwijs
13.382-	13.382-	13.382-	4.1	Openbaar basisonderwijs
762.949-	729.590-	726.870-	4.2	Onderwijshuisvesting
383.081-	383.081-	383.081-	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
			5.	Sport, cultuur en recreatie
119.243-	119.243-	119.243-	5.1	Sportbeleid en activering
679.491-	672.220-	671.195-	5.2	Sportaccomodaties
150.928-	150.928-	150.928-	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
14.446-	14.446-	14.446-	5.4	Musea
141.403-	141.149-	140.896-	5.5	Cultureel erfgoed
192.229-	192.074-	191.919-	5.6	Media
1.175.718-	1.174.825-	1.173.940-	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Taakvelden		Begroting 2020		
Nr.	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
6.	Sociaal domein			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.083.019	366.075	716.944-
6.2	Wijkteams	451.546	-	451.546-
6.3	Inkomensregelingen	3.116.700	2.427.179	689.521-
6.4	Begeleide participatie	3.209.250	253.703	2.955.547-
6.5	Arbeidsparticipatie	-	-	-
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	866.425	-	866.425-
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	297.948	-	297.948-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.512.038	-	2.512.038-
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	653.363	-	653.363-
7.	Volksgezondheid en milieu			
7.1	Volksgezondheid	660.342	-	660.342-
7.2	Riolering	1.041.415	1.199.847	158.432
7.3	Afval	1.226.381	2.041.241	814.860
7.4	Milieubeheer	353.397	-	353.397-
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	113.668	199.973	86.305
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
8.1	Ruimtelijke ordening	600.988	50.000	550.988-
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-	-	-
8.3	Wonen en bouwen	700.250	1.127.936	427.686

Meerjarenraming			Taakvelden	
Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Nr.	Omschrijving
			6.	Sociaal domein
716.158-	715.373-	700.431-	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
451.546-	451.546-	451.546-	6.2	Wijkteams
681.061-	677.363-	527.273-	6.3	Inkomensregelingen
2.955.547-	2.955.547-	2.805.547-	6.4	Begeleide participatie
-	-	-	6.5	Arbeidsparticipatie
866.425-	866.425-	866.425-	6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
297.948-	297.948-	297.948-	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
2.512.038-	2.512.038-	2.412.038-	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
-	-	-	6.81	Geëscaleerde zorg 18+
653.363-	653.363-	653.363-	6.82	Geëscaleerde zorg 18-
			7.	Volksgezondheid en milieu
667.370-	673.726-	680.215-	7.1	Volksgezondheid
158.442	158.452	158.462	7.2	Riolering
814.860	814.860	814.860	7.3	Afval
326.400-	326.400-	326.400-	7.4	Milieubeheer
86.355	94.704	94.704	7.5	Begraafplaatsen en crematoria
			8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
550.988-	550.988-	550.988-	8.1	Ruimtelijke ordening
-	-	-	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
427.686	183.846	183.846	8.3	Wonen en bouwen

COLOFON

Uitgave:

Gemeente Waterland
Postbus 1000
1140 BA MONNICKENDAM

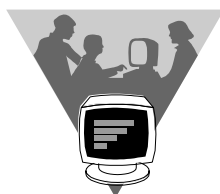

Bezoekadres:

Pierebaan 3
1141 GV MONNICKENDAM
Telefoon: 0299 - 658585
Gemeente@Waterland.nl

Samenstelling en lay-out:

Team Control
Telefoon: 0299 - 658561

Voor opmerkingen en/of suggesties met betrekking tot de opbouw, indeling en lay-out kan contact opgenomen worden met het team Control.

Voor inhoudelijke vragen kan contact opgenomen worden met de domeinmanager van het betreffende domein of de gemeentelijke voorlichter.
